

การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
ของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

นางนันทวัน อินทชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**The Good Governance Affecting to the Operational Achievement of
Nakhon Ratchasima Provincial Administration Organization's Personnel**

Mrs. Nantawan Intachat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration

School of Management Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร
ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ชื่อและนามสกุล นางนันทวัน อินทชาติ

แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ

สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพงษ์ มีสมนัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์

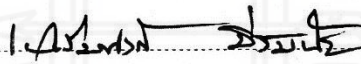
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

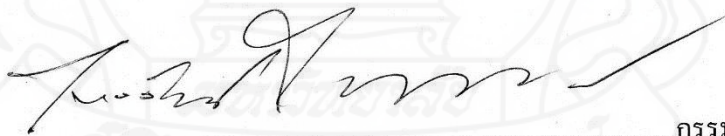
..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุรสิทธิ์ รุ่งเรืองศิลป์)

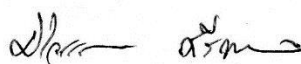
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพงษ์ มีสมนัย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

.....

ชื่อวิทยานิพนธ์ การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร
ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย นางนันทวัน อินทชาติ รหัสนักศึกษา 2533006603 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพงษ์ มีสมนัย

(2) รองศาสตราจารย์ ดร. ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน 2. ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน 3.การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานและ 4. ตัวแปรหลักธรรมาภิบาลที่สามารถทำนายความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 300 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมามีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยอันดับ 1 คือ หลักนิติธรรม อันดับ 2 คือ หลักคุณธรรม และอันดับที่ 3 คือหลักความรับผิดชอบ 2. สำหรับความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของบุคลากร อบจ. นครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอันดับที่ 1 คือยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ อันดับ 2 คือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน อันดับ 3 คือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว 3. ตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่าที่ส่งผลทางบวก ในขณะที่หลักความรับผิดชอบส่งผลทางลบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และตัวแปรหลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่าและหลักความรับผิดชอบ สามารถร่วมกันทำนายความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 30.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ หลักธรรมาภิบาล ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

Thesis title: The Good Governance Affecting to the Operational Achievement of Nakhon Ratchasima Provincial Administration Organization's Personnel

Researcher: Mrs. Nantawan Intachat; **ID:** 2533006603;

Degree: Master of Public Administration;

Thesis advisors: (1) Dr. Chaloeiphong Misomnai, Associate Professor;

(2) Dr. Trairat Pokapalakorn , Associate Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

This was a survey research. The objectives were to study 1. the good governance implemented to the operation 2. the operational achievement 3. the good governance implementation affecting to operational achievement and 4. the good governance components predicting to the operational achievement of the personnel of Nakhon Ratchasima Provincial Administration Organization (PAO).

The samples in this study were personnels of Nakhon Ratchasima PAO of 300. Simple random sampling was utilized. Research tool was a five-scale rating questionnaire. The statistics utilized were percentage, mean, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation and Multiple Regression Analysis: Stepwise at the statistical significant level of 0.05

The research results found that 1. the personnel of Nakhon Ratchasima PAO implemented the good governance principles to the operation in a highly frequent level. The first component was the rule of law, the second was morality and the third was accountability. 2. The operational achievement of the PAO development strategic plan was in a high level. The first PAO development strategic plan was the strategy of management with quality and efficacy. The second was social development strategies and troubleshoot the suffering. And the third was the development of tourism potential. 3. The variables affecting to the operational achievement of the PAO development strategic plan were the participation, the effectiveness and efficiency which positively affected, but the responsibility negatively affected to the operational achievement 4. The participation, the value of money and the responsibility totally predicted the operational achievement by 30.2% at a statistical significance level of .05

Keywords: Good Governance, Operational Achievement, Nakhon Ratchasima Provincial Administration Organization (POA)

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพงศ์ มีสมนัย และรองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคผลากรณ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา รวมทั้งตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนถูกต้องสมบูรณ์ และ อาจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ รุ่งเรืองศิลป์ ที่เสียสละเวลามาเป็นกรรมการสอบ พร้อมทั้งได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง และขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารรัฐกิจทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ร้อยตรีหญิงระนองรักษ์ สุวรรณฉวี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความสนับสนุน ตลอดจนอนุเคราะห์ให้ใช้หน่วยงานเป็นพื้นที่ในการวิจัย และขอขอบพระคุณ คุณวิษชุดา อินทรมานวงษ์ เลขานุการนายกฯ ผู้เป็นกำลังสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จนสำเร็จราบรื่นด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณและรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจและความกรุณาในครั้งนี้เป็นอย่างมาก และขอขอบคุณบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่สำคัญยิ่งตลอดมาทุกท่านที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นผู้มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หากคุณงามความดีและคุณประโยชน์ใดที่เกิดจากผลงานนี้ ขออุทิศให้กับบิดา มารดา และผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน

นันทวัน อินทชาติ

พฤษภาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.....	11
หลักการแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น	40
หลักการแนวคิด เกี่ยวกับประสิทธิภาพและความสำเร็จ.....	77
การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.....	82
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	97
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	112
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	112
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	115
การเก็บรวบรวมข้อมูล	118
การวิเคราะห์ข้อมูล	119

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	122
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรองค์การบริหารส่วน จังหวัดนครราชสีมา	122
ผลการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน	128
ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	141
ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการที่จะนำหลักธรรมาภิบาลไป ใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา	146
ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลและสามารถทำนาย ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร อบจ. นครราชสีมา	148
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	152
สรุปการวิจัย	152
อภิปรายผล	154
ข้อเสนอแนะ	161
บรรณานุกรม	169
ภาคผนวก	176
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจเครื่องมือการวิจัย	177
ข แบบสอบถาม	179
ค การตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ	190
ง เอกสารประกอบขออนุญาตเก็บข้อมูลและตรวจเครื่องมือ	206
ประวัติผู้วิจัย	209

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ดัชนีวัดด้านหลักนิติธรรม..... 30
ตารางที่ 2.2	ดัชนีวัดด้านหลักคุณธรรม..... 31
ตารางที่ 2.3	ดัชนีวัดด้านหลักความโปร่งใส..... 33
ตารางที่ 2.4	ดัชนีวัดด้านหลักการมีส่วนร่วม..... 35
ตารางที่ 2.5	ดัชนีวัดด้านหลักความสำนึกรับผิดชอบ..... 38
ตารางที่ 2.6	ดัชนีวัดด้านหลักความคุ้มค่า..... 39
ตารางที่ 2.7	เปรียบเทียบจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักการรวมอำนาจปกครอง..... 48
ตารางที่ 2.8	เปรียบเทียบจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักการแบ่งอำนาจปกครอง..... 49
ตารางที่ 2.9	เปรียบเทียบจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจปกครอง..... 50
ตารางที่ 3.1	จำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของประชากร..... 114
ตารางที่ 3.2	จำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามส่วนงาน..... 114
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ..... 122
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ..... 123
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพสมรส..... 123
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศาสนา..... 124
ตารางที่ 4.5	จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษาสูงสุด..... 124
ตารางที่ 4.6	จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน..... 125
ตารางที่ 4.7	จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัด..... 126
ตารางที่ 4.8	จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามตำแหน่ง..... 126

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามส่วนงาน	127
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของการใช้ หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานภาพรวมและจำแนกตามรายด้าน	128
ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและ อันดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้าน หลักนิติธรรม	129
ตารางที่ 4.12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและ อันดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้าน หลักคุณธรรม	131
ตารางที่ 4.13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและ อันดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้าน หลักความโปร่งใส	133
ตารางที่ 4.14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและ อันดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักการ มีส่วนร่วม	135
ตารางที่ 4.15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและ อันดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลัก ความรับผิดชอบ	137
ตารางที่ 4.16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแปลความและ อันดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลัก ความคุ้มค่า	139
ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมาภาพรวมและรายด้าน	141
ตารางที่ 4.18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและ อันดับของความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา	142

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับวิธีการที่จะนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา.....	146
ตารางที่ 4.20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่าง หลักนิติ ธรรม (X1) หลักคุณธรรม (X2) หลักความโปร่งใส (X3) หลัก การมีส่วนร่วม(X4) หลักความรับผิดชอบ (X5) หลักความคุ้มค่า (X6) และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1)	148
ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้หลักนิติธรรม (X1) หลักคุณธรรม (X2) หลักความโปร่งใส (X3) หลักการมีส่วนร่วม (X4) หลักความรับผิดชอบ (X5) หลักความคุ้มค่า (X6) และความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน (Y1) เป็นเกณฑ์.....	149
ตารางที่ 4.22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง หลักการมีส่วนร่วม(X4) หลักความรับผิดชอบ (X5) หลักความคุ้มค่า (X6) และความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน (Y1).....	150
ตารางที่ 4.23 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน การปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา (Y1) โดย วิธี Stepwise.....	150

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด	73
ภาพที่ 2.2 การแบ่งการปกครองภายในจังหวัดนครราชสีมา	83
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา	96

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารราชการแผ่นดิน ของประเทศไทย เป็นรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ที่รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจทางการปกครองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และถือว่าเป็นองค์กรปกครองตนเองของประชาชนในระดับฐานล่างที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด กำหนดนโยบาย บริหาร และดำเนินกิจการต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นการจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่น เพื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ การบริหารท้องถิ่นไทยมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยสมบูรณาสิทธิราชย์ และได้มีการปรับปรุงและพัฒนา มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับเป็นการบริหารท้องถิ่นไทยภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ถือว่ามีเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระบบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีการแสดงเจตนารมณ์ของการสนับสนุนให้ประชาชนมีอำนาจปกครองตนเองอย่างอิสระในระดับท้องถิ่น (รศคณธ์ รัตนเสริมพงศ์ 2552: 68, 93, 97)

ซึ่งหลักการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสาระสำคัญคือ 1. เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำไปสู่ระบอบประชาธิปไตย 2. เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล 3. ทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้เกิดสำนึกต่อท้องถิ่น มีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหของท้องถิ่น 4. ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ 5. เป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต และ 6. มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง (อุทัย หิรัญ โท 2523: 22)

องค์กรภาครัฐที่สำคัญของประเทศไทยภายหลังจากนโยบายกระจายอำนาจการปกครอง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ประกอบด้วย องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

(อบจ.) และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (วิเชียร เศษกุลชกร 2555) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับการจัดตั้งและพัฒนาเป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่าครึ่งศตวรรษ เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด มีงบประมาณและบุคลากร จำนวนมาก โดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 มีสาระสำคัญ คือองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณ บุคลากร และสามารถตรากฎหมายของท้องถิ่นขึ้นบังคับใช้ภายในท้องถิ่นของตนตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ตลอดจนรับผิดชอบดูแลพื้นที่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลภายในจังหวัดหนึ่งๆ โดยมีโครงสร้างประกอบด้วย 2 ส่วนคือสภาจังหวัดและฝ่ายบริหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัด (วิเชียร นาคชน 2550: 56-57)

สำหรับพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 นั้นแม้จะมีแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแบบประเทศตะวันตก แต่ตำแหน่งสำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกลับไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน แต่มาจากการแต่งตั้งหรือเป็น โดยตำแหน่ง ดังนั้นจึงถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่เป็นไปตามหลักการของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงและในทางปฏิบัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็แสดงบทบาทเช่นเดียวกับส่วนราชการภูมิภาคทั่ว ๆ ไป เนื่องจากผู้บริหารทุกระดับขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค (วิเชียร นาคชน 2550: 59)

ในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นครั้งที่ 3 (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540) แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 ซึ่งมีประเด็นสำคัญสรุปได้ ดังนี้ 1) ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงโดยให้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง 2) ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วดังนั้นจึงถือได้ว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทั้ง 2 ฉบับนับได้ว่าเป็นการนำเอาหลักการของการปกครองท้องถิ่นและหลักการกระจายอำนาจมาใช้มากขึ้นอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (วิเชียร นาคชน 2550: 62)

นับจนถึงปัจจุบันนี้ยังพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาที่สำคัญๆ ที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการ อันเนื่องมาจากการกระจายอำนาจ ที่ต้องมีการโอนภารกิจ งบประมาณและบุคลากร จากส่วนกลางให้แก่ท้องถิ่นนั้น พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากยังไม่มีความพร้อม โดยพิจารณาใน 4 ลักษณะ คือ 1. ผู้บริหารท้องถิ่น ในหลายพื้นที่มีระดับ

การศึกษาและประสบการณ์ทางการบริหารหน่วยงานของรัฐน้อย ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจระบบการบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมาย และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนมาก มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 2. บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีไม่เพียงพอ รวมถึงขาดประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจในภารกิจที่จะรับโอน 3. ความไม่พร้อมของปัจจัยทางการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สำนักงาน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ 4. การบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นระบบอุปถัมภ์ไม่ยึดหลักระบบคุณธรรม (วิชชุกร นาคธน 2550: 127)

จากปัญหาดังกล่าวและกระแสการบริหารรัฐกิจแนวใหม่ที่มีความสำคัญกับหลักการบริหารงานด้วยการยึดหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับประชาชน มุ่งให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี หลักการบริหารรัฐกิจแนวใหม่ที่มีประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นหัวใจของการบริหาร ประชาชนมีฐานะของการเป็นพลเมือง และเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินกิจกรรม ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการปรึกษาหารือ การเปิดเผยข้อมูล การมีส่วนร่วม การทำงานอย่างโปร่งใส การทำงานที่มีหลักการ การยึดหลักนิติธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความสำคัญต่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่ที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆทั้งหมด โดยพิจารณาได้จากการมีเจตนารมณ์ที่มุ่งส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีของการเป็นมนุษย์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การตรวจสอบอำนาจรัฐ การสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่และส่งเสริมการกระจายอำนาจเป็นสำคัญ อาจกล่าวได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้นอกจากจะมุ่งก่อให้เกิดการปฏิรูปทางการเมืองแล้วยังมุ่งให้เกิดการปฏิรูปทางการบริหารราชการแผ่นดินโดยยึดหลักการบริหารแนวใหม่อีกด้วย อนึ่งหลักการการบริหารแนวใหม่ที่กำลังเป็นกระแสอยู่ในขณะนี้คือ การบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งองค์กรภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจและพยายามที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของการทำงานที่ดีที่สุด โดยอยู่บนพื้นฐานของการมีหลักการดังกล่าว (ถวิลวดี บุรีกุล 2552: 235-236)

นอกจากนั้น พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาตรา 52 กำหนดให้ องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกา โดยลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ในหมวด 5 และหมวด 7 (วลีษฐ เชนกฤษ 2555)

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย เป็นองค์กรที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเพราะเป็นองค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐให้ทำหน้าที่บริหารจัดการภารกิจภายในเขตพื้นที่ และต้องดำเนินการตาม

หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และจากการที่มีเขตรับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด ได้รับจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นไม่ต่ำกว่า ร้อยล้านบาท อบจ. จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณะประโยชน์ในจังหวัด ช่วยพัฒนางานของเทศบาล และ อบต. โดยประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อนและจัดสรรงบประมาณให้จังหวัด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเลือกศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเนื่องจากเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศไทย ซึ่งข้อมูลจากสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 มีประชากรจำนวน 2,610,164 คน นอกจากนั้นนโยบายของนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยตรีหญิงระนองรักษ์ สุวรรณฉวี ที่แถลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา คือ “ยึดมั่นอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และเป็นนโยบายซึ่งสานต่อนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น โดยตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล ทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้สร้างความเป็นธรรมในระบบการบริหารงานเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า” (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2557) และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดียังเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ.2556-2558) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา และแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2556 -2560) (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2557)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็น อบจ. ขนาดใหญ่ และมีนโยบายที่ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนมีการกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์หลักของ อบจ. นั้น บุคลากรมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ปฏิบัติงานในระดับใด และการนำมาใช้นั้นมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำผลที่ได้เป็นข้อมูลสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไปใช้ในการวางแผน การแก้ไขปัญหา ตลอดจนพัฒนาระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นำมาซึ่งประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

2. คำถามในการวิจัย

2.1 บุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ปฏิบัติงานในระดับใด

2.2 การนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประสบความสำเร็จระดับใด

2.3 การที่บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานแล้วส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3.2 เพื่อศึกษาความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3.3 เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3.4 เพื่อศึกษาความสามารถขององค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลในการทำนายความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

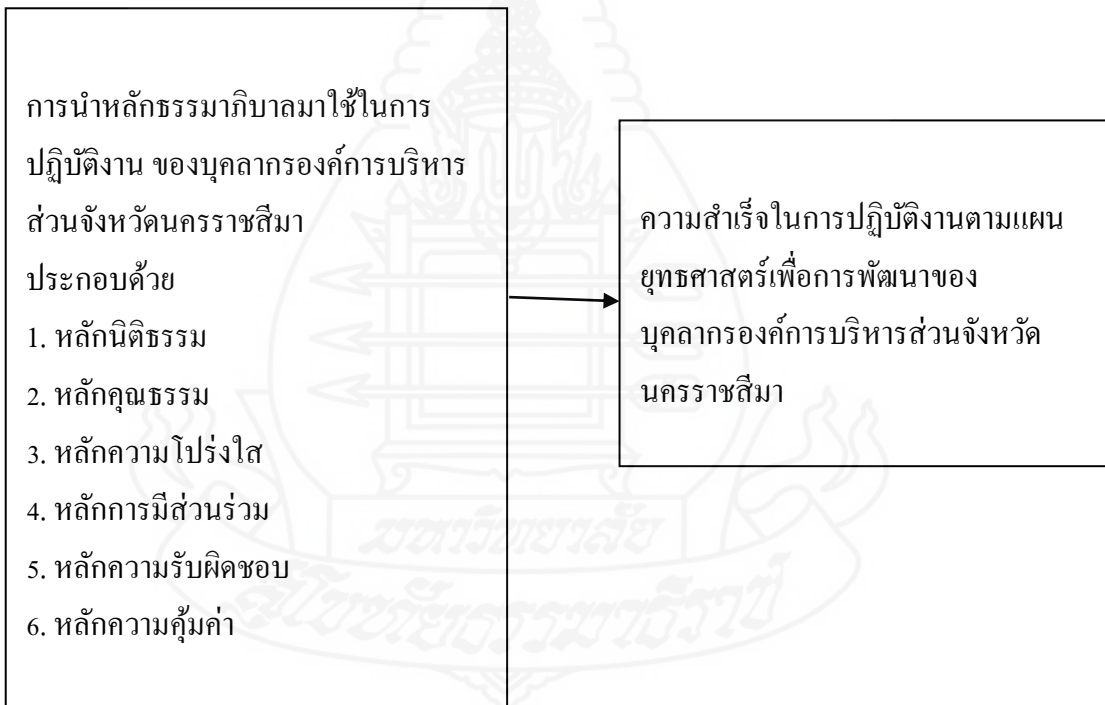
จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสามารถ เชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ที่กำหนดหลักการสำคัญของธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

4.2 ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยประเมินจากการวัดผลสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2556-2560) โดยการวิจัยครั้งนี้จะประเมินความสำเร็จระหว่าง พ.ศ. 2556-2558 ซึ่งเป็นระยะเวลาครึ่งแผน เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลและวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานในระยะเวลาที่เหลือ (พ.ศ.2558-2560)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. สมมติฐานการวิจัย

5.1 หลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

5.2 หลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า สามารถทำนายความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

6. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยจะศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 1.หลักนิติธรรม 2.หลักคุณธรรม 3.หลักความโปร่งใส 4.หลักการมีส่วนร่วม 5.หลักความรับผิดชอบ และ 6.หลักความคุ้มค่า

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

6.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยประชากรที่ศึกษา ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่ข้าราชการการเมือง จำนวน 620 คน ประกอบด้วย 1. ข้าราชการประจำ 366 คน 2. พนักงานจ้างตามภารกิจ 102 คน และ 3. พนักงานจ้างทั่วไป 152 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 20 กันยายน 2556 กองการเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2556)

6.3 ขอบเขตด้านเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2557 ถึง 1 เมษายน 2558 เป็นระยะเวลา 11 เดือน โดยทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1-31 มกราคม 2558

7. นวัตกรรมเฉพาะ

7.1 ธรรมเนียมปฏิบัติ หรือ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง แนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกันปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน มีองค์ประกอบคือ 1. หลักนิติธรรม (Rule of Law) 2. หลักคุณธรรม (Virtues) 3. หลักความโปร่งใส (Transparency) 4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) 6. หลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

7.2 หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่ยึดหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบัญญัติ เพื่อให้ความปกป้องคุ้มครองประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและทรัพย์สิน การแสดงออกที่มุ่งเน้นให้มีความเสมอภาคและการปฏิบัติที่ยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติกับกลุ่มบุคคลใด โดยการปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานของ อบจ. ที่สนองความต้องการของประชาชน และการไม่ใช้อำนาจ หน้าที่ใด ๆ ที่ละเมิดต่อกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบัญญัติ

7.3 หลักคุณธรรม (Virtues) หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ มีความซื่อสัตย์ มีความทุ่มเทเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งส่งเสริมด้านจริยธรรมและคุณธรรม มีความพยายามช่วยแก้ไขปัญหา ข้อร้องเรียนต่างๆ ตลอดจนมีมาตรการลงโทษ ต่อต้าน ผู้ที่ขาดจริยธรรมและคุณธรรม นอกจากนี้ยังส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม สร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่ประชาชน และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชาติ

7.4 หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่ยึดหลักความโปร่งใส ตรงไปตรงมา และพร้อมที่จะเปิดเผยข้อมูล และให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ตรงตามตัวชี้วัดของ อบจ. เพื่อให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ เกิดความพึงพอใจ และมีกระบวนการให้ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก

7.5 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมรับรู้

ปัญหา ผลการปฏิบัติงาน/แนวทางการแก้ไขปัญหา และเสนอความเห็น หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหาของจังหวัด และปรับปรุง/ใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรใน อบจ. รวมทั้งการตัดสินใจ ใดๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน

7.6 หลักความรับผิดชอบ หรือ หลักสำนึกรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่มีความสำนึกในความ รับผิดชอบต่อสาธารณะ ตระหนักในหน้าที่ มีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจในปัญหาสาธารณะ และกล้าที่จะรับผลจากการปฏิบัติงาน โดยมีความมุ่งมั่นที่จะให้ผลงานมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ มีความรอบคอบเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดหรือผลกระทบ และทำให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ เกิด ความพึงพอใจ

7.7 หลักความคุ้มค่า (Effectiveness) หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่ใช้ทรัพยากรและงบประมาณให้คุ้มค่า เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ส่วนรวม มีการปฏิบัติงาน ตามนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ อบจ. จัดลำดับความสำคัญของการปฏิบัติงานตามความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อสนองความต้องการของ ประชาชนมากที่สุดและทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ ตลอดจนปรับปรุงการทำงานให้มี คุณภาพ ลดระยะเวลาการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน นอกจากนี้ยังส่งเสริม/ สนับสนุน/รณรงค์ให้บุคลากรและประชาชน อนุรักษ์ทรัพยากรและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

7.8 ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดนครราชสีมาสามารถทำงาน ได้บรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมายตาม แผนยุทธศาสตร์เพื่อการ พัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2556 -2560) ซึ่งในที่นี้จะเป็นการ ประเมินในระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงวันที่ทำการศึกษา คือระหว่าง พ.ศ 2556-2558 ซึ่งเป็นการ ประเมินครึ่งแผนยุทธศาสตร์

7.9 องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา (อบจ.นม.) หมายถึง องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่สุดของจังหวัดนครราชสีมา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด นครราชสีมา จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัดนครราชสีมา ตลอดทั้งช่วยเหลือ พัฒนางานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อ ไม่ให้งานซ้ำซ้อน

7.10 นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา หมายถึง ผู้ที่ประชาชนในจังหวัด นครราชสีมาเลือกเข้ามาเป็นตัวแทนในการบริหารงานใน อบจ. โดยการเลือกตั้งนายก อบจ. และ

สมาชิกสภา อบจ. นั้นผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครนายก อบจ. ได้ 1 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

7.11 บุคลากร หมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และลูกจ้าง ผู้ที่สังกัดและปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งไม่ใช่ข้าราชการการเมือง ประกอบด้วย 1. ข้าราชการประจำ 2. พนักงานจ้างตามภารกิจ และ 3. พนักงานจ้างทั่วไป

7.12 แผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาใน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2556 -2560) ซึ่งมีการแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

8.1 ทราบระดับความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการ ปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

8.2 ทราบปัจจัยตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

8.3 ทราบแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
2. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
3. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความสำเร็จ
4. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

แนวคิดของคำว่า “การปกครอง” “การบริหารจัดการ” หรือ “Governance” มีความเป็นมาพร้อมกับการมีอารยธรรมของมนุษย์ จึงมีการให้ความหมายของคำว่า “การปกครอง” หรือ “การบริหารจัดการ” ว่าหมายถึง กระบวนการตัดสินใจและกระบวนการที่มีการนำผลของการตัดสินใจไปปฏิบัติ

“การปกครอง” “การบริหารจัดการ” หรือ “Governance” เป็นเรื่องของกรอบกติกา เป็นวิธีการใช้อำนาจ เมื่อมีคำว่า “Good Governance” ซึ่งในภาษาไทยมีการรวมคำว่า “ธรรม” และ “อภิบาล” เป็น “ธรรมาภิบาล” แปลว่า “วิธีการที่ดีในการอำนาจ” ในบางครั้งมีการใช้คำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” โดยหลักธรรมาภิบาลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งภาครัฐ ธุรกิจ ประชาสังคม ปังเจกชน และองค์กรระหว่างประเทศ เป้าหมายของการใช้หลักธรรมาภิบาล คือ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่จะสร้างให้เกิดมีธรรมาภิบาลขึ้นมาได้ก็คือ การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วม แต่อาจจะประกอบไปด้วยหลักการอื่นๆ ขึ้นกับผู้นำไปใช้ เช่นที่ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542) กล่าวว่า “ธรรมาภิบาล” ประกอบด้วยกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ประมวลจริยธรรม ประมวลการปฏิบัติที่เป็นเลิศและวัฒนธรรม

“ธรรมาภิบาล” จึงเป็นเรื่องของหลักการบริหารแนวใหม่ ที่ไม่ใช่หลักการที่เป็นทฤษฎี การบริหารงาน แต่เป็นหลักในการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้ในการบริหารงานแล้ว จะเกิดความ เชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุดคือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ (ถวิลวดี บุรีกุล 2547) จากแนวคิดดังกล่าวมีนักวิชาการ องค์กรต่างๆ ได้ให้นิยามคำว่า “ธรรมาภิบาล” ไว้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และ บุญมี ลี (2546 : 7 - 10) ได้รวบรวมคำนิยามของคำว่า “ธรรมาภิบาล” ซึ่งองค์กรและบุคคลที่มีบทบาทในการส่งเสริมธรรมาภิบาลได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

จากการนำมาใช้ครั้งแรก เมื่อประมาณปี ค.ศ. 1989 โดยธนาคารโลก หรือ World Bank ซึ่งได้กล่าวถึงในรายงานเรื่อง “Sub - Sahara : From Crisis to Sustainable Growth” ให้ความหมายว่า “Good Governance” เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมือง เพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อการพัฒนา นอกจากนั้นธนาคารโลกยังชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมาภิบาล เพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ที่ทำให้มีการดำเนินการเป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการ ฝายนิติบัญญัติ และสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบ และตรวจสอบได้ (นฤมล ทับจุมพล 2541)

องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nation (UN) ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล เพราะเป็นหลักพื้นฐานในการสร้างความเป็นสุขของคนในสังคมใหม่การพัฒนาที่เท่าเทียมกันและมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อ กระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมอย่างเท่าเทียมกันและมี คำตอบพร้อมด้วยเหตุผลที่สามารถชี้แจงได้ (สถาบันพระปกเกล้า 2545 : 7)

United Nations and Development Programme (UNDP) ให้นิยามของคำว่า “ธรรมาภิบาล” หมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการ กิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วยกลไก กระบวนการ และสถาบันต่าง ๆ ที่ประชาชน และกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดง ความเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติ ธรรมเพื่อให้อุ่นใจว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมอยู่บนความเห็น พ้องต้องกันทางสังคม และเสียงของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการจัดสรร ทรัพยากรเพื่อการพัฒนา (สุจิต นิมิตกุล 2543: 13 - 24)

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ The Asia Development Bank (ADB) กล่าวว่า “ธรรมาภิบาล” คือ การมุ่งความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล หมายถึง การมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้ (อมรา พงศาพิชญ์ และ นิตยา ภัทรลือระ พันธุ์ 2541)

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) กล่าวถึงธรรมาภิบาลใน Participatory Development and Good Governance Report of the Aid Study Committee (1995 อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์ 2543: 68 - 81) ว่าคือรากฐานของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมโดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พึ่งตนเองได้ และมีความยุติธรรมทางสังคม

อันนัน (Annan) (อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์ 2543) อดีตเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ กล่าวว่า ธรรมาภิบาล เป็นแนวทางการบริหารงานของรัฐที่ก่อให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชน หลักนิติธรรม เสริมสร้างประชาธิปไตย มีความโปร่งใส และเพิ่มประสิทธิภาพ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541) ให้ความหมายของ “ธรรมาภิบาล” ว่าเป็น การที่กลไกของรัฐ ทั้งการเมืองและการบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส และรับผิดชอบ ความหมายนี้เป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาล

ธีรยุทธ บุญมี (2541) อธิบายว่า “ธรรมาภิบาล” คือกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ซึ่งทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยได้นั้น และการจะทำให้เกิดธรรมาภิบาล ควรมีการปฏิรูประบบ 4 ส่วน คือ ปฏิรูปภาคราชการ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคเศรษฐกิจสังคม และปฏิรูปกฎหมาย

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุนิยามของ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ดังนี้ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤต ภัยอันตรายที่อาจจะมิในอนาคต เพราะสังคม จะรู้สึกลึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (สุดจิต นิमितกุล 2543: 13 - 24)

ประเวศ วะสี (2542) อธิบายว่าการที่สังคมประกอบด้วย 3 ภาค คือ ภาครัฐ ธุรกิจ เอกชน และประชาชน เมื่อพิจารณาถึง “ธรรมาภิบาล” ก็จะรวมถึง ความโปร่งใส ความถูกต้องของ 3 ภาคดังกล่าว ธรรมาภิบาลจึงเป็นเสมือนพลังผลักดันที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ

อานันท์ ปันยารชุน (2543) กล่าวถึง ธรรมาภิบาลว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดการ กิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้กระทำลงไป ในหลายทาง มีลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสาน ผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

จากความหมายของคำว่า “ธรรมาภิบาล” มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับลักษณะการ ปกครอง วัฒนธรรม และวัตถุประสงค์ของประเทศและองค์กรที่จะผลักดันแนวคิดนี้ไปใช้ จึงอาจสรุปได้ว่า “ธรรมาภิบาล” เป็นเครื่องมือสำคัญของสังคม โดยเป็นกรอบหรือแนวทางในการ วางแผนเพื่อพัฒนาทุกส่วนของสังคม ด้วยการประสานความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย ได้แก่ภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในอันที่จะจัดระบบในการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อใช้เป็นกลไก ในการปฏิบัติให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การมีระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ สามารถ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ภาคเอกชนและประชาชนมีความเข้มแข็ง ประเทศชาติมี การพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถอยู่ได้ด้วยศักยภาพของตนเอง

1.2 ธรรมาภิบาลในประเทศไทย

ธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญหลายประการ ขึ้นกับวัตถุประสงค์ และหลักการขององค์กรหรือผู้นำไปใช้ หลักการต่างๆที่อธิบายการมีธรรมาภิบาลและการนำไป ประยุกต์ใช้ ทำให้ธรรมาภิบาลประกอบไปด้วยหลักการต่างๆ ที่หลากหลายขึ้นกับผู้ที่จะนำเรื่องของ ธรรมาภิบาลไปใช้ และจะให้ความสำคัญกับเรื่องใด เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน การมุ่ง ฉันทามติ การมีสำนึกรับผิดชอบ ความโปร่งใส การตอบสนอง ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ความเท่าเทียมกันและการคำนึงถึงคนทุกกลุ่มหรือพหุภาคีและการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม

หลักการใดจะเหมาะสมสำหรับประเทศและองค์กรนั้น ขึ้นกับการเลือกนำไปใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศและองค์กรนั้นๆ สำหรับประเทศไทย สำนักนายกรัฐมนตรีได้ กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และพระราช กฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เป็นหลักการสำคัญที่มี การนำมาใช้ในประเทศไทยอยู่ในปัจจุบันนี้ (ถวิลวดี บุรีกุล 2547)

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2549: 158 - 165) ได้อธิบายถึงพัฒนาการของธรรมาภิบาลหรือการปฏิรูประบบราชการในประเทศไทย จนถึงรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ รายละเอียดดังนี้

การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย ครั้งสำคัญที่สุดในปี พ.ศ. 2435 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยได้ทรงเปลี่ยนแปลงให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับนานาอารยประเทศ โดยมีการยกเลิกระบบบริหารงานในแบบจตุสดมภ์ และจัดระเบียบโครงสร้างของระบบการบริหารราชการแผ่นดินขึ้น โดยแยกออกเป็น 3 ส่วน คือ ราชการส่วนกลาง (กระทรวง กรม) ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น (เทศบาล) มีการยกเลิกระบบขุนนางและระบบการเกณฑ์แรงงานให้เป็นระบบราชการที่ได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนประจำ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้มีการปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลของระบบราชการในประเทศไทย โดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2471 เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการวางระบบข้าราชการพลเรือนสมัยใหม่ ซึ่งได้มีการวางระบบคุณธรรม อันประกอบด้วย หลักความสามารถ หลักความเสมอภาค หลักความมั่นคง หลักความเป็นกลางทางการเมือง มาประยุกต์ใช้อย่างเป็นทางการ

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ช่วงปี พ.ศ. 2502 - 2506) ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลไกการบริหารราชการแผ่นดินหลายประการ เช่น การจัดตั้งส่วนราชการสำคัญ ๆ ขึ้นมาใหม่ ได้แก่ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาวิจัยแห่งชาติ การปรับโอนหน่วยงานด้านนโยบายและแผนของชาติ ได้แก่ สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สภาการวิจัยแห่งชาติ มาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี รวมถึง การแต่งตั้งคณะผู้ช่วยและที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจและสั่งการได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารและองค์การของรัฐเพื่อทำหน้าที่เสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ แก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงส่วนราชการต่างๆ หรือยุบเลิกหน่วยงานบางส่วน และประสานงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานซ้ำซ้อน ตลอดจนพิจารณาจัดสรรอัตรากำลังให้แก่ส่วนราชการที่จัดตั้งหรือปรับปรุงใหม่

ในยุคของรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร (พ.ศ. 2506 - 2516) การปฏิรูประบบราชการได้ดำเนินการตามแบบของรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จัดให้มีคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลับกรองเสนอแนะความคิดเห็นในการจัดแบ่งส่วนราชการและบริหารงานบุคคลต่อคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงแก้ไขแนว

ทางการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดแบ่งกระทรวง ทบวง กรม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

สมัยรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และรัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (พ.ศ. 2516 - 2519) ต่างเข้ามาทำหน้าที่ในระยะสั้น ๆ ทำให้ไม่มีผลงานเกี่ยวกับการปฏิรูป ระบบบริหารราชการแผ่นดิน ถึงแม้ว่าในช่วงรัฐบาลของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้มีการวางนโยบายที่ชัดเจนในด้านการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น (สภาตำบล) และแนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกัน แต่ก็ไม่สามารถผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้บังเกิดผลได้มากเท่าที่ควร

สมัยของรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร (พ.ศ. 2519 - 2520) ได้มีการรื้อฟื้นการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีด้านการบริหารราชการและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องขึ้นมาใหม่ และในสมัยรัฐบาล พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ (พ.ศ. 2522 - 2523) ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีขึ้นเช่นเดียวกัน และถือเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวครั้งสุดท้าย

สมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (พ.ศ. 2523 - 2531) มีการประกาศนโยบายการปฏิรูประบบราชการอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการ การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ การปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณ และได้มีการผลักดันการดำเนินงานตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการและคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ขึ้นเพื่อช่วยเหลือคณะรัฐมนตรีในการปฏิรูประบบราชการ

สมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531 - 2534) ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างอัตราเงินเดือนค่าตอบแทน และสวัสดิการของข้าราชการให้มีความเหมาะสม การปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน พ.ศ. 2532 กำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติราชการตามคำขอของประชาชน ให้เสร็จภายใน 1 วันทำการ รวมทั้งกำหนดระเบียบของส่วนราชการเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการในแต่ละเรื่อง ตลอดจนให้ความสำคัญเห็นชอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของการทำงาน (QCC) ของหน่วยราชการ

สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย (พ.ศ. 2535 - 2538) ได้กำหนดนโยบายมุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประชาชน การลดขั้นตอนและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยราชการ ได้ริเริ่มผลักดันให้มีการปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจัง เช่น การริเริ่มและเสนอให้มีการจัดตั้งศาลปกครอง การยกร่างและเสนอกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ เพื่อให้มีการ

เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน การเสนอปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และการเห็นชอบให้ดำเนินการส่งเสริมประสิทธิภาพ ในราชการ

รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา (พ.ศ. 2538 - 2539) ได้มีการผลักดันให้มีการปฏิรูป ระบบราชการหลายประการ เช่น การริเริ่มเพื่อจัดให้มี “ปีแห่งการบริการประชาชน” การวาง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ การริเริ่ม และเสนอให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และกฎหมายว่า ด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

รัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ (พ.ศ. 2539 - 2540) ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุง ระบบบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีการประกาศใช้แผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ เพื่อวาง หลักการสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการปรับบทบาท ภารกิจ และขนาดของหน่วยงานของรัฐและแนว ทางการปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งให้ประชาชนมีโอกาสอย่าง กว้างขวางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของทางราชการ โดยริเริ่มและมี การเสนอให้มีการตราพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

รัฐบาลนายชวน หลีกภัย (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้มีการผลักดันให้มีการปฏิรูประบบ ราชการตามกรอบนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดขึ้น อันเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแผนแม่บทการ ปฏิรูประบบราชการ เช่น การออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2541 นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดมาตรการปรับภาคราชการในสภาวะวิกฤติ การให้ความ เห็นชอบและผลักดันการดำเนินงานตามแผนปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐ รวมทั้งการริเริ่มให้มี การจัดตั้งองค์การมหาชน การประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และผลักดันโครงการประเทศไทยใสสะอาดเพื่อธรรมาภิบาล ต่อต้าน และลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการ

รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร (พ.ศ. 2544 - 2549) มุ่งเน้นการปรับ โครงสร้าง ระบบราชการให้ยึด Agenda Based การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ สร้างระบบการประเมินผลโดยใช้คำ รับรองการปฏิบัติงาน การปรับการบริหารงานในภูมิภาคให้เป็นการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณา การ การออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งนำระบบ เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารภาครัฐ การพัฒนาระบบราชการไปสู่ e - Government การ ใช้ระบบ GFMS มาช่วยพัฒนาระบบการเงินการคลังของรัฐและการปรับปรุงคุณภาพ

รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ (พ.ศ. 2549 -2551) ได้กำหนดนโยบายเพื่อเป็นกรอบในการทำงาน 4 ประเด็น คือ การทำงานด้วยความโปร่งใส ความเป็นธรรม การประหยัด และประสิทธิภาพ หรือที่เรียกว่านโยบาย 4 ป. รวมทั้งมุ่งแก้ไขความไร้ประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน และการตรวจสอบการใช้อำนาจ สนับสนุนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวร เพื่อปฏิรูปทางการเมืองที่เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำทุกระดับ เสริมสร้างมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ ทั้งภาคการเมือง ราชการ ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ส่งเสริมองค์กรอิสระและประชาชนในการตรวจสอบการทุจริต ทำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองที่เสริมสร้างระบบคุณธรรม จริยธรรม ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

รัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช (29 มกราคม พ.ศ. 2551- 9 กันยายน พ.ศ. 2551) เป็นนายกรัฐมนตรีอยู่เพียง 224 วัน หรือประมาณ 8 เดือน ซึ่งมีการแถลงนโยบายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารงานภาครัฐเพื่อให้ส่วนราชการมีความพร้อมและกำลังคนที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล มีความคุ้มค่า และเกิดความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะ และจะปรับปรุงกฎหมายและการยุติธรรม สนับสนุนการพัฒนาการเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินนโยบายสาธารณะ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแผ่นดินที่ดี โดยจะดำเนินการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการปรับปรุงการให้บริการประชาชน พัฒนาระบบและกำหนดมาตรการเพื่อดึงดูดผู้มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการ พัฒนาระบบงานและสมรรถนะของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ทางด้านกฎหมายและการยุติธรรม จะดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และทั่วถึง พัฒนากฎหมายให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นของสังคม ส่งเสริมและพัฒนาระบบงานยุติธรรมทุกด้าน เสริมสร้างความยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการและสื่อสาธารณะอื่นได้อย่างกว้างขวาง ถูกต้อง เป็นธรรม และรวดเร็ว (รัฐบาลไทย 2557)

รัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ (18 กันยายน พ.ศ. 2551-2 ธันวาคม พ.ศ. 2551) เช่นเดียวกับรัฐบาลที่ผ่านมา มีระยะเวลาที่บริหารงานเพียง 75 วัน หรือ 2 เดือนครึ่ง ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยจะเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน มีรายละเอียดใกล้เคียงกับนโยบายของรัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช โดยเน้น

ประเด็นการสนับสนุนกระบวนการจัดทำแผนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน ในส่วนของ กฎหมายและการยุติธรรม สนับสนุนการดำเนินการทางกฎหมายของหน่วยงานของรัฐในการให้ความเห็น หรือตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐให้เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักนิติธรรม ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และทั่วถึง พัฒนาปรับปรุงกฎหมายและระบบงานยุติธรรม ทั้งทางอาญาและทางแพ่งให้เป็นไปตาม หลักนิติธรรม พัฒนาระบบการยุติธรรมทางเลือกให้มีระบบการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กระบวนการยุติธรรม กระแสหลัก และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น พัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือ เยาวชนและผู้ใหญ่ ให้มีความหลากหลายและเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมาย และส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการและสื่อสาธารณะอื่น ได้อย่างกว้างขวาง ถูกต้อง เป็นธรรม และ รวดเร็ว (รัฐบาลไทย 2557)

รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (17 ธันวาคม พ.ศ. 2551-10 พฤษภาคม พ.ศ. 2554) มีนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในด้านประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน โดย สนับสนุนการกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ยึดหลักธรรมาภิบาลและปรับระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ จัดระบบงานให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว รวดเร็วมีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และส่งเสริมพัฒนา ระบบบริหารผลงานและสมรรถนะของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่ล้าสมัยและเปิดช่องให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบ หรือทำให้เกิดประโยชน์ทับซ้อน รวมทั้งออกกฎหมายใหม่ ๆ เพื่อป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ พัฒนาระบบการยุติธรรมให้มีระบบการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมต่อทุกกลุ่ม พัฒนากฎหมายให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น สนับสนุนและ พัฒนาคำรวจให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และเป็นตำรวจมืออาชีพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร กระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การทำงานของตำรวจ อัยการ และผู้ใช้อำนาจรัฐอื่น ๆ สำหรับรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ได้เพิ่มด้านสื่อ

และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยจะส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สาธารณะจากทางราชการ และสื่อสาธารณะอื่น ได้อย่างกว้างขวาง เป็นธรรม และรวดเร็ว ปรับปรุง กลไกการสื่อสารภาครัฐให้ดำรงบทบาทสื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะและสร้างความสมานฉันท์ใน ชาติ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อ สาธารณะ และจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อเพื่อให้สื่อมีเสรี ปราศจาก การแทรกแซง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งยกเลิกและปรับปรุงกฎหมายที่ขัดต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชน และสื่อมวลชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (รัฐบาลไทย 2557)

รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (5 สิงหาคม พ.ศ. 2554- 9 ธันวาคม พ.ศ. 2556) ได้เสนอ นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการ พัฒนาระบบราชการอย่างต่อเนื่อง เน้นการบริหารเชิงกลยุทธ์ในระดับชาติอย่างมีวิสัยทัศน์และมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ เสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบการบริหารงานแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง พัฒนา และส่งเสริมระบบการบริหารงานบุคคลภาครัฐโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พัฒนา สมรรถนะของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐและพัฒนาความโปร่งใสในการ ปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มี ระบบที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส พัฒนาระบบราชการให้เป็นระบบที่โปร่งใสขึ้นส่งเสริมให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน และในภาคเอกชน ด้านกฎหมายและการ ยุติธรรม ทำการปฏิรูประบบกฎหมายและพัฒนาระบบการยุติธรรมทั้งระบบให้มีความทันสมัย ปรับปรุงระบบการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้วยมาตรการเชิงรุก เพิ่ม ประสิทธิภาพการสืบสวนสอบสวน การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรมเชิงรุกโดยประชาชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ สื่อสารมวลชน และสื่อสาธารณะ ส่งเสริมและพัฒนาช่องทางในการ รับรู้ข้อมูล ข่าวสารของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อสารมวลชนทั้งทางด้านเทคโนโลยี เครือข่ายและ (รัฐบาลไทย 2557)

รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (10 ธันวาคม พ.ศ. 2556-7 พฤษภาคม พ.ศ. 2557) ในการ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่ 2 นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ยังคงเหมือนเดิม มี การเพิ่มรายละเอียดบางประการ (รัฐบาลไทย 2557) แต่เนื่องจากระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ก่อนข้างสิ้น ประมาณ 4 เดือนครึ่ง ดังนั้นจึงยังไม่มี การดำเนินตามนโยบาย

รัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (24 สิงหาคม พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน) มีการแถลงนโยบายที่เรียกว่าการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤตินโยบายในภาครัฐ โดยการจัดระบบอัตรากำลังและปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐให้เหมาะสมและเป็นธรรม ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นวางใจในระบบราชการ กระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริหารราชการได้รวดเร็ว ทั้งจะวางมาตรการทางกฎหมาย มิให้เจ้าหน้าที่หลีกเลี่ยง ประวิงเวลา หรือใช้อำนาจโดยมิชอบก่อให้เกิดการทุจริต หรือสร้างความเสียหายแก่ประชาชน โดยเฉพาะนักลงทุน เน้นการปรับปรุงหน่วยงานให้บริการด้านการทำธุรกิจ การลงทุน และด้านบริการสาธารณะในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งสำคัญ เสริมสร้างระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งและโยกย้ายบุคลากรภาครัฐ วางมาตรการป้องกันการแทรกแซงจากนักการเมือง และส่งเสริมให้มีการนำระบบพิทักษ์คุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ และปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายที่ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ โดยถือว่าเรื่องนี้เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติ และเป็นเรื่องที่ต้องแทรกอยู่ในการปฏิรูปทุกด้าน (กระทรวงมหาดไทย 2557)

ในภาพรวมนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502-2549 เป็นต้นมา รัฐบาลในแต่ละชุดต่างให้ความสำคัญต่อการปฏิรูประบบบริหารราชการและการวางแนวทางหรือมาตรการต่าง ๆ มาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการลดขนาดกำลังคนภาครัฐ การแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อนและความล่าช้าในการดำเนินงาน การปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพการให้บริการประชาชน การปรับเปลี่ยนแนวความคิดและทัศนคติในการทำงานของข้าราชการ เป็นต้น แต่ปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมืองทำให้ขาดความจริงจังและต่อเนื่องในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง หรือเป็นผลทำให้การปฏิรูปในช่วงที่ผ่านมานั้นยังไม่ปรากฏผลสำเร็จอย่างชัดเจน (ทศพร สิริสัมพันธ์ 2549) ภายหลังจากรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญกับการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล แต่เนื่องจากช่วงระยะเวลานั้นมีความแตกแยก ความไม่สงบ จึงทำให้หลักธรรมาภิบาลดังกล่าว อาจจะไม่ได้นำมาดำเนินการอย่างเต็มที่ จนถึงระยะเวลาที่มีการยึดอำนาจรัฐบาลของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นโยบายของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ยังคงเป็นในทิศทางเดียวกับรัฐบาลที่ผ่านมา แต่เนื่องจากการประกาศกฎอัยการศึก ระหว่างวันที่ 24 พฤษภาคม 2547- 1 เมษายน 2558 ซึ่งพบว่าผลงานการดำเนินงานการปราบปรามทุจริต คอรัปชั่นอย่างเข้มแข็ง จริงจัง

1.3 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

องค์ประกอบของธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกรอบ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางหรือวิธีปฏิบัติ ในการพิจารณาองค์ประกอบของธรรมาภิบาล ในที่นี้ ได้พิจารณาจากการ กำหนดแนวนโยบาย และหลักเกณฑ์การปฏิบัติเพื่อเกิดธรรมาภิบาลของหน่วยงานหรือสถาบันหลัก ที่มีความสำคัญ ดังนี้

1.3.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ

บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 องค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ประการ ดังนี้

1) หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย และกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2) หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องงดงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติ เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานของทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

4) หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ หรือการแสดงประชามติ

5) หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง การกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลดีหรือผลเสียที่เกิดจากการกระทำของตน

6) หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีข้อจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

1.3.2 องค์ประกอบธรรมาภิบาลของกระทรวงมหาดไทย

ศุภจิต นิमितกุล (2543) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของกระทรวงมหาดไทย มีองค์ประกอบ 11 ประการ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดคล้องประสานกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน
- 2) ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุล ทั้งในเมืองและชนบท ระบบนิเวศน์ และทรัพยากรธรรมชาติ
- 3) ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance) การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน
- 4) มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผย ชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้
- 5) ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติและมีระบบการรับเรื่องร้องทุกข์ชัดเจน
- 6) มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานได้ และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงาน ยึดถือเป็นแนว ปฏิบัติร่วมกัน
- 7) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promotion Gender Balance) เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น
- 8) การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย (Diverse Perspectives) รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หากจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับได้
- 9) การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by Rule of Law) พัฒนาปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

10) ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่คือความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงาน

11) การเป็นผู้กำกับดูแล (Regulator) แทนการควบคุม โอนงานบางอย่างไปให้องค์กรท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด หรือบางอย่างก็ต้องแปรรูปไปให้เอกชนดำเนินการแทน

1.3.3 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เนื่องจากผลการประชุมประจำปีเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้กำหนดหลักการสำคัญของธรรมาภิบาล 6 ประการ (บุขบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี 2546 : 17-18) ดังนี้

1) หลักนิติธรรม หมายถึง กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดี มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้และได้รับการยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพหน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ

2) หลักความโปร่งใส มีการสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับส่วนราชการ มีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

3) หลักความรับผิดชอบ การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

4) หลักความคุ้มค่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

5) หลักการมีส่วนร่วม ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมทั้งการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้า ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

6) หลักคุณธรรม การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

1.3.4 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

(บุนบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี 2546) ประกอบด้วย

1) การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุก และความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับบริการจากภาครัฐ โดยต้องมีแนวทางการบริหารราชการคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้ รับฟังความคิดเห็น และความพึงพอใจ เพื่อปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสม

2) การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ กำหนดการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีส่วนเชื่อมโยงโดยตรงกับการบริหารแบบมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานภาครัฐแบบบูรณาการ และครอบคลุมเทคนิคการบริหารหลายเรื่อง เช่น การวางแผนผลสำเร็จ เป้าหมายที่แสดงถึงผลผลิตและผลลัพธ์

3) การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจภาครัฐ กำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการทั้งในกรณีที่เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถวัดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงานแต่ละภารกิจ คือ ความโปร่งใสความคุ้มค่าและหลักความรับผิดชอบ

4) การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน กำหนดหน้าที่ให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อเป็นการลดระยะเวลาในการพิจารณา การส่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่มีผลโดยตรงต่อประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว โดยวิธีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การจัดตั้งศูนย์บริการร่วม

5) การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ กำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มีการทบทวนภารกิจว่ามีความจำเป็นหรือไม่ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า และให้มีการทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับภารกิจของส่วนราชการ

6) การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนกำหนดแนวทางที่ส่วนราชการต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้ได้รับ การบริการ โดยเร็ว ในขณะเดียวกันก็จะสามารถตรวจสอบความต้องการของประชาชน รับทราบสภาพปัญหาและแก้ไขปัญหาคได้

7) การประเมินผลการปฏิบัติราชการ การวัดผลการปฏิบัติราชการว่ามีผลสัมฤทธิ์ ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้นไว้หรือไม่ ตลอดจนเรื่องคุณภาพ และความพึงพอใจ อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ รวมทั้งมีการตรวจสอบการปฏิบัติราชการภายในองค์กรด้วย

1.3.5 องค์ประกอบบรรณานุกรมของ United Nations Development

Programme (UNDP) เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 อ้างถึงใน บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี 2546 :17 - 20) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรมาภิบาลตามที่ United Nations Development Programme (UNDP) กำหนดองค์ประกอบ 9 ประการ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนทั้งชายและหญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม
- 2) กฎหมายที่ยุติธรรม หมายถึง การปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยกรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
- 3) ความเปิดเผยโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ
- 4) การมีฉันทามติร่วมในสังคม หมายถึง การตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ของภาครัฐ ต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดเป็นความเห็นร่วมกันบนพื้นฐานของสิ่งที่ประ โยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม
- 5) กลไกการเมืองที่ชอบธรรม หมายถึง กระบวนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีความชอบธรรมและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม
- 6) ความเสมอภาค หมายถึง ประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาหรือมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคพื้นฐานให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ โดยเท่าเทียมกัน
- 7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล หมายถึง กระบวนการและสถาบันต่าง ๆ สามารถจัดสรรการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการ
- 8) พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ เอกชน และประชาชนที่กระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำต่อสาธารณชน

หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานนั้น ๆ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลักและมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าสังคม

9) การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ หมายถึง การที่ผู้นำและประชาชนในประเทศ มีวิสัยทัศน์ในการสร้างธรรมาภิบาลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โดยสรุปแล้ว การบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล เป็น “หลักการบริหารงานที่เป็นหลักการการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด” (ถวิลวดี บุรีกุล 2547) ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 สรุปองค์ประกอบไว้ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ถึงแม้ว่าต่อมาจะมีการออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 แต่เจตนารมณ์และแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 องค์ประกอบก็ยังคงมีอยู่

1.4 ธรรมาภิบาลกับการบริหารแนวใหม่

ถวิลวดี บุรีกุล (2547) อธิบายว่าธรรมาภิบาลจัดเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครองในปัจจุบัน เพราะโลกปัจจุบันให้ความสนใจกับโลกาภิวัตน์และธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี มากขึ้น แทนเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมดังแต่ก่อน เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญ การติดต่อสื่อสาร การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่ออีกที่หนึ่ง การพัฒนาการเมืองการปกครองได้มุ่งให้ความสำคัญเรื่องประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากจะให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การมุ่งดำเนินธุรกิจ หรือปฏิบัติราชการต่างๆ จึงต้องให้ความสำคัญเรื่องสังคม ประชาชน และสิ่งแวดล้อมด้วย การบริหารจัดการที่ดีจึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น

ดังกล่าวมาข้างต้น ธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี เป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาชน โดยเฉพาะข้าราชการ และพนักงานบริษัทเอกชนเพราะธรรมาภิบาลเป็นการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตั้งมั่นอยู่บนหลักการบริหารงานที่เที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ พร้อมตอบคำถามหรือตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพร้อมรับผิดชอบ มีศีลธรรม จริยธรรมในการทำงาน การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ตัดสินใจ ดำเนินการและประเมินผล ตลอดจนร่วมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกัน มีการส่งเสริมสถานภาพหญิงชาย และการให้ความสำคัญกับกลุ่มต่างๆ รวมทั้งคนด้อยโอกาส ตลอดจนการสร้างความเท่าเทียมกันทางสังคมในการรับโอกาสต่างๆ ที่ประชาชนพึงจะได้รับจากรัฐอีกด้วย ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ กระบวนการและเป็นเป้าหมายไปในตัว

การมีธรรมาภิบาลอาจนำมาสู่การมีประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ในที่สุดและการมีประชาธิปไตยก็นำมาสู่การพัฒนาประเทศไปในทางที่สร้างความสงบสุขอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนนำมาสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้

1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำดัชนีวัดผลระบบการบริหารจัดการที่ดี

การที่จะทราบได้ว่าองค์กรมีธรรมาภิบาลหรือไม่ มีมากหรือน้อยเพียงใด และจะต้องปรับปรุงด้านใดบ้าง ตามหลักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับคือ การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง ตลอดจนใช้ในการเปรียบเทียบระดับของการมีธรรมาภิบาล ดังนั้นการพัฒนาเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้วัดผลของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติหรือเรียกว่า “ตัวชี้วัด” จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการประเมินการมีธรรมาภิบาล ปัจจุบันมีตัวชี้วัดจำนวนมาก ทั้งที่มีและไม่มีในกรอบของหลักธรรมาภิบาล และมีความหลากหลายในความหมายและมุมมองซึ่งขึ้นอยู่กับ รูปแบบการบริหารการปกครอง วัฒนธรรม สังคม และวัตถุประสงค์ของประเทศและองค์กรที่จัดสร้างตัวชี้วัดนั้นๆ

จากการที่มีนักวิชาการและหน่วยงานจำนวนมากที่พัฒนาตัวชี้วัดเพื่อใช้วัดการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ในที่นี้ ขอยกตัวอย่าง สถาบันพระปกเกล้าที่ได้กำหนดกรอบแนวคิดจัดทำองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยที่จำเป็นสำหรับใช้วัดผลการบริหารจัดการที่ดี (สถาบันพระปกเกล้า 2548) ดังนี้

1.5.1 กรอบแนวคิดการจัดทำดัชนีวัดหลักนิติธรรม

1) นิยาม ความหมายและหลักการที่สำคัญ

“หลักนิติรัฐ” หรือ “หลักนิติธรรม” เป็นหลักที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จากการใช้อำนาจของรัฐ ตามความเห็นของ Maunz (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า 2548: หน้า 26) เห็นว่าหลักการสำคัญของหลักนิติธรรม มีดังต่อไปนี้

(1) หลักการแบ่งแยกอำนาจ เป็นพื้นฐานของหลักนิติธรรม เพราะจะไม่มีหลักนิติธรรมถ้าระบอบการปกครองไม่มีการแบ่งแยกอำนาจ ไม่มีการควบคุมตรวจสอบซึ่งกันและกันระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ โดยอำนาจทั้งสามมีการถ่วงดุลกัน เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การแบ่งแยกอำนาจของรัฐรวมทั้งการกำหนดให้องค์กรอื่น ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่อำนาจใดอำนาจหนึ่ง หรือมีสิทธิโต้แย้งอำนาจอื่น หรือสิทธิในการควบคุมตรวจสอบ และทำให้เกิดความสมดุลระหว่างอำนาจ ซึ่งจะทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ได้รับความคุ้มครองในที่สุด

(2) หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน สิทธิในเสรีภาพของบุคคลและสิทธิในความเสมอภาค เป็นพื้นฐานสำคัญของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” การแทรกแซงในสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคล โดยอำนาจรัฐจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีกฎหมายซึ่งผ่าน

ความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนหรือรัฐสภาเท่านั้น โดยกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้นจะต้องไม่บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง กฎหมายนั้นจะต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจ ในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ กฎหมายที่จำกัดสิทธินั้นจะจำกัดต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพมิได้ และหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะต้องมีการบัญญัติหลักประกันการใช้สิทธิในทางศาล

(3) หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง หมายความว่า การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครอง จะต้องผูกพันต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ออกโดยองค์กรนิติบัญญัติอื่น เป็นองค์กรที่มีพื้นฐานมาจากตัวแทนของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติของกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิ หรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน จะกระทำได้เฉพาะภายใต้เงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ

(4) หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่ให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครองออกกฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นไปตามหลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ

(5) หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ให้ผู้พิพากษาสามารถทำภารกิจหน้าที่ตุลาการโดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยมุ่งหมายให้ผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมายและพิจารณาพิพากษาภายใต้ มโนธรรมของตน

(6) หลักไม่มีความผิดและไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย เป็นหลักประกันในทางกฎหมายอาญาและยังมีผลใช้กับเรื่องโทษปรับทางปกครอง เรื่องโทษทางวินัยและโทษในทางวิชาชีพด้วย โดยอยู่บนพื้นฐานหลัก 4 ประการ คือ หลักการกระทำ หลักการกำหนดโทษโดยกฎหมาย หลักความแน่นอนชัดเจน และหลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง

(7) หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ เป็นที่สุดของหลักนิติธรรม หมายความว่า หากกฎหมายใดขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ กฎหมายดังกล่าวย่อมไม่มีผลใช้บังคับ หลักการนี้เป็นข้อเรียกร้องให้อำนาจทั้งหลายผูกพันกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งย่อมหมายความว่า การทำให้หลักที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น

2) การจำแนกองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย จากคำนิยามดังกล่าวได้นำไปสู่การจำแนกองค์ประกอบของหลักการบริหารจัดการที่ดีด้านหลักนิติธรรม ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 คัมภีร์วัดด้านหลักนิติธรรม

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
1. หน่วยงานมีการแบ่งแยกการใช้อำนาจอย่างชัดเจน	101 การแบ่งแยกอำนาจหน้าที่
2. หน่วยงานมีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคลากรและประชาชน	201 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
3. หน่วยงานมีความผูกพันต่อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ	301 ขั้นตอนก่อนการใช้กฎ ระเบียบ 302 ขั้นตอนการใช้กฎ ระเบียบ 303 ขั้นตอนหลังการใช้กฎ ระเบียบ
4. กฎ ระเบียบของหน่วยงานมีความถูกต้องตามกฎหมาย	401 ความถูกต้องตามกฎหมายของกฎระเบียบของหน่วยงาน
5. ผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่	501 มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่
6. กฎหมายที่กำหนดโทษของหน่วยงานเป็นไปตามหลักกฎหมาย	601 กฎหมายที่กำหนดโทษของหน่วยงานเป็นไปตามหลักกฎหมาย
7. กฎ ระเบียบของหน่วยงานไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีฐานะสูงกว่า	701 กฎ ระเบียบของหน่วยงานไม่ขัดแย้งกับกฎหมายที่มีฐานะสูงกว่า

ที่มา : ปรับปรุงจาก สถาบันพระปกเกล้า (2548: 35)

1.5.2 กรอบแนวคิดการจัดทำคัมภีร์วัดหลักคุณธรรม

1) นิยาม ความหมายและหลักการที่สำคัญ

1. ความหมายของวิชาชีพนิยม หมายถึง สิ่งในกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งถือว่าองค์ความรู้ ความรอบรู้ และวิธีปฏิบัติที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเองและต่อสังคม และพยายามผลักดันให้สาธารณชนยอมรับสถานภาพอาชีพของตน กลุ่มดังกล่าวนี้ได้ชื่อว่าเป็นมืออาชีพซึ่งมีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาชีพของตน

2. ความหมายของ “จรรยาบรรณ” (Code of Conduct) นั้นมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน เช่น พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 301) อธิบายว่าจรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็

ได้ในส่วนของ ดิน ปรัชญพฤทธิ (2536: 245) อธิบายว่าคนไทยเริ่มรู้จักคำว่า “วิชาชีพ” เป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และวิชาชีพที่นิยมในรัชสมัยของพระองค์ก็คือ วิชาชีพข้าราชการ และการมีจรรยาบรรณวิชาชีพในรัชสมัยของพระองค์อาจพิจารณาได้จากหลายแง่มุมด้วยกัน คือ (1)จรรยาบรรณที่ได้จากอิทธิพลของพุทธศาสนา เช่น ทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตร ราชสังกวัตรและราชวสดีธรรม เป็นต้น (2) จรรยาบรรณจากคำสาบาน กฎหมาย หรือวินัย และ (3)จรรยาบรรณที่ได้จากพระราชดำริ/โอวาท และตัวอย่างความประพฤติของข้าราชการระดับสูง

2) องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย จากคำนิยามดังกล่าวได้นำไปสู่การจำแนกองค์ประกอบของหลักการบริหารจัดการที่ดีด้านหลักคุณธรรม ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 คัดนี้วัดด้านหลักคุณธรรม

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
1. หน่วยงานปลอดการทำผิดกฎหมาย	101 ปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกฎหมาย 102 ปฏิบัติงานต่ำกว่า/น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด 103 ปฏิบัติงานเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด 104 ปฏิบัติงานตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแต่ใช้วิธีที่ผิดกฎหมาย
2. หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย	201 ด้านการทำงานในหน้าที่ 202 ด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคล 203 ด้านพฤติกรรมส่วนตัว 204 ด้านการสนองต่อความต้องการของประชาชน 205 การลงโทษทางวินัย
3. หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ	301 ด้านผลลัพธ์หรืออรรถประโยชน์ 302 ด้านปฏิสัมพันธ์ 303 ด้านการยึดค่านับสัญญา ธรรมเนียมระเบียบ ศาสนา 304 การทำงานตามขั้นตอน

ที่มา : ปรับปรุงจาก สถาบันพระปกเกล้า (2548: 56-57)

1.5.3 กรอบแนวคิดการจัดทำดัชนีวัดหลักความโปร่งใส

1) นิยาม ความหมายและหลักการที่สำคัญ

ความโปร่งใสมีความหมายตรงข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดย “คอร์รัปชัน” มีความหมายในเชิงลบ แสดงถึงพฤติกรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจหน้าที่กระทำการใด ๆ ในลักษณะซ่อนเร้นเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน ส่วนความโปร่งใส มีความหมายในเชิงบวก แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่กระทำการใด ๆ เพื่อสาธารณ- ประโยชน์ ผลการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างเครื่องมือชี้วัดคอร์รัปชันในบริบทของสังคมไทย (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2544) พบว่าปัจจัยที่นำมาใช้อธิบายความโปร่งใส 4 ด้าน ดังนี้

1. ความโปร่งใสด้านโครงสร้างของระบบงาน ได้แก่ ระบบของหน่วยงานที่มีระบบการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง มีการปรับปรุงหน่วยงานตรวจสอบให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้การทำงานของหน่วยงาน มีระบบบริหารการเงินและพัสดุที่รัดกุม มีบุคลากรใหม่ ๆ เข้ามาอยู่ในหน่วยงานด้วยระบบคุณธรรมและมีความสามารถสูงยิ่งขึ้น

2. ความโปร่งใสด้านระบบการให้ทุน ได้แก่ มีผลประโยชน์ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพสูง หรือซื่อสัตย์ และมีรายได้หรือผลประโยชน์เกื้อกูลรองรับมาตรฐานค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น

3. ความโปร่งใสด้านระบบการให้โทษ ได้แก่ มีระบบที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการฟ้องร้องผู้กระทำผิด หรือการตรวจสอบการทำงานในหน่วยงาน มีวิธีการที่ยุติธรรมสำหรับการพิจารณาลงโทษผู้ทำผิด มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว มีการลงโทษจริงจัง มีการป้องกันปราบปรามผู้ต่อทุจริต หรือด้อยประสิทธิภาพเพื่อให้ปรับปรุงตน

4. ความโปร่งใสด้านการเปิดเผยของระบบงาน ได้แก่ ประชาชนได้รับรู้การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชนได้มีโอกาสควบคุมฝ่ายบริหารโดยวิธีการต่าง ๆ มากขึ้น และมีการใช้สมาคมวิชาชีพเข้ามาร่วมตรวจสอบหน่วยงาน

2) องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย จากค่านิยามดังกล่าวได้นำไปสู่การจำแนกองค์ประกอบของหลักการบริหารจัดการที่ดี ด้านหลักความโปร่งใส ดังตารางที่

ตารางที่ 2.3 คชณัวัตด้านหลักความโปร่งใส

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง	101 มีการใช้ระบบตรวจสอบภายใน 102 มีความสามารถมองเห็นระบบงานด้ว้นทั่ว 103 มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม 104 มีการใช้ระบบคุณธรรมกับบุคลากร 105 มีการปรับปรุงกรรมการตรวจสอบให้เหมาะสมเสมอ 106 มีระบบบัญชีที่เข้มแข็ง
2. หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้คุณ	201 มีค่าตอบแทนงานสำเร็จ 202 มีค่าตอบแทนงานที่มีประสิทธิภาพ 203 มีค่าตอบแทนความซื่อสัตย์ มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอ
3. หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้โทษ	301 มีระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ 302 มีวิธีลงโทษที่ยุติธรรม 303 มีการลงโทษจริงจ้ง ตามกฎ 304 มีระบบฟ้องร้องที่มีประสิทธิภาพ 305 มีหัวหน้างานที่ลงโทษลูกน้องอย่างจริงจัง 306 มีการปราบผู้ส่อเค้าทุจริต 307 มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว
4. หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล	401 ประชาชนได้รับรู้การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ 402 ประชาชน สื่อ มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง สัมปทาน 403 ประชาชน สื่อ องค์กรพัฒนาเอกชนมีโอกาศควบคุมฝ่ายบริหาร 404 มีกลุ่มวิชาชีพภายนอกร่วมตรวจสอบ

ที่มา : ปรับปรุงจาก สถาบันพระปกเกล้า (2548: 69-70)

1.5.4 กรอบแนวคิดการจัดทำดัชนีวัดหลักการมีส่วนร่วม

1) นิยาม ความหมายและหลักการที่สำคัญ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหาร เกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ตลอดจนการควบคุม โดยตรงจากประชาชน

2) ระดับขั้นและเครื่องมือการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน แบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ 6 ระดับ โดยเรียงจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อ สื่อสารระหว่าง ผู้วางแผน โครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผน โครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับใด ๆ
  2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นของประชาชน กล่าวคือ ผู้วางแผน โครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น
  3. ระดับการปรึกษาหารือเป็นการเจรจากันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการระหว่างผู้วางแผน โครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นหรือข้อสงสัยต่าง ๆ
  4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกัน ใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก
  5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชน ร่วมกันดำเนิน โครงการ เป็นขั้นตอนการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์
  6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วม โดยประชาชนเพื่อแก้ปัญหาขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด
- 3) ขั้นตอนของกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน
กระบวนการหรือขั้นตอนมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถกำหนดได้ 4 ขั้นตอน
คือ

การมีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติการ การจัดสรรผลประโยชน์ และการติดตาม

4) องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย จากคำนิยามดังกล่าวได้นำไปสู่
การจำแนกองค์ประกอบของหลักการบริหารจัดการที่ดีด้านหลักการมีส่วนร่วม ตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 ดัชนีวัดด้านหลักการมีส่วนร่วม

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
1. หน่วยงานมีการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน	101 การให้ข้อมูลแก่บุคคลภายนอกหน่วยงาน 102 ประเภทกลุ่มผู้รับข้อมูล 103 การใช้สื่อในการให้ข้อมูล 104 ความถี่ในการให้ข้อมูล 105 ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล
2. หน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นประชาชน	201 มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนภายนอกหน่วยงาน 202 กลุ่มบุคคลที่หน่วยงานรับฟังความคิดเห็น 203 ความเต็มใจในการรับฟังความคิดเห็น 204 ความตั้งใจในการรับฟังความคิดเห็น 205 การเห็นคุณค่าของการรับฟังความคิดเห็น 206 การทิ้งช่วงการตัดสินใจหลังการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
3. หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชน	301 การมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ 302 กระบวนการตัดสินใจ 303 มิติของเวลากับการตัดสินใจ 304 ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 305 กระบวนการใช้กรรมกรในการตัดสินใจ
4. หน่วยงานมีการพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน	401 การพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ที่มา : ปรับปรุงจาก สถาบันพระปกเกล้า (2548: 86-87)

1.5.5 กรอบแนวคิดการจัดทำดัชนีวัดหลักสำนักรับผิดชอบ

1) นิยาม ความหมายและหลักการที่สำคัญ

แนวทางของการวัดระดับความสำนักรับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2544) มีลักษณะสำคัญ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การมีเป้าหมายที่ชัดเจน องค์กรจะต้องกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติ การสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุอะไร และเมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพท์นั้น

2. ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน ต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการบรรลุและเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการ สร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกันทำงาน

3. การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมสำนักรับผิดชอบ อยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหารให้ความสนับสนุน แนะนำ ทำการตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประสานงานร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร

4. การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลง นับว่าเป็นเรื่องปกติ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมักจะมีการต่อต้านเสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวคิดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

5. การมีแผนสำรอง ส่วนประกอบสำคัญขององค์กรที่มีลักษณะวัฒนธรรมสำนักรับผิดชอบ ต้องมีการวางแผนฟื้นฟู ที่สามารถสื่อสารให้ทุกคนในองค์กร ได้ทราบและเข้าใจถึงแผนและนโยบายขององค์กร และที่สำคัญต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง สมบูรณ์อย่างเปิดเผย

6. การติดตามและประเมินผลการทำงาน องค์กรต้องมีการติดตามและประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพงานที่กำหนดไว้ หากไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดต้องดำเนินการแก้ไขทันที ขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยกย่อง

2) ลักษณะองค์กรที่มีการทำงานในระบบหลักสำนักรับผิดชอบ องค์กรที่มีพฤติกรรมการทำงานในระบบหลักสำนักรับผิดชอบ จะต้องมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 10 ประการ คือ

1. มีการทำข้อตกลงสองฝ่าย คือ ต้องมีการเจรจาพูดคุยระหว่างงานกับพนักงาน และทำเป็นข้อตกลงที่เป็นที่ยอมรับกันทั้งสองฝ่าย
  2. แบ่งปันข้อมูล คือ จะต้องมีการแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร มีการกระจายข้อมูลข่าวสารกันอย่างทั่วถึงทั้งองค์กร
  3. มีการแก้ไขความขัดแย้ง หากมีความขัดแย้งเกิดขึ้นในองค์กร จะต้องดำเนินการแก้ไขไม่ปล่อยให้ความขัดแย้งมีอยู่ต่อไป จนมีผลกระทบต่อการทำงาน และยากแก่การแก้ไข
  4. ให้ความสำคัญสนับสนุนและแนวทาง องค์กรต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน และผู้ปฏิบัติต้องได้รับการสนับสนุนในแง่ของทรัพยากรที่จำเป็นแก่การทำงาน และคำแนะนำปรึกษาหารือ และให้กำลังใจจากหัวหน้างาน
  5. เน้นเป้าหมายมากกว่าตำแหน่ง ต้องมีการเน้นเป้าหมายของหน่วยงานหรือองค์กร จึงควรมอบหมายงานแก่บุคคลที่เหมาะสมกับงานมากกว่าผู้ที่ตำแหน่ง
  6. สร้างระบบงานและฝึกรอบรม ต้องทำงานเป็นระบบ สามารถประสานการทำงานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกี่ยงงานปิดหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีการฝึกรอบรมบุคลากรให้ปฏิบัติตามภาระงานได้อย่างถูกต้องในครั้งแรกที่เริ่มปฏิบัติงาน
  7. มีดัชนีวัดผลงานชัดเจน องค์กรต้องมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้า หรือความล้มเหลวของการปฏิบัติงาน ซึ่งในที่นี้องค์กรต้องทำดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงานให้ชัดเจน
  8. จัดการกับผู้ไม่มีผลงาน ต้องมีมาตรการจัดการกับบุคคลที่ไม่มีผลงานทั้งมาตรการเบื้องต้นและมาตรการเด็ดขาด ทั้งนี้อาจใช้มาตรการทางสังคมประกอบด้วย
  9. การปฏิบัติตามภารกิจที่ตกลง บุคคลทุกคนมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ตามที่ได้ทำการตกลงกันเอาไว้ให้สำเร็จลุล่วง
  10. ยอมรับและยกย่องสมาชิก คือ การยอมรับผลงานที่ประสบความสำเร็จและให้เกียรติยกย่องงานที่นำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
- 3) องค์กรประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย จากคำนิยามดังกล่าวได้นำไปสู่การจำแนกองค์ประกอบของหลักการบริหารจัดการที่ดีด้านหลักความสำนึกรับผิดชอบ ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 คชณิวัตด้านหลักความสำนึกรับผิชอบ

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
1. หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน	101 หน่วยงานมีการทำข้อตกลงสองฝ่าย
2. หน่วยงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน	201 มิน โยบายและแผนที่ชัดเจน
3. หน่วยงานมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ	301 การจัดสรรแบ่งปันทรัพยากร 302 การยอมรับการเปลี่ยนแปลง 303 ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม 304 การจัดการความขัดแย้ง 305 การสื่อสารภายใน 306 ความสนับสนุนภายใน 307 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 308 การยอมรับความสามารถ 309 ความไว้วางใจ (ความศรัทธาเชื่อมั่น) 310 ขวัญกำลังใจ
4. หน่วยงานมีระบบการติดตามประเมินผล	401 การประเมินผล
5. หน่วยงานมีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน	501 มีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน
6. หน่วยงานมีแผนสำรอง	601 การทำแผนสำรอง

ที่มา : ปรับปรุงจาก สถาบันพระปกเกล้า (2548: 114-115)

1.5.6 กรอบแนวคิดการจัดทำคชณิวัตหลักความค้ำค่า

1) นิยาม ความหมายและหลักการที่สำคัญ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมาย หลักความค้ำค่า คือ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงร้งค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้องอย่างค้ำค่า สร้างสรรค์ค้ำค่าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลักความค้ำค่าจะครอบคลุม (สถาบันพระปกเกล้า 2545) คือ

1. การบริหารจัดการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม หมายถึง การนำทรัพยากรที่ประเทศมีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไรจึงจะ

ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนส่วนใหญ่ หรือเกิดผลประโยชน์ที่มากกว่าต้นทุนที่เสียไป ในการนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้

2. ด้านการประหยัด คือ การทำให้มูลค่าของผลผลิตหรือผลประโยชน์สูงกว่าต้นทุนในการผลิต หรือการทำกำไรให้เกิดประโยชน์ดังกล่าว การประหยัดคือ คำนีด้านการเงินนั่นเอง

2) องค์กรประกอบหลักและองค์กรประกอบย่อย จากคำนิยามดังกล่าวได้ นำไปสู่การจำแนกองค์ประกอบของหลักการบริหารจัดการที่ดีด้านหลักความสำนึกรับผิดชอบ ดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 คำนีวัดด้านหลักความคุ้มค่า

องค์กรประกอบหลัก	องค์กรประกอบย่อย
1. หน่วยงานมีการประหยัด	101 การทำงานและผลตอบแทนบุคลากร เป็นไปอย่างเหมาะสม
	102 ไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์
	103 หน่วยงานมีผลผลิตหรือบริการที่ได้มาตรฐาน
	104 หน่วยงานมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน
	105 หน่วยงานมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ
2. หน่วยงานมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	201 หน่วยงานใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
	202 หน่วยงานมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล
	203 หน่วยงานมีการให้ผลตอบแทนตามผลงาน
3. หน่วยงานมีศักยภาพในการแข่งขัน	301 หน่วยงานมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
	302 หน่วยงานมีการเน้นผลงานด้านการบริการ
	303 หน่วยงานมีการประเมินผลการดำเนินงาน ผู้นำระดับสูงมีภาวะผู้นำ

ที่มา : ปรับปรุงจาก สถาบันพระปกเกล้า (2548: 139-140)

จากดัชนีชี้วัดดังกล่าว จะเห็นว่าเป็นดัชนีที่ใช้ในระดับองค์กร อย่างไรก็ตามสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในระดับบุคคล ซึ่งบุคลากรของแต่ละองค์กรควรปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในระดับบุคคลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

2. หลักการแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

2.1 ความเป็นมาของการบริหารราชการแผ่นดินไทย (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ 2557)

2.1.1 การบริหารราชการแผ่นดินก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475
มีวิวัฒนาการมาจากการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการจัดโครงสร้างการบริหารตามหน้าที่ ในรูปแบบกระทรวงแทนการจัดตามพื้นที่ดังที่เป็นมาแต่โบราณ การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินในสมัยรัชกาลที่ 5 นับเป็นรากฐานสำคัญของการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินในระยะต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคที่เน้นการรวมอำนาจสู่ศูนย์กลาง

2.1.2 การบริหารราชการแผ่นดินหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
มีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับพอสังเขปดังนี้

1) การบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม 2476 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินรวดเร็วยิ่งขึ้น มีการจัดระเบียบการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ราชการบริหารส่วนกลาง
  2. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค
  3. ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น
- กำหนดฐานะของกระทรวงให้เป็นทบวงการเมือง
  - ปรับโอนอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคไว้ในคณะกรรมการจังหวัด
  - ยกเลิกมณฑลคงเหลือแต่จังหวัด อำเภอที่เป็นราชการส่วนภูมิภาค
  - กำหนดราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

2) การบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ในเวลาต่อมาได้มีการใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม โดยมีเหตุผลคือ

- ให้ปลัดกระทรวงมีอำนาจรับผิดชอบในราชการประจำและมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงได้

- กระจายอำนาจสั่งการจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค
- ปรับปรุงการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

3) การบริหารราชการแผ่นดินตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 การบริหารราชการตามกฎหมายประกาศคณะปฏิวัติ พบว่ามีปัญหาหลายประการ ได้แก่

- ประการแรก การซ้ำซ้อนอันเนื่องจากการขยายงาน
- ประการที่สอง ขาดบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐมนตรี
- ประการที่สาม ขาดการกำหนดแผนงานในระดับกระทรวง
- ประการที่สี่ มีกฎหมายพิเศษที่ระบุอำนาจที่เป็นเฉพาะ
- ประการที่ห้า อำนาจยังรวมอยู่ที่หัวหน้า
- ประการที่หก ขาดเอกภาพในการบริหารงาน

4) การบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการจัดระเบียบบริหาร ประกาศใช้แทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 โดยมีการปรับปรุง ได้แก่

- ประการแรก มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่
  - ประการที่สอง มีการกำหนดบทบัญญัติที่ให้การบริหารงานระดับกระทรวงมีเอกภาพ
  - ประการที่สาม กำหนดให้มีการมอบอำนาจลดหลั่นลงไปในระดับต่าง ๆ
- การบริหารราชการในประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 48 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ในมาตรา 4 ให้มีการจัดระเบียบราชการแผ่นดิน แบ่งออกเป็น (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2557)

- 1) การบริหารราชการส่วนกลาง
- 2) การบริหารราชการภูมิภาค
- 3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การบริหารราชการส่วนกลางเป็นหน่วยงานที่นำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง แบ่งออกเป็น

1. สำนักนายกรัฐมนตรี

2. กระทรวงหรือทบวง
3. ทบวงซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี
4. กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 บัญญัติว่า ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดังนี้

1. จังหวัด

- 1.1 ให้รวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งชื่อเป็นจังหวัด
- 1.2 ในจังหวัดนั้น ให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่ง
- 1.3 ในจังหวัดให้มีปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด
- 1.4 ในจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการจังหวัด

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 60 บัญญัติหน้าที่ของจังหวัด ดังนี้

1.4.1 สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปและการวางแผนพัฒนาจังหวัด

1.4.2 ส่วนต่างๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้น มีหน้าที่ที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด

2. อำเภอ เป็นหน่วยราชการส่วนภูมิภาครองจากจังหวัด อำเภอมีระเบียบราชการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

- 2.1 มีนายอำเภอ 1 คนเป็นหัวหน้าปกครอง
- 2.2 มีปลัดอำเภอ 1 คน
- 2.3 การแบ่งส่วนราชการของอำเภอดังนี้

- สำนักงานอำเภอ มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไป

- ส่วนต่างๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้นในอำเภอนั้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เทศบาล
3. สุขาภิบาล
4. ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นี้มีการปรับปรุงมาจนถึงปัจจุบัน ในส่วนที่เกี่ยวกับระบบการบริหารราชการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในแต่ละสมัย ดังต่อไปนี้

5) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติ คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติให้จัดตั้งสำนักงาน คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก เป็นส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการ คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติ ราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี จึงแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 เพื่อให้สอดคล้องกัน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2557)

6) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2536

การประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเหตุผลคือ เพื่อกำหนดให้เลขาธิการ คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีและ โดยที่พระราชบัญญัติ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งได้ใช้บังคับแล้วบัญญัติให้จัดตั้งสำนักงาน คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน คณะกรรมการ นโยบายพลังงานแห่งชาติและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ในการนี้ ต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 ซึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เพื่อ กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการทั้งสองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติ ราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2557)

7) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543

มีการกำหนดมาตรา 5 พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในส่วนราชการตาม มาตรา 8 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 ที่ใช้บังคับอยู่ใน วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้คงใช้บังคับได้ต่อไป จนกว่าจะมี กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา 8 ฉ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 230 ได้บัญญัติให้การรวมหรือโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่ไม่มีการกำหนดตำแหน่งหรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้นหรือการยุบเลิกส่วนราชการดังกล่าว สามารถทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น จึงมีการกำหนดลักษณะของกรณีที่สามารถตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและวิธีการดำเนินการของแต่ละกรณี และรูปแบบของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว รวมทั้งปรับปรุงหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานรัฐมนตรีและส่วนราชการระดับกรม (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2557)

8) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้การบริหารราชการแนวทางใหม่ต้องมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติราชการในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน มีกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการกำกับการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติราชการ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับเรื่องประโยชน์สุขของประชาชนและการกระจายภารกิจและทรัพยากรให้ท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน ดังปรากฏในมาตรา 3/1 ดังนี้

มาตรา 3/1 การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน

การจัดสรรงบประมาณ และการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ จะตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติ ราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติก็ได้ (ถวิลวดี บุรีกุล 2552: 266)

มาตรา 16 ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.ร.) ดำเนินการเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุง โครงสร้าง ระบบราชการ ระบบงบประมาณ

ระบบบุคลากร การปรับเปลี่ยนส่วนราชการเป็นองค์การมหาชน หรือองค์กรรูปแบบอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 17 ให้แก้ไขคำว่า “สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี” ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นคำว่า “สำนักงานรัฐมนตรี” ทุกแห่ง

มาตรา 18 ให้ดำเนินการแต่งตั้ง ก.พ.ร. ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ออรรถบรรณและบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ให้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามมาตรา 8 ทวิและตามมาตรา 8 สัตต ในส่วนที่เกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 เป็นอำนาจของ ก.พ.ร.

ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนคงมีอำนาจหน้าที่เท่าที่ไม่ซ้ำกับอำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ร.

ให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อกำหนดภารกิจของ ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม ซึ่งต้องทำให้แล้วเสร็จและเสนอสภาผู้แทนราษฎรภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 19 ให้บทบัญญัติมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ คงใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติม ให้นำกรณีในส่วนราชการใดขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีไปบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ การปรับปรุงระบบให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อกำหนดภารกิจของ ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม ซึ่งต้องทำให้แล้วเสร็จและเสนอสภาผู้แทนราษฎรภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเพื่อให้กระทรวงสามารถจัดการบริหารงานให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ จึงกำหนดให้มีรูปแบบ

การบริหารใหม่ โดยกระทรวงสามารถแยกส่วนราชการจัดตั้งเป็นหน่วยงานตามภาระหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสอดคล้องกับเป้าหมายของงานที่จะต้องปฏิบัติ และกำหนดให้มีกลุ่มภารกิจของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีงานสัมพันธ์กัน เพื่อที่จะสามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันได้ และมีผู้รับผิดชอบกำกับการบริหารงานของกลุ่มภารกิจนั้น โดยตรงเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งให้มีการประสานการปฏิบัติงานและการใช้งบประมาณ เพื่อที่จะให้การบริหารงานของทุกส่วนราชการบรรลุเป้าหมายของกระทรวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดความซ้ำซ้อน มีการมอบหมายงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และสมควรกำหนดการบริหารราชการในต่างประเทศให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่และสามารถปฏิบัติการได้อย่างรวดเร็วและมีเอกภาพ โดยมีหัวหน้าคณะผู้แทนเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการ นอกจากนี้ สมควรให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลการจัดส่วนราชการและการปรับปรุงระบบการทำงานของภาคราชการให้มีการจัดระบบราชการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2557)

9) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2546

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ จากการโอนกรมตำรวจไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกำหนดให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด จึงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในส่วนของชื่อกรมตำรวจและตำแหน่งของข้าราชการตำรวจในกรมการจังหวัดให้สอดคล้องกัน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2557)

10) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550

มาตรา 17 ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมอบอำนาจตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ยังคงใช้บังคับต่อไปได้ ทั้งนี้ ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2557)

11) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และมาตรา 255 วรรคห้า บัญญัติให้

องค์กรอัยการมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระ ในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2557)

การบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2553 นั้น ได้กล่าวถึงการบริหารราชการซึ่งแบ่งออกเป็น 1. การบริหารราชการส่วนกลาง 2. การบริหารราชการภูมิภาค 3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะได้อธิบายในลำดับต่อไป

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะการกระจายอำนาจ

ความเป็นมาของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีมาจากแนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง จึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ พอสังเขป ดังนี้

การกระจายอำนาจมี 2 รูปแบบ คือ

1. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองพอสมควร
2. การกระจายอำนาจทางเทคนิค หรือการกระจายอำนาจตามบริการ หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลาง ไปให้หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหากและเป็นอิสระ โดยปกติแล้วจะเป็นกิจการซึ่งต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การสื่อสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

โดยทั่วไปหลักการปกครองประเทศแบ่งเป็น 3 หลัก คือ หลักการรวมอำนาจ ปกครอง (Centralization) หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง (Deconcentration) และหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) ซึ่งจะอธิบายพอสังเขปดังนี้ (เฉลิมพงศ์ มีสมนัย 2551, นพดล ไชยฤทธิเดช 2552)

1. หลักการรวมอำนาจปกครอง (Centralization) หมายถึง หลักการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินโดยรวมอำนาจในการปกครองไว้ให้แก่การบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองต่าง ๆ ของรัฐ และมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง โดยให้ขึ้นต่อกันตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการปกครอง

ตลอดทั่วทั้งอาณาเขตของประเทศ ลักษณะสำคัญของหลักการรวมอำนาจปกครอง

1.1 มีการรวมกำลังทหารและตำรวจให้ขึ้นต่อส่วนกลางเพื่อให้การบังคับบัญชาเป็นไปอย่างเด็ดขาด และทันทั่วทั้ง

1.2 มีการรวมอำนาจวินิจฉัยสั่งการไว้ในส่วนกลาง

1.3 มีการลำดับชั้นการบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ลดหลั่นกันไป (Hierarchy)

อย่างไรก็ตามหลักการรวมอำนาจปกครองมีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนดังแสดงในตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 เปรียบเทียบจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักการรวมอำนาจปกครอง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. การที่รัฐบาลมีอำนาจแผ่ขยายไปทั่วราชอาณาจักร ทำให้เห็นนโยบาย แผน หรือคำสั่งเกิดผลได้ทั่วประเทศอย่างทันที	1. ไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างให้ได้ผลดีทั่วทุกท้องที่ เพราะมีพื้นที่กว้างใหญ่ จึงไม่สนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง
2. ให้บริการและประโยชน์แก่ประชาชนโดยเสมอหน้าทั่วประเทศมิได้ทำเพื่อท้องถิ่น	2. การปฏิบัติงานมีความล่าช้า เพราะมีแบบแผนและขั้นตอนมากมายตามลำดับการบังคับบัญชา
3. ทำให้เกิดการประหยัดเพราะสามารถหมุนเวียนเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ไปยังจุดต่าง ๆ ของประเทศ ได้โดยไม่ต้องจัดซื้อจัดหาประจำทุกจุด	3. ไม่สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
4. มีความเป็นเอกภาพในการปกครองและบริหารงาน การปกครองในท้องถิ่นที่เป็นไปในแนวเดียวกัน	4. ไม่อาจตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงเพราะความหลากหลายของความแตกต่างในแต่ละท้องถิ่น
5. มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถมากกว่าเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นทำให้บริการสาธารณะสม่ำเสมอ และมีระเบียบแบบแผนเดียวกัน	

ที่มา: ปรับปรุงจากนพดล ไชยฤทธิเดช (2552: 12)

2. หลักการแบ่งอำนาจปกครอง (Deconcentration) หมายถึง หลักการที่การบริหารราชการส่วนกลางได้จัดแบ่งอำนาจวินิจฉัยและสั่งการบางส่วนไปให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาค โดยมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ลักษณะสำคัญของหลักการแบ่งอำนาจปกครองคือ

2.1. การบริหารโดยใช้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งไปจากส่วนกลางไปประจำตามเขตการปกครองในส่วนภูมิภาคทุกแห่ง ได้แก่ ภาค มณฑล จังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่เหล่านี้อยู่ในระบบการบริหารงานบุคคลของรัฐบาลกลางเดียวกัน

2.2 การบริหาร โดยใช้งบประมาณซึ่งส่วนกลางเป็นผู้อนุมัติและควบคุมให้เป็นไปตามวิธีการงบประมาณแผ่นดิน

2.3 การบริหารภายใต้นโยบายและวัตถุประสงค์ของรัฐบาลกลาง สำหรับจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักการแบ่งอำนาจปกครองมีทั้งดังแสดงในตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 เปรียบเทียบจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักการแบ่งอำนาจปกครอง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. หลักการนี้เป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การกระจายอำนาจการปกครอง	1. เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะการที่ส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางเข้าไปบริหารงานในท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลยังไม่เชื่อในความสามารถของท้องถิ่น
2. ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วขึ้นในการมาติดต่อในเรื่องที่ราชการส่วนภูมิภาคมีอำนาจวินิจฉัยสั่งการ เพราะไม่ต้องรอให้ส่วนกลางวินิจฉัยสั่งการ	2. เกิดความล่าช้าในการบริหารงานเพราะต้องผ่านระเบียบแบบแผนถึง 2 ระดับ คือ ระดับส่วนกลาง และระดับส่วนภูมิภาค
3. เป็นจุดเชื่อมระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ทำให้การติดต่อประสานงานระหว่างทั้ง 2 ส่วนดีขึ้น	3. ทำให้ระบบราชการมีขนาดใหญ่ สิ้นเปลืองงบประมาณ
4. มีประโยชน์ต่อประเทศที่ประชาชนยังไม่รู้จักการปกครองตนเอง	4. ทำให้ทรัพยากรที่มีค่าบางอย่างในท้องถิ่นไม่เกิดประโยชน์ เช่น บุคลากร เจ้าหน้าที่ถูกส่งมาจากส่วนกลาง
	5. บุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ถูกส่งเข้าไปปฏิบัติในท้องถิ่น ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ อาจจะเนื่องจากไม่ใช่คนในพื้นที่จึงไม่เข้าใจพื้นที่ และอาจเกิดความขัดแย้งกับคนในพื้นที่

ที่มา: ปรับปรุงจากนพดล ไชยฤทธิเดช (2552: 13)

3. หลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) หมายถึง หลักการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางให้จัดทำบริการสาธารณะโดยอิสระตามสมควร เป็นการมอบอำนาจให้ทั้งในด้านการเมืองและการบริหาร เป็นเรื่องที่ต้องถ่วงน้ำหนักที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายท้องถิ่นของตนเองได้ ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครอง คือ

3.1 ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย ให้มีส่วนเป็นนิติบุคคลหน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเอง และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการปกครองส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

3.2 มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

3.3 มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน จัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการได้เองพอสมควร ด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

3.4 หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่รัฐอนุญาต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ จุดแข็งและจุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจปกครอง ดังแสดงในตารางที่ 2.9

ตารางที่ 2.9 เปรียบเทียบจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. สนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ได้ดีขึ้น เพราะผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้ดีกว่า	1. อาจก่อให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่นซึ่งมีผลกระทบต่อเอกภาพทางการปกครองและความมั่นคงของประเทศ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอาจมุ่งแต่ประโยชน์ของท้องถิ่นตน ไม่ให้ความสำคัญกับส่วนรวม
2. เป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง	2. ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจใช้อำนาจบังคับกดขี่คู่แข่งหรือประชาชนที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายตนเอง
3. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการ	3. ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้และบุคลากรประจำอยู่

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
กระจายอำนาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จัก รับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง มากขึ้น	ทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น ไม่มี การ สับเปลี่ยนหมุนเวียนเหมือนการบริหารราชการ ส่วนกลาง

ที่มา: ปรับปรุงจากนพดล ไชยฤทธิเดช (2552: 15)

2.3 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมายซึ่งส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมี
หลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะต่างกันบ้างก็คือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถ
พิจารณาได้ดังนี้

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson 1953 : 574 อ้างใน ชวงศ์ ฉายะบุตร 2539)
อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจ
ปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมียุทธศาสตร์ที่จำเป็นในการ
ปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่น
นั้น ๆ

วิลเลียม วี. ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway 1959 : 101-103 อ้างใน ชวงศ์ ฉายะบุตร
2539) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่นหมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่
กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิก
ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

เดเนียล วิท (Danial Wit 1967 : 101-103 อ้างใน ชวงศ์ ฉายะบุตร 2539) ให้คำนิยามว่า
การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วย
การปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจการปกครองร่วมกันทั้งหมด
หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนใน
ท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของ
รัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหาร
งานภายในเขตอำนาจของตน

อุทัย หิรัญโต (2523 : 2) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐไม่ได้เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น โดยสรุปสาระสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

1. มีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญประชากร หรือขนาดพื้นที่
2. ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม
3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง 2 ประการ คือ

3.1 สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น

3.2 สิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

- มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง คือ มีองค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

- ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

2.4 วิวัฒนาการของการบริหารท้องถิ่นไทย

การบริหารท้องถิ่นไทยมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และได้มีการขยาย ปรับปรุงและพัฒนา มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่ง รศ.ดร. รัตน์เสริมพงศ์ (2552:93) แบ่งช่วงเวลาของวิวัฒนาการออกเป็น 3 ช่วง คือ 1.การบริหารท้องถิ่น สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ 2. การบริหารท้องถิ่นภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และ 3. การบริหารท้องถิ่นภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

2.4.1 การบริหารท้องถิ่น สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์

การบริหารท้องถิ่นในประเทศไทยเกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) ที่นับเป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย และได้มีพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพ ร.ศ. 116 ออกใช้บังคับ โดยกำหนดให้กรมสุขาภิบาลเป็นผู้จัดการดำเนินงานภายใต้การบังคับบัญชาของ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย โดยอาศัยงบประมาณจากส่วนกลางทั้งหมด และให้สุขาภิบาลกรุงเทพมี

หน้าที่หลักในด้านการรักษาความสะอาดและป้องกันโรคในแขวงพระนคร โดยรับผิดชอบจัด
 ดำเนินการทำลายขยะมูลฝอย จัดสถานที่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะสำหรับราษฎรทั่วไป ห้ามการปลูก
 สร้างหรือซ่อมแซมโรงเรือนที่จะเป็นเหตุให้เกิดโรค และขนย้ายสิ่งโสโครกที่ทำความรำคาญให้กับ
 ราษฎรไปทิ้ง แม้ว่าสุขาภิบาลกรุงเทพฯ จะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่ายังไม่เป็นไปตามหลักการ
 ปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะผู้มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารกิจการสุขาภิบาลกรุงเทพฯ เพื่อ
 บริหารกิจการของท้องถิ่น แต่ก็นับว่าเป็นก้าวแรกที่พัฒนาไปสู่การบริหารท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ
 ในเวลาต่อมา

- พ.ศ. 2448 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้จัดตั้ง สุขาภิบาลท่าฉลอม ณ ตำบลบ้านตลาดท่าฉลอม เมืองสมุทรสาคร ภายหลังที่พบว่า
 ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนชาวท่าฉลอม เมืองสมุทรสาคร ได้ร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
 และได้พระราชทานเงินรายได้จากภาษีโรงเรือนในตลาดท่าฉลอมให้สุขาภิบาลนำมาใช้เป็นทุนใน
 การบริหารท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ การซ่อมแซมบำรุงถนนหนทาง การจุด
 โคมไฟให้ความสว่างในเวลากลางคืน และการจัดทากองงานเก็บกวาดขยะมูลฝอย กิจการ
 สุขาภิบาลจึงได้เริ่มมีขึ้นในหัวเมืองเป็นครั้งแรก โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.
 2449 สุขาภิบาลท่าฉลอมไม่ได้เกิดจากการริเริ่มของส่วนราชการส่วนกลาง แต่เกิดแนวคิดของ
 ประชาชนในท้องถิ่นที่รวมตัวกันและริเริ่มดำเนินกิจกรรมท้องถิ่นขึ้นก่อน จากนั้นส่วนกลางจึงเข้า
 มาส่งเสริมสนับสนุนและกระจายอำนาจบริหารให้แก่ท้องถิ่น การจัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอม นับได้
 ว่าเป็นการเริ่มต้นการดำเนินกิจการท้องถิ่นโดยกลุ่มผู้นำท้องถิ่นเองเป็นครั้งแรก สุขาภิบาลท่า
 ฉลอมจึงเป็นองค์กรแรกในประเทศไทยที่มีลักษณะเป็นองค์กรปกครองตนเองของประชาชนใน
 ท้องถิ่น

- พ.ศ. 2451 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประกาศพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. 127 ขึ้นใช้บังคับทั่วพระ
 ราชอาณาจักร พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้ต่อเนื่องมาจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
 เจ้าอยู่หัว และได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับนี้ ใน พ.ศ. 2458 โดยแบ่งสุขาภิบาลออกเป็น 2
 ประเภท คือ สุขาภิบาลสำหรับเมือง และสุขาภิบาลสำหรับตำบล ให้มีหน้าที่รักษาความสะอาด
 การป้องกันโรคและรักษาความเจ็บไข้ การบำรุงและรักษาทางไปมา และการศึกษาขั้นต้นของ
 ราษฎร

- พ.ศ. 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯแก้ไข
 พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. 127 เพื่อขยายกิจการสุขาภิบาลและส่งเสริมให้
 สุขาภิบาลมีความคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น และได้แบ่งสุขาภิบาลเป็น 2 ประเภท คือ

สุขาภิบาลเมือง และสุขาภิบาลท้องที่ เปิดโอกาสให้พื้นที่หลายตำบลที่มีเขตพื้นที่ที่เจริญ ต่อเนื่องกัน สามารถรวมกันจัดตั้งสุขาภิบาลร่วมกันได้ สุขาภิบาลสำหรับตำบลจึงเท่ากับถูกยกเลิก ไปโดยปริยาย

- พ.ศ. 2469 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีความพยายามปรับปรุงให้ การบริหารท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการบริหารท้องถิ่นแบบสากล ทรงทดลอง จัดตั้ง “สภาจัดบำรุงสถานที่ชายทะเลตะวันตก” ในพื้นที่แถบชายทะเลตั้งแต่ตำบลบ้านชะอำลงไป ถึงตำบลหัวหิน

- พ.ศ. 2470 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการร่างพระราชบัญญัติเทศบาล และ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการจัดการประชาภิบาล ทำหน้าที่ศึกษา พิจารณาปรับปรุงการสุขาภิบาล ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ได้ศึกษาฐานะองค์การบริหารท้องถิ่นทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ และได้เสนอรายงานอันเป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาการสุขาภิบาล ซึ่งจะ เรียกชื่อใหม่ว่า “การประชาภิบาล” ต่อมาคณะกรรมการเสนอให้เรียกว่า “เทศบาล” แต่ไม่ปรากฏ ว่าได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ จนกระทั่งมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศใน พ.ศ. 2475

2.4.2 การบริหารท้องถิ่นภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 (รศกนธ์ รัตน เสริมพงศ์ 2552)

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลมีนโยบาย จัดตั้งเทศบาลขึ้นในทุกตำบล ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 กำหนดให้มีการจัดการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลทั่วทั้งประเทศ โดยจัดตั้งเทศบาล คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยจะยกฐานะตำบล ต่างๆ ที่มีอยู่ขณะนั้นประมาณ 4,800 ตำบล ขึ้นเป็นเทศบาลทั้งหมด

แต่ปรากฏว่า การจัดตั้งเทศบาลดำเนินไปอย่างยากลำบาก เทศบาลที่จัดตั้งแล้วแต่ละ แห่งก็ประสบปัญหาอุปสรรค ในระหว่าง พ.ศ. 2476-2488 สามารถจัดตั้งเทศบาลได้เพียง 117 แห่ง และหลังจาก พ.ศ. 2488 ก็ไม่สามารถจัดตั้งได้เพิ่มเติม

จนในปี พ.ศ. 2495 รัฐบาลจึงแก้ไขปัญหาโดยรื้อฟื้นกิจการสุขาภิบาลขึ้นใหม่ ได้ พิจารณาเห็นว่า การจัดสุขาภิบาล จัดได้ง่ายและประหยัดกว่าเทศบาล มีพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495 ให้ข้าราชการส่วนภูมิภาค กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น กำหนดนโยบายและดำเนินการบริหารกิจการท้องถิ่นร่วมกัน

- พ.ศ. 2498 รัฐบาลประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้น โดยมอบหมายให้ คูแลรับผิชอบพื้นที่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลของแต่ละจังหวัด มีพระราชบัญญัติระเบียบ

บริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเอกเทศ มีงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ในการดำเนินกิจการส่วนจังหวัด ซึ่งแยกออกเป็นส่วนต่างหากจากราชการแผ่นดิน มีการจัดโครงสร้างองค์กรเป็น 2 ฝ่ายเหมือนเทศบาล คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่สภาจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรแต่ละอำเภอในจังหวัดเลือกตั้ง จำนวนสมาชิกสภาจังหวัดถือตามเกณฑ์จำนวนประชากรในเขตพื้นที่นั้นๆ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี ส่วนฝ่ายบริหารมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้ารับผิดชอบโดยตำแหน่ง

- พ.ศ. 2499 รัฐบาลมีนโยบายปรับปรุงการบริหารงานระดับตำบลให้มีประสิทธิภาพ และมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยเริ่มจัดระเบียบบริหารตำบลใหม่ใน พ.ศ. 2499 และในปลายปีเดียวกันนั้นก็มีการประกาศกฎหมาย เพื่อจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พ.ศ. 2509 ได้มีการปรับปรุงรูปแบบการบริหารตำบลใหม่ให้กะทัดรัดกว่าเดิม และจัดรูปแบบบริหารตำบลเป็นแบบเดียวกัน คือ สภาตำบล ทั่วประเทศ ต่อมาองค์การบริหารส่วนตำบล ถูกยกเลิก โดยคำสั่งคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ตั้งแต่ พ.ศ. 2515

- จนกระทั่งใน พ.ศ. 2537 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลใน พ.ศ. 2537 ยกฐานะสภาตำบลเดิมให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่ไม่มีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหากสภาตำบลมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทติดต่อกัน 3 ปี ก็อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีฐานะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ในส่วนของความเป็นมาของการจัดการปกครองท้องถิ่นลักษณะพิเศษ นั้น กรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้นโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 355 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยรวมองค์กรปกครองในพื้นที่นครหลวงกรุงเทพธนบุรีทั้งหมดเข้าด้วยกัน เรียกว่า “กรุงเทพมหานคร” มีฐานะเป็นจังหวัด ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค และเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ในราชการบริหารท้องถิ่น

- ใน พ.ศ. 2518 ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นราชการบริหารท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว โครงสร้างประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ คือสภากรุงเทพมหานคร มีสมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้ง และฝ่ายบริหาร คือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการฯ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเช่นเดียวกับสมาชิกสภาฯ

- ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กำหนดให้ราษฎรเลือกตั้งเฉพาะผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่าย

บริหารเพียงตำแหน่งเดียว และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้เลือกรองผู้ว่าราชการฯ จำนวนไม่เกิน 4 คน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเมื่อมีกรณีขัดแย้งระหว่างผู้ว่าฯ และรองผู้ว่าฯ

- เมืองพัทยา เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาอันเกิดจากการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ขาดการวางแผน และการควบคุมแหล่งท่องเที่ยว มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 กำหนดให้เมืองพัทยาดำเนินการบริหารท้องถิ่นในรูปเทศบาลแบบผู้จัดการนคร มีสภาเมืองพัทยา ซึ่งสมาชิกมาจากการเลือกตั้งและแต่งตั้งทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นตามนโยบายของสภาเมืองพัทยา ทั้งนี้เมืองพัทยามีฐานะเทียบเท่าเทศบาลนคร

2.4.3 การบริหารท้องถิ่นภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระบบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เนื่องจากได้มีการแสดงเจตนารมณ์ที่จะสนับสนุนให้ประชาชนไทยมีอำนาจปกครองตนเองอย่างอิสระ ทั้งนี้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในหมวดที่ 9 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศภายใต้หลักการสำคัญ คือ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การบริหารท้องถิ่นไทยได้เปลี่ยนแปลงไปมาก สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้าง รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบโครงสร้างในลักษณะเดียวกัน แบ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายนิติบัญญัติมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1.1 องค์การปกครองส่วนจังหวัด ซึ่งเดิมนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหาร ได้เปลี่ยนเป็น นายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มาจากความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และต่อมาให้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาจากการเลือกตั้งของประชาชน

1.2 เทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 ประกอบด้วยสภาจังหวัด ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ มีจำนวนสมาชิก 18/24/30/36 คน ทั้งนี้เป็นไปตามเกณฑ์จำนวนราษฎร มาจากการเลือกตั้งของ

ประชาชน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี และ ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนให้ทุกเทศบาลรัฐรูปแบบนายกเทศมนตรีเหมือนกันทั้งหมด

1.3 สุขาภิบาล ซึ่งมีโครงสร้างแบบองค์กรเดียว ทำหน้าที่ทั้งด้านนิติบัญญัติและบริหาร ได้ถูกยุบเลิกไป และสุขาภิบาลทั้งหมด ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบล

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบล เดิมมีทั้งสมาชิกและกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตำแหน่ง ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่โดยให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งทั้งหมดและให้ฝ่ายบริหารมาจากความเห็นชอบของสภาฯ และเรียกหัวหน้าฝ่ายบริหารว่า “นายกองค์การบริหารส่วนตำบล” ซึ่งต่อมาได้ปรับเปลี่ยนให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

1.5 เมืองพัทยา ซึ่งเดิมมีสมาชิกสภาเมืองพัทยาที่มาจากแต่งตั้ง ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่โดยให้มีสมาชิกสภาเมืองพัทยามาจากการเลือกตั้งทั้งหมด และได้ปรับเปลี่ยนผู้บริหารแบบผู้จัดการเป็นนายกเมืองพัทยา มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

2. การเปลี่ยนแปลงด้านอำนาจท้องถิ่น รัฐธรรมนูญได้แสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนที่จะกระจาย อำนาจให้ท้องถิ่นสามารถบริหารกิจการของตนเองได้อย่างอิสระ ลดอำนาจของส่วนกลางลง และเพิ่มอำนาจให้กับท้องถิ่น ทั้งนี้ ใน พ.ศ.2542 ได้มีประกาศ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ และการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติหลักการไว้และกำหนดให้มี คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะเป็นไตรภาคี ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการในส่วน เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติ

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการกระจายอำนาจมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ จะต้องรับผิดชอบจัดบริการสาธารณะเพิ่มขึ้น และจะได้รับการจัดสรรภาษีอากรและรายได้สูงขึ้น เพื่อที่จะสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จะมีการพิจารณาทบทวนในเรื่องอำนาจหน้าที่และรายได้ของท้องถิ่นใหม่ทุกๆ 5 ปีด้วย ในการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายได้บัญญัติให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกัน โดยแตกต่างจากอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบทับซ้อนกันอยู่ และกำหนดให้อำนาจหน้าที่ในกลุ่มแรกและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนจังหวัดรวมกันเป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นๆ จนมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ใน พ.ศ. 2549 และจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติอย่างครบถ้วนใน พ.ศ. 2552

นอกจากการปรับปรุงด้านอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ยังได้มีการปรับปรุงด้านอำนาจในการบริหารงานของท้องถิ่นด้วย โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 เปลี่ยนแปลงระบบการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลมากขึ้น

3 การเปลี่ยนแปลงด้านอำนาจในการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเองอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น สรุปได้ดังนี้

3.1 การเลือกตั้ง โครงสร้างเดิมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายรูปแบบ ประกอบด้วย บุคคลที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน เมื่อเปลี่ยนมาใช้โครงสร้างใหม่ซึ่งทั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นมาจากประชาชน ทำให้ประชาชนมีสิทธิอย่างสมบูรณ์ในการกำหนดตัวบุคคลที่จะมาใช้อำนาจท้องถิ่นแทนตน

3.2 การถอดถอน รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิที่จะถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นออกจากตำแหน่ง และได้มีการประกาศพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้สิทธิถอดถอนดังกล่าว

3.3. การเสนอร่างกฎหมาย รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิเสนอร่างกฎหมายท้องถิ่นได้ โดยเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภา สภาท้องถิ่น และได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้สิทธิของพลเมืองท้องถิ่นดังกล่าว (รสนคธ รัตนเสริมพงศ์ 2552: 97-101)

2.4.4 การปกครองท้องถิ่นไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักการ แนวคิดของการปกครองท้องถิ่นไทยตลอดจนรูปแบบ โครงสร้างและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมากโดยได้กำหนดหลักการเรื่องสิทธิชุมชน (community right) การมีส่วนร่วม (participation) ของประชาชนในท้องถิ่นและการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ (autonomy) ซึ่งถือว่าเป็นหลักการสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เป็นสากล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ถูกยกเลิกไปโดยรัฐประหารเมื่อ

วันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 แต่หลักการและสาระสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ยังคงต่อเนื่องมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 (วิษุกร นาคชน 2550:79)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งถือเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ จนถึงปี พ.ศ. 2557 ก่อนที่จะมีการยึดอำนาจ ในรัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดหลักการและแนวทางของการปกครองท้องถิ่นไทยสำคัญ 3 ประการ คือ สิทธิชุมชน ความเป็นอิสระและการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการและแนวทางดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย นอกจากนั้น ยังมีกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น ไว้ดังนี้

มาตรา 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 282 การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือของประเทศเป็นส่วนรวมและจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้

มาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2555: 18)

สาระสำคัญแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญในส่วนของการปกครองส่วนท้องถิ่น มีรากฐานความคิดอันเป็นที่มาของรัฐธรรมนูญในประการสำคัญดังนี้

1. แนวความคิดเรื่องสิทธิชุมชน

การพิจารณาประเด็นในเรื่องสิทธิชุมชนมาจากแนวทางการศึกษาของนักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับชุมชนในด้านต่างๆและได้มีการเสนอทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิชุมชนซึ่งใช้เป็นฐานทางความคิดสำคัญประการหนึ่งในการศึกษาการปกครองท้องถิ่น

2. แนวความคิดเรื่องความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการและการกระจายอำนาจทางการบริหาร

ภายใต้หลักการที่ต่อเนื่องกับเรื่องสิทธิชุมชน ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ที่การยอมรับในความสำคัญและการดำรงอยู่ของชุมชนต่อการที่จะดำรงชีวิตและจารีตประเพณีของตน ผนวกกับเรื่องการปกครองท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการเมืองค้ำของชุมชนหรือท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการหรือดำเนินการใด ๆ ด้วยตนเอง ภายใต้การขับเคลื่อนจากความต้องการของประชาชนส่วนรวมของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นให้เกิดความผาสุกหรือประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมภายใต้ขอบเขตของกฎหมายหรือไม่ขัดแย้งกับกฎหมายแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

3. แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมขององค์กรปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นหัวใจสำคัญ หรือเป็นหลักการอันเป็นสาระสำคัญของระบบการปกครองท้องถิ่น และอาจเป็นเหตุผลสำคัญที่อธิบายว่า เหตุใดจึงต้องมีระบบการปกครองท้องถิ่นคู่ขนานไปกับระบบการปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่รัฐจะต้องมีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมาตรา 287 ดังนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง และการมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทน (วิชชุกร นาคธน 2550)

อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ถูกยกเลิกไปโดยการยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการ นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2555

หลังจากนั้นประเทศไทยมี รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 สำหรับสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ยังไม่แล้วเสร็จในระยะเวลาที่ทำการวิจัยครั้งนี้

2.5 หน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555: 28) ได้สรุปหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ต้องคำนึงถึงกำลังคน กำลังงาน งบประมาณขององค์กร กำลังความสามารถ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งภาระหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำนั้น ต้องเป็นประโยชน์กับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ไม่เกินกำลังความสามารถหรือเพิ่มภาระให้ท้องถิ่นเพราะจะส่งผลเสียต่อท้องถิ่นมากกว่าผลดี การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นงานเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ มีข้อพิจารณาควรมุ่งงานลักษณะ ดังนี้

1. งานเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น และงานที่เกี่ยวกับความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ได้แก่ การสร้างถนน สะพาน สวนสาธารณะ ประปา การกำจัดขยะมูลฝอย
2. งานเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม เช่น การจัดให้มีการบริการทางสาธารณสุข แพทย์หรืออนามัยในชุมชน ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่น
3. งานที่เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย เช่น งานดับเพลิง เป็นต้น
4. งานที่เกี่ยวกับพาณิชย์กรรมในท้องถิ่น เช่น การจัดการตลาดและงานต่าง ๆ ที่มีรายได้โดยสามารถเรียกเก็บค่าบริการจากประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีบทบัญญัติอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังต่อไปนี้

1. อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ปี 2550 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2555: 18-21)

มาตรา 283 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะการบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง ซึ่งมีสาระสำคัญ 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วน ตามอำนาจหน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงให้มีกฎหมายกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ

เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและ ราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบและประเมินผลโดยมีคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากัน เป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

1.2 กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

กฎหมายรายได้ท้องถิ่น กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิดการ จัดสรรทรัพยากรในภาครัฐ การมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ

1.3 กฎหมายรายได้ท้องถิ่น

มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีคณะกรรมการนำเรื่องมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปี เพื่อพิจารณาถึงความ เหมาะสมของการกำหนดอำนาจหน้าที่ และการจัดสรรรายได้ที่ได้กระทำไปแล้ว โดยคำนึงถึงการ กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ การดำเนินการเมื่อได้รับความ เห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลบังคับได้

มาตรา 284 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภา ท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

2. ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนจากราชการส่วนกลาง และ ราชการส่วนภูมิภาค (วุฒิสาร ตันไชย 2557)

นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนมาจาก ราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาค รายละเอียดดังนี้

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้จัดแบ่งการให้บริการสาธารณะออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต
- 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
- 4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว
- 5) ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
- 6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวพิจารณาและให้ความเห็นชอบการถ่ายโอนภารกิจทั้ง 6 ด้าน จำนวน 244 เรื่อง มีส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจ จำนวน 50 กรม ใน 11 กระทรวง รายละเอียดดังนี้

1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 88 เรื่อง ส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 16 กรม ใน 7 กระทรวง ซึ่งมีเนื้อหาของงานเกี่ยวกับ

1. การคมนาคมและการขนส่ง

1.1 ทางบก อาทิ การก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนและสะพาน การดูแลจัดตั้งสถานีขนส่ง และการจัดการจราจรในเขตพื้นที่

1.2 ทางน้ำ เช่น การบำรุงรักษาทางน้ำ การก่อสร้างและดูแลสถานีขนส่งทางน้ำ (ท่าเทียบเรือ)

2. สาธารณูปโภค แหล่งน้ำ/ระบบประปาชนบท อาทิ การดูแล รักษาพัฒนา ซ่อมบำรุงแหล่งน้ำ และระบบประปาชนบท

3. สาธารณูปการ

3.1 การจัดให้มีตลาด อาทิ การจัดให้มีและการควบคุมตลาด การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

3.2 การผังเมือง อาทิ การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด และการวางแผนปรับปรุงผังเมืองรวม

3.3 การควบคุมอาคาร อาทิ การควบคุมอาคาร และการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 102 เรื่อง มีส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 27 กรม ใน 7 กระทรวง

1. การส่งเสริมอาชีพ เช่น การฝึกอบรม ส่งเสริม พัฒนากลุ่มอาชีพ
 2. งานสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส อาทิจานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ และการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น

3. นันทนาการ
 3.1 การส่งเสริมการกีฬา อาทิ การจัดหาอุปกรณ์กีฬา การก่อสร้างบำรุงรักษาสถานมกีฬา
 3.2 การจัดทำมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ อาทิ การบริหารจัดการ ดูแลบำรุงรักษาสวนสาธารณะ

4. การศึกษา
 4.1 การจัดการศึกษาในระบบ อาทิ การจัดการศึกษาก่อนวัยเรียน หรือปฐมวัย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการศึกษาสงเคราะห์
 4.2 การศึกษานอกระบบ อาทิ การบริการการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอและการจัดการศึกษาระดับเขต งานห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

5. การสาธารณสุข
 5.1 การสาธารณสุขและการรักษาพยาบาล อาทิ การส่งเสริมสุขภาพจิต และป้องกันปัญหาสุขภาพจิต และการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก การพัฒนาอนามัยบนพื้นที่สูง
 5.2 การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ อาทิ การควบคุมโรคติดต่อ งานสนับสนุนเงินอุดหนุนในการสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อน ค่าสังคมสงเคราะห์และค่าฌาปนกิจ
 5.3 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและที่อยู่อาศัย อาทิ การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย งานที่มีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 18 เรื่อง ส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 9 กรม ใน 6 กระทรวง

1. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน อาทิ งานตรวจมาตรา ชั่ง ตวง วัด และการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคแก่ผู้บริโภค

2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น อาทิ การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

3. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาทิ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยเบื้องต้น

4. การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อาทิ การทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน และงานจดทะเบียนสัตว์พาหนะ

4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว มีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 88 เรื่อง ส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 16 กรม ใน 7 กระทรวง

1. การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การประสานจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และการจัดระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน

2. การพัฒนาเทคโนโลยี อาทิ การบริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรชุมชน

3 การส่งเสริมการลงทุน อาทิ งานบริการข้อมูลนักลงทุน และงานเผยแพร่และชักจูงการลงทุน

4. การพาณิชยกรรม อาทิ งานทะเบียนพาณิชย์

5 การพัฒนาอุตสาหกรรม อาทิ การกำกับดูแลโรงงาน การอนุญาตให้ตั้งโรงงาน

6 การท่องเที่ยว อาทิ การวางแผนการท่องเที่ยว การปรับปรุงดูแลบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยว และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์

5) ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 18 เรื่อง ส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจจำนวน 9 กรม ใน 4 กระทรวง

1. การคุ้มครองดูแล บำรุงรักษาใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ งานพัฒนาป่าชุมชน การควบคุมไฟป่า เป็นต้น

2. การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ อาทิ การติดตาม ตรวจสอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษ งานสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม งานตรวจสอบคุณภาพน้ำ งานตรวจสอบคุณภาพอากาศและเสียง และการบำบัดน้ำเสีย

3. การดูแลรักษาที่สาธารณะ อาทิ การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณะประโยชน์

6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการถ่ายโอนให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 2 เรื่อง ส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจจำนวน 1 กรม ใน 1 กระทรวง

1. การจัดการดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ อาทิ การบำรุงรักษาโบราณสถาน
2. การจัดการดูแลพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ
3. อำนาจหน้าที่และสิทธิขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2555: 26-28)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปประเพณี ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

มาตรา 290 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ

การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่
2. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะ ในกรณีที่มีผลกระทบต่อภารกิจหรือชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน
3. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

แต่อย่างไรก็ตาม อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ยังพบว่ามีปัญหาในเรื่องของความชัดเจน และบางครั้งมีความซ้ำซ้อน ดังที่ รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ ของ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ (2545) เสนอว่าอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะมีความชัดเจนและมีความเป็นระบบมากขึ้นในระหว่างอำนาจหน้าที่ที่เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองประการหนึ่ง กับ อำนาจหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับมอบหมายให้กระทำแทนรัฐบาลกลางในอีกประการหนึ่งสรุปดังต่อไปนี้

1. อำนาจหน้าที่ที่เป็นของท้องถิ่น (Local Authority Function)

อำนาจหน้าที่ในส่วนนี้ ควรจะได้มีการรับรองว่าเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง ฉะนั้น จึงมีความเป็นอิสระ ซึ่งท้องถิ่นสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง รัฐบาลกลางและผู้แทนของรัฐบาลกลาง ควรตรวจสอบภายหลังจากการกระทำ และหากจะมีการยกเลิก หรือเพิกถอนคำสั่งก็ควรใช้กระบวนการทางศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยกระบวนการทางศาลปกครอง

2. อำนาจหน้าที่ที่รัฐมอบหมายให้ (State Delegate Function)

อำนาจหน้าที่ในส่วนนี้เป็นของรัฐบาลกลาง และมีการเขียนที่ชัดเจนไว้ในกฎหมาย อย่างไรก็ตาม เพื่อความเหมาะสม และความสะดวกทางการบริหาร รัฐบาลกลางได้มอบหมายให้องค์กรปกครองท้องถิ่นกระทำแทน ฉะนั้น การควบคุม ตลอดจนการตรวจสอบและกำกับดูแล จึงกระทำได้โดยการใช้อำนาจบริหารของรัฐบาลกลาง หรือโดยผู้แทนของรัฐบาลกลาง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงเพื่อการนั้น หากการเขียนกฎหมายเรื่องบทบาทและอำนาจหน้าที่มีความชัดเจนว่าเรื่องใดเป็นขององค์กรปกครองท้องถิ่น และเรื่องใดเป็นของรัฐบาลกลาง โดยที่รัฐบาลกลางได้มอบหมายไปให้องค์กรปกครองท้องถิ่นกระทำแทน การกระทำแบบดังกล่าวนี้ จะช่วยจัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและท้องถิ่นได้เป็นอันมาก เนื่องด้วยองค์กรปกครองในระดับชั้นใดๆ ก็มีหน้าที่ที่จะต้องเชื่อฟังกฎหมาย และปฏิบัติตามกฎหมายด้วยกันทั้งสิ้น

ในทางตรงข้าม หากการเขียนกฎหมายมีความคลุมเครือและทับซ้อนกัน (Blurring and Overlapping Function) ในระหว่างองค์กรปกครองชั้นต่างๆ การจัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับท้องถิ่น ก็คงจะไม่มีที่ชัดเจน และสับสนตามไปด้วย เนื่องด้วยองค์กรปกครองชั้นต่างๆ ก็คงจะมีความคาดหวัง และมีความพยายามที่จะทำหน้าที่ที่ตนเองคาดคิดว่าเป็นของตนด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งที่อาจจะเป็นช่องทางที่มีความชอบธรรม และไม่มีที่ความชอบธรรม อาทิเช่น การใช้เครือข่ายของอำนาจทางการเมืองของผู้นำบางคนเกื้อหนุนให้ทำหน้าที่บางประการได้ เป็นต้น

2.6 รูปแบบการดำเนินการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วุฒิสภา ดัน ไชย (2557) ได้สรุปรูปแบบการดำเนินการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 3 รูปแบบดังนี้

ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนฯ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 นั้น จะเห็นได้ว่าเป็นอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะที่มีขอบเขตกว้างขวางกว่าเดิม และในมาตรา 30 กำหนดให้มีการถ่ายโอนงานบริการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการ ซ้ำซ้อนระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขต

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่งผลกระทบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือภารกิจที่เป็น การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล ภารกิจทั้งหมดนี้ต้องถ่ายโอนภายใน 4 ปี (พ.ศ. 2544 - 2547) และอาจให้ได้แต่ไม่เกิน 10 ปี (พ.ศ. 2553) ดังกล่าวแล้วข้างต้นว่าจะมีภารกิจในหลายรูปแบบที่รัฐ ถ่ายโอนให้ท้องถิ่นดำเนินการ ซึ่งรูปแบบการมอบหมายภารกิจหรือบริการสาธารณะในที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป มี 3 รูปแบบ ได้แก่

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง

เมื่อรัฐบาลหรือส่วนราชการยุติบทบาทการให้บริการสาธารณะ ซึ่งเป็นบริการ สาธารณะขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตและการจัดโครงสร้างพื้นฐาน และถ่ายโอนหรือส่ง มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง ได้ใน 3 รูปแบบ ได้แก่

1.1 ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับมอบแล้ว ไม่ว่าจะองค์การบริหารส่วน ตำบล (อบต.) หรือ เทศบาล เมื่อรับโอนภารกิจต่าง ๆ แล้ว สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองภายใต้ ความสามารถของตนเอง

1.2 ภารกิจที่ต้องร่วมกันดำเนินการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากมีภารกิจบางประการอาจต้องคำนึงถึงความร่วมมือ ดังนั้นภารกิจบางอย่างต้องมีลักษณะ การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเภทเดียวกัน หรือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างประเภทกัน และ

1.3 ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการเอง แต่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นสามารถซื้อบริการ มอบหมายหรือจัดซื้อจัดจ้างให้เอกชนดำเนินการแทนได้

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานราชการร่วมกันดำเนินการ

ในการดำเนินการบริการสาธารณะบางภารกิจต้องมีการปรับเปลี่ยน เช่น การปรับ บทบาทของราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่ โดย ท้องถิ่นอาจจะเป็นผู้ดำเนินการหลักในการดำเนินกิจการสาธารณะบางภารกิจ แต่อีกหลายภารกิจ ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับหรือการบริหารจัดการหรือการดำเนินงานของส่วนราชการ

3. ภารกิจที่รัฐไม่ได้ถ่ายโอนไป แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการ ได้ภารกิจบางประการไม่มีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดการศึกษาสูง กว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดต้องการจัดการศึกษาดังกล่าวก็ สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาอยู่ แล้ว แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้การพิจารณามาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนด

ดังนั้นในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนการกระจาย อำนาจฯ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการของการกระจายอำนาจของประเทศไทย ซึ่งต้องการกลไก

และมาตรการที่จะพัฒนาขึ้นในอนาคตเพื่อให้การกระจายอำนาจบรรลุผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องการความเข้าใจที่ตรงกันและความมุ่งมั่น เชื่อมันต่อปรัชญาและคุณค่าของการกระจายอำนาจ จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นับแต่รัฐบาลส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนที่ พร้อมจะร่วมกันพัฒนาการกระจายอำนาจโดยผ่านกระบวนการการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและมั่นคง

2.7 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภา

ผู้แทนราษฎร 2555)

เมื่อกล่าวถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นและเพื่อเป็นการดำเนินการให้สอดคล้อง กับแนวคิดของการกระจายอำนาจ (Decentralization) ตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น จึงพอสรุป ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะถือว่าเป็นการให้ประชาชนรู้จักการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ใน การเป็นพลเมือง เพื่อนำไปสู่การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์
2. การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนใน ท้องถิ่นหรือชุมชนได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมที่จะรู้ ปัญหาได้ดีกว่าคนนอกพื้นที่ ส่งผลให้การแก้ปัญหาเป็นไปโดยประสิทธิภาพ
3. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพราะแต่เดิมรัฐบาล ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการปกครองหรือการบริการสาธารณะเอง เมื่อมอบอำนาจบางส่วนให้กับ องค์กรอื่นแล้วภาระของรัฐบาลจึงลดลง แต่ทั้งนี้ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลด้วย
4. การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง เนื่องจากการปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้นกำหนดให้มีการเลือกตั้งคณะบุคคลเข้ามาบริหารงานในท้องถิ่นนั้น ดังนั้นจึงเป็น การส่งเสริมให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานทางการเมืองการปกครองเพื่อสร้างนักการเมืองสู่การ บริหารประเทศในอนาคต
5. การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เมื่อประชาชน ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว จะทำให้คนในท้องถิ่นนั้นตระหนักถึงคุณค่าและเกิด จิตสำนึกที่ดีในการรักษาผลประโยชน์ของชุมชน นอกจากนั้นคนในชุมชนยังสามารถเข้ามาแก้ไข ปัญหาเพราะรู้จักปัญหาได้ดีกว่า เข้าร่วมตรวจสอบเป็นการถ่วงดุลอำนาจ

2.8 ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย

มีแนวคิดที่แตกต่างกัน 3 สำนัก

- สำนักแรก ฝ่ายคัดค้านการปกครองตนเองของท้องถิ่น โดยเห็นว่าการปกครอง ท้องถิ่นนั้นเป็นหลักการที่ขัดขวางระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง สำนักนี้มีความเห็นว่า การ

ปกครองท้องถิ่นกับระบอบประชาธิปไตยขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิง และไม่ให้มีการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นได้ ทำให้ระบบการบริหารประเทศบนพื้นฐานของแนวคิดนี้จึงเป็นระบบการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางไม่มีการปกครองตนเองในท้องถิ่นต่าง ๆ

- สำนักที่สองเห็นว่าหลักการประชาธิปไตยได้แก่ การปกครองโดยเสียงข้างมาก (Majority Rule) และความเสมอภาค (Equality) นั้นไม่อาจตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของการปกครองท้องถิ่นได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะเล็ก เห็นแก่ท้องถิ่นตนเป็นหลัก (Parochial) มีความหลากหลาย (Diverse) มีแนวโน้มจะเป็นแบบคณาธิปไตย (Potentially Oligarchic) และมีลักษณะฉ้อฉลอำนาจ (Corrupt) สำนักนี้ให้มีการปกครองท้องถิ่นได้ แต่ต้องมีการควบคุมจากรัฐบาลกลาง เพราะหัวใจของการบริหารประเทศอยู่ที่ส่วนกลาง ซึ่งจะฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในประเทศ จึงกำหนดให้การปกครองท้องถิ่นทุกระดับมีฐานะ โครงสร้างการบริหาร และโครงสร้างอำนาจหน้าที่เหมือนกัน

- ส่วนสำนักที่สามเห็นว่าระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวพันกันอย่างยิ่ง ประชาชนต้องมีเสรีภาพ ประชาชนซึ่งเสียภาษี ต้องมีสิทธิมีเสียงในการบริหารบ้านเมือง ต้องรู้ว่าผู้บริหารจะทำอะไร ผู้บริหารควรปรึกษาหารือกับประชาชนในกิจการสาธารณะต่าง ๆ และไม่ว่าประชาชนจะอยู่ในเมืองหรือหมู่บ้านล้วนมีเสรีภาพในการบริหารท้องถิ่นเพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นเอง สำนักนี้คิดว่า การปกครองท้องถิ่นมีความจำเป็นในระบอบประชาธิปไตย เพราะทำให้คนในท้องถิ่นได้เสนอปัญหาและหาทางแก้ไข ซึ่งงานเช่นนี้ไม่อาจให้รัฐบาลกลางทำ จอห์น สจิวจ มิลล์ (John Stuart Mill) ให้ความเห็นว่า การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นการศึกษาทางการเมือง และเป็นแหล่งสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยอันดับต้น ๆ ของประชาธิปไตยในทัศนะของแพนเทอร์-บรีก (Panter Brick) การปกครองท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยระดับชาติ (a Necessary Condition of National Democracy) เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น (Creating a Democratic Climate of Opinion) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนเอง (ชเนศวร์ เจริญเมือง 2540)

สำหรับประเทศไทย มีแนวคิดเดียวกับสำนักแรก กล่าวคือมีการจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ออกเป็น 5 รูปแบบดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ 2557)

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)
2. เทศบาล
3. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
4. เมืองพัทยา
5. กรุงเทพมหานคร

งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.9 หลักการแนวคิด เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.9.1 ความเป็นมา

การปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เรียกชื่อย่อว่า “อบจ.” ถือเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยรูปแบบหนึ่ง ที่มีความเป็นมาและมีวิวัฒนาการโดยมีลำดับดังนี้

- พ.ศ. 2476 มีพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 กำหนดให้จังหวัดเป็นหน่วยงานบริหารส่วนภูมิภาค อำนาจการบริหารงานอยู่ภายใต้การดำเนินงานของกรมการจังหวัด ซึ่งมีข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นประธาน และมีการจัดตั้งสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 เพื่อให้มีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัด โดยฐานะของสภาจังหวัดยังมีได้เป็นนิติบุคคล ที่แยกต่างหากจากราชการภูมิภาค

- พ.ศ. 2481 ตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 เพื่อแยกกฎหมายสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะ แต่สภาจังหวัดยังมีลักษณะเดิม คือทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของกรมการจังหวัด

- พ.ศ. 2485 ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบบริหารราชการในจังหวัดทุกกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ทำให้อำนาจของกรมการจังหวัดเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนั้นโดยผลของกฎหมายฉบับนี้ทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภาที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย

- พ.ศ. 2498 มีการปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัดให้มีประสิทธิภาพและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิด “องค์การบริหารส่วนจังหวัด” (อบจ.) ขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม กำหนดให้ อบจ. มีฐานะเป็นนิติบุคคลและแยกจากจังหวัดซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาค และโครงสร้างและองค์ประกอบของ อบจ. ใช้มาจนถึง พ.ศ. 2540 กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการส่วนจังหวัดภายในเขตจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล และหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น

- พ.ศ. 2540 ได้มีการตราพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาใช้บังคับแทน พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 พ.ร.บ. ฉบับนี้ทำให้เกิดการรวมตัวของสหพันธ์ อบจ. ทั่วประเทศ และผลกระทบท่อ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วน

ตำบล พ.ศ. 2537 ที่มีการประกาศยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงทำให้พื้นที่ดำเนินงานของ อบจ. ซ้อนทับกับ อบต. รวมทั้งการจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และรายได้ของ อบจ. เป็นต้น นอกจากนี้ พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้แยกข้าราชการส่วนภูมิภาค ออกจากฝ่ายบริหารของ อบจ. ซึ่งเดิมผู้ว่าราชการจังหวัดเคยดำรงตำแหน่งนายก อบจ. มาให้ สภาจังหวัดเป็นผู้เลือกนายก อบจ. ขึ้นทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารแทน

2.9.2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตาม พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายฉบับล่าสุดที่ใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน มีรายละเอียดดังนี้

1. โครงสร้างและองค์ประกอบของ อบจ. ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฝ่าย นิติบัญญัติ) และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฝ่ายบริหาร)

1.1 สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในจังหวัดหนึ่งให้มีสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ถือเกณฑ์ตามจำนวนราษฎร แต่ละจังหวัดตามหลักฐานทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง ดังนี้

- (ก) จังหวัดใดมีราษฎรไม่เกิน 500,000 คน มีสมาชิกสภาจังหวัดได้ 24 คน
- (ข) จังหวัดใดมีราษฎรเกินกว่า 500,000 คน ไม่เกิน 1,000,000 คน มีสมาชิกได้ 30 คน
- (ค) จังหวัดใดมีราษฎรเกินกว่า 1,000,000 คน ไม่เกิน 1,500,000 คน มีสมาชิกได้ 36 คน
- (ง) จังหวัดใดมีราษฎรเกินกว่า 1,500,000 คน ไม่เกิน 2,000,000 คน มีสมาชิกได้ 42 คน
- (จ) จังหวัดใดมีราษฎรเกิน 2,000,000 คนขึ้นไป มีสมาชิกได้ 48 คน

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกตั้งสมาชิกสภาเป็นประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 2 คน

1.2 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งของประชาชน อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง และนายก อบจ. มีอำนาจแต่งตั้งรองนายก อบจ. ตามกฎหมายกำหนด สำหรับรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้

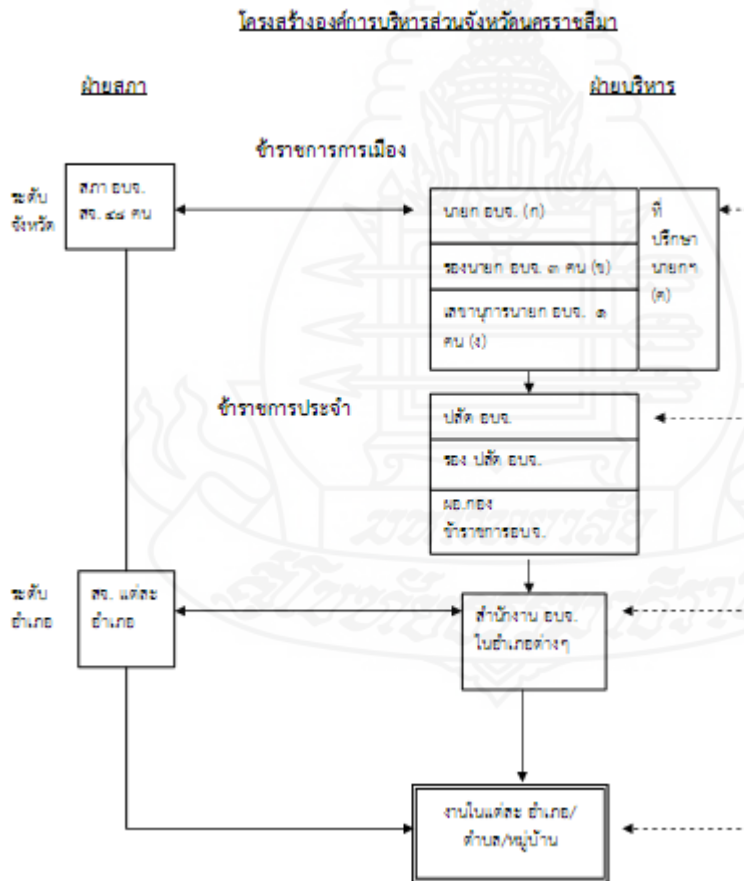
- (ก) ในกรณีมีสมาชิก 48 คน ให้มีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 4 คน

(ข) ในกรณีมีสมาชิก 36-42 คน ให้มีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 3 คน

(ค) ในกรณีมีสมาชิก 24-30 คน ให้มีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 2 คน

1.3 ข้าราชการส่วนจังหวัด

สำหรับเจ้าหน้าที่อื่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ได้แก่ ข้าราชการส่วนจังหวัด ซึ่งรับเงินเดือนจากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการส่วนจังหวัดมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาและมีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา รองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด การบริหารงานจะแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ได้แก่ ส่วนอำนวยการดูแลกิจการทั่วไปของ อบจ. ส่วนแผนและงบประมาณรับผิดชอบเรื่องแผนและงบประมาณของ อบจ. ส่วนโยธา รับผิดชอบทางด้านงานช่างและการก่อสร้างโครงการสาธารณูปโภค ส่วนการคลังดูแลด้านการเงิน การคลังและการเบิกจ่ายเงิน ส่วน กิจการสภา อบจ. รับผิดชอบงานของสภา อบจ. เป็นต้น

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2557

2.9.3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

นับตั้งแต่ปี 2540 อบจ. ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบอำนาจหน้าที่ไปจากเดิมโดยจะมีหน้าที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัด ซึ่งเน้นการประสานงานการพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับต่ำกว่า ภายในจังหวัดนั้นๆ พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของ อบจ. ไว้ดังนี้

1. ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย
2. จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
3. สนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในการพัฒนาท้องถิ่น
4. ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นๆ
5. จัดสรรเงินให้แก่สภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่น
6. อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะในเขตสภาพตำบล
7. คຸ້ມครอง คູແລ และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต อบจ. และ กิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้ อบจ. จัดทำตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง
9. จัดทำกิจการอื่นๆ ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ อบจ. เช่น พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

นอกจากนี้ อบจ. สามารถทำกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือ อบจ. อื่นนอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากองค์กรนั้นๆ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคที่มอบให้ อบจ. ปฏิบัติ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง อำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ฝ่ายบริหารจะเป็นผู้ดำเนินการ โดยได้รับความเห็นชอบจากฝ่าย นิติบัญญัติ โดยการอนุมัติข้อบัญญัติต่างๆ เช่น ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น (ศักดิ์สุนทร ขาวลาจันทร์ 2557)

2.9.4 การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2540 มีเจตนารมณ์ที่มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น จึงมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ

การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นในด้านต่างๆ ทั้งด้าน โครงสร้างทางการบริหาร อำนาจหน้าที่ รายได้ การบริหารงานบุคคล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

- รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง (ม. 78)
- รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชน (ม. 284)
- การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น (ม. 283)
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ (ม. 284)
- ให้มีคณะกรรมการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจในรูปแบบไตรภาคี ทำหน้าที่จัดสรรภาษีอากรและกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจหน้าที่และรายได้เพิ่มขึ้นให้ท้องถิ่นเป็นสำคัญ (ม.284)

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประกอบด้วยสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น มีวาระคราวละ 4 ปี (ม.285)

- ให้อำนาจราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นสามารถถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น และสามารถขอให้สภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ (ม.286-287)

- ให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นในรูปแบบไตรภาคีทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งพนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น (ม. 288)

- เพิ่มอำนาจให้ท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่น และการส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ม.289-290)

จากการที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน ในท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตามความเป็นอิสระของท้องถิ่นดังกล่าวก็ยังอยู่ภายใต้เงื่อนไขของความเป็นกลไกหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดินที่เป็นภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐบาลที่จะต้องกำกับดูแล ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปด้วยความถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน รัฐบาลจึงจำเป็นต้องกำกับดูแลท้องถิ่น โดยผ่านการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดและอำเภอ ซึ่งถือเป็นตัวแทนและกลไกสำคัญของรัฐบาลในการกำกับดูแลท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมาตรา 45 และมาตรา 46 ซึ่งจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยพัฒนาท้องถิ่น คือ

บทบาทในการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวบรวมแผนงาน โครงการของหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นทั้งหมดของจังหวัดที่หน่วยราชการส่วนท้องถิ่น แต่ละแห่งเป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการเอง ในภาพรวมของจังหวัดในรูปของแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้เห็นภาพและทิศทางการพัฒนาจังหวัดลดความซ้ำซ้อน และมีลำดับความสำคัญของแต่ละงานที่ชัดเจนสนับสนุนในการดำเนินการกิจกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการได้ จึงต้องให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการ จัดทำ เช่น สนามกีฬา บ่อบำบัดน้ำเสียรวม เป็นต้น

ประสานและดำเนินโครงการพัฒนา ที่มีลักษณะคาบเกี่ยวระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง หากแยกดำเนินการจะสิ้นเปลืองงบประมาณหรืออาจเกิดความขัดแย้งระหว่างท้องถิ่น เช่น ถนนสายหลักซึ่งผ่านเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่ง สถานที่ทิ้งขยะ สวนสาธารณะ เป็นต้น

การกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

กฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้กำหนดเรื่องการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ ในมาตรา 77 ถึงมาตรา 80 ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในกรณีดังต่อไปนี้ คือ

ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการโดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ในการนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจ สั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติราชการในทางที่อาจนำมาซึ่งความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยับยั้งการปฏิบัติราชการดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวได้ แล้วให้รายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ภายใน 15 วัน นับแต่วันออกคำสั่ง ซึ่งรัฐมนตรีจะต้องวินิจฉัยสั่งการเรื่องดังกล่าว ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ว่าราชการจังหวัด คำสั่งของรัฐมนตรีในกรณีดังกล่าวให้ถือเป็นที่สุด

ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถสั่งเพิกถอนมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีใช้ข้อบัญญัติได้ ในกรณีที่ปรากฏว่ามตินั้นฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับของทางราชการหรือเป็นมติที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยคำสั่งเพิกถอนมติของผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องทำภายใน 30 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติ และจะต้องแสดงเหตุผลของการเพิกถอนมตินั้นไว้ในคำสั่งด้วย แต่อย่างไรก็ตามหากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังยืนยันมติเดิมด้วย คะแนนเสียง ไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานการยืนยันมติดังกล่าว และเหตุผลของการเพิกถอนมติของผู้ว่าราชการจังหวัดต่อรัฐมนตรีภายใน 15 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติยืนยันมติเดิม ซึ่งรัฐมนตรีจะต้องวินิจฉัยสั่งการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถดำเนินการสอบสวนนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ หากพบว่านายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการโดยไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือประพฤติดนฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจใช้วิธีตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการหรือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินทำการสอบสวนก็ได้ และหากผลการสอบสวนปรากฏว่า นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีพฤติการณ์ดังกล่าวจริง ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สั่งให้นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง คำสั่งของรัฐมนตรีในกรณีนี้ให้ถือเป็นที่สุด

ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ในกรณีที่เห็นว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม คำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของรัฐมนตรีจะต้องแสดงเหตุผลไว้ด้วย และเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดใหม่ภายใน 45 วัน

3. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความสำเร็จ

3.1 ความหมายของประสิทธิภาพ

ความหมายของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน แบ่งออกได้ 2 แนวทางตามแนวคิดของนักวิชาการแต่ละด้าน ดังนี้

มิลเลท (Millet 1954: 4) ให้นิยามคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และได้รับผลความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจในการบริการให้แก่ประชาชน โดยพิจารณาจาก

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Service)
2. การบริการอย่างรวดเร็วทันเวลา (Timely Service)
3. การให้บริการอย่างทันเวลา (Ample Service)
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service)
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progression Service)

ไซมอน (Simon 1960: 180) ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพในเชิงธุรกิจ เกี่ยวกับการทำงานของเครื่องจักร โดยพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพสูงสุดให้ดูจากความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) และผลผลิต (Output)

3.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารปรากฏว่า มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพ ไว้หลายท่าน ดังนี้

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (2540 อ้างถึงใน กันตยา เพิ่มผล 2541) ระบุว่า ประสิทธิภาพในการผลิตหรือ ผลผลิตภาพแรงงาน หมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างจำนวนสินค้าหรือ บริการที่ผลิตได้ (Output) กับจำนวนของทรัพยากรหรือปัจจัยที่ใช้ในการผลิตสินค้า หรือบริการ (Input) นั้น ความสัมพันธ์ ดังกล่าวนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของประสิทธิภาพ ในการผลิต ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มหรือลดลงของประสิทธิภาพการผลิต แบ่งได้ 3 หมวดคือ

1. ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เช่น กระบวนการผลิต กระบวนการทำงานของ เครื่องจักร หรือเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ
2. ปัจจัยด้านระบบการบริการ เช่น การใช้เทคนิคทางการบริหาร ส่งเสริม ระบบ แรงงานสัมพันธ์ การใช้ระบบทวิภาคีเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นต้น
3. ปัจจัยด้านแรงงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดเพราะกิจการใดๆ อาจใช้เทคโนโลยี หรือ เครื่องจักรที่ทันสมัยที่สุด มีการบริหารงานที่ดีเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการที่ดีที่สุดในกิจการ นั้นๆ แต่ หากไม่มีแรงงานเป็นผู้ใช้เทคโนโลยี และระบบที่วางไว้เป็นอย่างดีนั้นก็ย่อมไม่สามารถ ประสบ ความสำเร็จได้ ดังนั้นแรงงานจึงเป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด การปรับปรุง ระบบการ ทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของแรงงานนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่มีผลต่อการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต แต่ ในปัจจุบันยังขาดข้อมูลที่จะเป็นเครื่องตัดสินใจในการดำเนินนโยบาย ทางด้านการเพิ่ม ประสิทธิภาพของแรงงาน อันจะเป็นประ โยชน์ต่อการวางแผนบริหารแรงงาน การวางแผน

ทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนการวางแผนพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งใน ภาครัฐและเอกชน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการผลิตและ ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการผลิตของแรงงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเครื่องชี้ถึงการ เปลี่ยนแปลงภาวะการณ์ ผลิตของแรงงานและผู้ประกอบการ อีกทั้งเป็น ตัวกระตุ้นให้ผู้ประกอบการ ปรับปรุงคุณภาพการผลิตของตน และของแรงงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ช่วยให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มี คุณภาพ และได้มาตรฐานเมื่อเทียบกับต่างประเทศซึ่งจะเป็นผลดี ต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

กันตยา เพิ่มผล (2541) ได้กล่าวถึง การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานว่า เป็นการ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ความสามารถและทักษะในการทำงานของตนเองหรือผู้อื่นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร อันจะทำให้ตนเองผู้อื่นและองค์กรเกิดความสุขในที่สุด ซึ่งการ พัฒนาประสิทธิภาพการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรหรือการพัฒนาสังคม

นอกจากนั้นการพัฒนาตนเองกับการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานมีความสัมพันธ์ กันอย่างใกล้ชิดอีกด้วย กล่าวคือประการแรกก่อนที่คนจะเข้าสู่การทำงานใน องค์กรหนึ่งๆ นั้น บุคคลนั้นต้องมีความรู้ความสามารถมีคุณสมบัติตรงตามที่องค์กรนั้นต้องการ ซึ่งบุคคลจะมี คุณสมบัติตามที่องค์กรกำหนดนั้นก็จะต้องมีการพัฒนาตนเอง หรือ ได้รับ การพัฒนาจากสถาบัน ต่างๆ จนมีความสามารถเพียงพอที่จะเข้าสู่งาน และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สอง เมื่อบุคคลเข้าสู่งานแล้ว ก็เป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพ

(ความสามารถ) ในการทำงานให้ดีที่สุด เพื่อประสิทธิผลขององค์กร จึงกล่าวได้ว่า การพัฒนา ตนเองเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานจะก่อให้เกิดประสิทธิผลของ องค์กรในที่สุดนั่นเอง

สมิธ (Smith 1982: 65) ให้กรอบแนวคิดขององค์ประกอบการดำเนินงานองค์กรที่ นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของการผลิต มีดังนี้

องค์ประกอบด้านปัจจัย (Input)

1. ปัจจัยมนุษย์ (Human) ได้แก่
  - 1.1 กำลังคน (Manpower)
  - 1.2 ความสามารถ (Abilities)
  - 1.3 พลัง (Energies)
  - 1.4 ความต้องการ (Needs)
  - 1.5 ความคาดหวัง (Expectations)
- 2 ปัจจัยนอกจากมนุษย์ (Non-Human) ได้แก่
  - 2.1 เงินทุน (Money)
  - 2.2 เครื่องมือเครื่องจักร (Machines)

2.3 วัสดุ (Materials)

2.4 เทคนิควิธีการ (Methods)

2.5 ที่ดิน (Land)

องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process)

1. การจัดการองค์กร ได้แก่

1.1 จัดโครงสร้าง (Structure)

1.2 จัดศักยภาพการปรับเปลี่ยน (Dynamics)

1.3 การวิเคราะห์ (Analysis)

1.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective)

1.5 การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategies)

1.6 การกำหนดกลยุทธ์ (Tactics)

2. การจัดระบบตัดสินใจและระบบข้อมูลได้แก่

2.1 กระบวนการตัดสินใจ

2.2 การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System)

2.3 การจัดระบบสนับสนุน

3 การวางแผนและควบคุมได้แก่

3.1 การวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning Systems)

3.2 รูปแบบการวางแผนและวิธีการที่ใช้ (Planning Methods and Models)

3.3 การวางแผนงาน โครงการ (Project and Program Planning)

3.4 การจัดระบบควบคุมและคอมพิวเตอร์ช่วยควบคุม (Control Systems and Cybernetics)

3.5 การวิเคราะห์ทุนและกำไรเพิ่มประสิทธิผล (Cost-Benefit Analysis and Effectiveness)

3.6 การบริหารบุคลากรและการประเมิน (Human Systems Management Evaluation)

องค์ประกอบด้านผลผลิต (Outputs)

1. สินค้าและบริการ (Product and Service)

2. ความสามารถในการปฏิบัติขององค์กร (Performance)

3. ระดับการเพิ่มผลผลิต (Productivity)

4. นวัตกรรม (Innovation)

5. การเติบโตและพัฒนาการขององค์กร ได้แก่

- 5.1 การขยายสถานที่ (Place)
- 5.2 การขยายทุน (Capital)
- 5.3 การขยายตลาด (Markets)
- 5.4 การใช้เทคโนโลยี (Technology)
- 5.5 การขยายบุคลากร (Personnel)

6. ภาพพจน์ขององค์กร (Image)

7. ความมุ่งมั่นขององค์กร (Commitment)
8. แรงจูงใจขององค์กร (Motivation)
9. ความพอใจของบุคลากร (Satisfaction)

ตำราบางเล่มที่อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมองค์กร อธิบายการวัดหรือประเมินความมีประสิทธิภาพขององค์กรว่า วัดความสำเร็จด้วย ตัวอย่างเช่น พิกพ วังเงิน (2547: 10,45) อธิบายว่าการวัดหรือประเมินความมีประสิทธิภาพขององค์กร (Organization Effectiveness) นั้นไม่ควรวัดเฉพาะผลผลิตหรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ควรวัดความสำเร็จ และปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จประกอบด้วย

- การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม
- การมีบรรยากาศในทางสร้างสรรค์เอื้อต่อการทำงาน
- มุ่งเน้นการบริการ
- พัฒนานักบริหารอย่างต่อเนื่องให้มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบ มีความผูกพันต่อองค์กรและมีเป้าหมายร่วมกัน
- มีความใส่ใจในบุคลากรทุกระดับ
- พัฒนา และปรับปรุงการสื่อสารระหว่างบุคลากรอยู่เสมอ
- สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม
- มีการวางแผนงานที่ดี
- พัฒนากระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ
- ความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบันของข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจ

4. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ในที่นี้เพื่อให้มองเห็นภาพของพื้นที่ที่ศึกษา ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ จังหวัดนครราชสีมา พอสังเขปดังนี้

4.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครราชสีมา

1) ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บนที่ราบสูงโคราช ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 255 กิโลเมตรและโดยทางรถไฟ 264 กิโลเมตร มีพื้นที่ 20,493.964 ตารางกิโลเมตร (12,808,728 ไร่) คิดเป็นร้อยละ 12.12 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดในภูมิภาคนี้ และเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย

2) อาณาเขต จังหวัดนครราชสีมา มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิ และขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดปราจีนบุรี นครนายกและสระแก้ว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสระบุรี ชัยภูมิ และลพบุรี

3) ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางระหว่าง 150-300 เมตร มีเทือกเขาชันกำแพง และเทือกเขาพนมดงรักเป็นแนวยาวทางด้านทิศใต้และทิศตะวันตก ส่วนบริเวณตอนล่างก่อนไปทางเหนือและตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม

4) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดนครราชสีมาตั้งอยู่ที่ ละติจูด 15 องศาเหนือ ลองจิจูด 102 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 187 เมตร ภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูง ทิศตะวันตกและทิศใต้มีภูเขาและป่าเป็นแนวยาวกั้นเขตแดน มีทิวเขาดงพญาเย็นและทิวเขาดงรัก แล้วค่อยๆลาดลงมาทางเหนือทำให้มีที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา พื้นที่เป็นดินร่วนปนทราย แหล่งน้ำในจังหวัดประกอบด้วยห้วยหนอง คลอง บึง มีขนาดเล็ก และส่วนใหญ่ตื้นเขิน จึงทำให้พื้นที่ขาดน้ำสำหรับเพาะปลูกและบริโภคเป็นเวลานาน

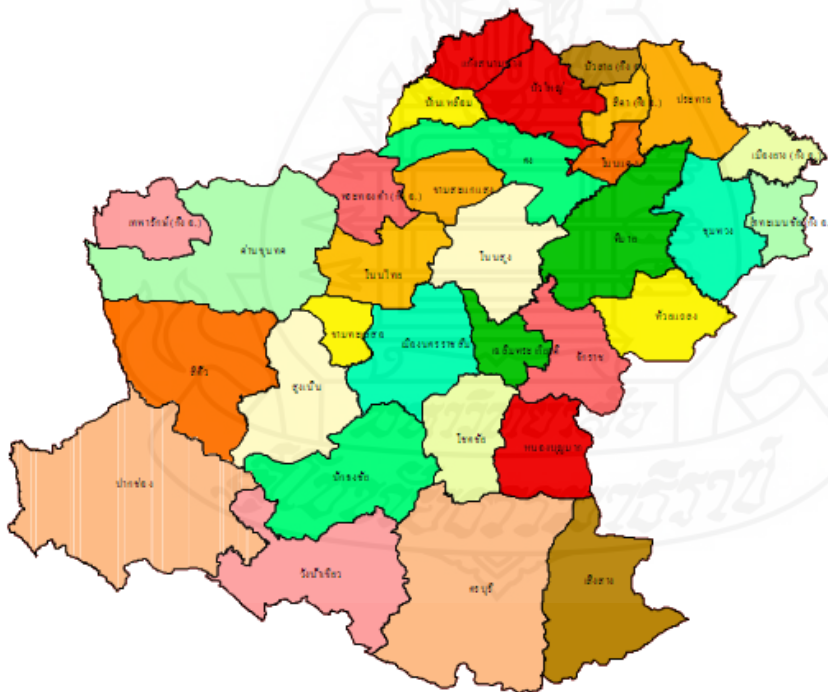
ลักษณะอากาศทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมาอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำ เป็นฤดูกาลมี 2 ชนิด โดยพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว เรียกว่า ลมตะวันออกเฉียงเหนือ อิทธิพลของลมนี้ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมาประสบกับภาวะอากาศ

หนาวเย็นและแห้งแล้ง ส่วนลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งลมนี้จะพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้และทิศใต้เป็นส่วนใหญ่ ลมมรสุมนี้จะพัดอยู่ในช่วงฤดูฝน มีผลทำให้อากาศชุ่มชื้น และมีฝนตกทั่วไป

4.2 การปกครองและการบริหาร

จังหวัดนครราชสีมา แบ่งการปกครองเป็น 32 อำเภอ 287 ตำบล 3,712 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอขามทะเลสอ อำเภอขามสะแกแสง อำเภอกอง อำเภอครบุรี อำเภอจักราช อำเภอโชคชัย อำเภอชุมพวง อำเภอด่านขุนทด อำเภอโนนแดง อำเภอสีคิ้ว อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง อำเภอหนองบุญมาก อำเภอบานเหลื่อม อำเภอบัวใหญ่ อำเภอปากช่อง อำเภอปักธงชัย อำเภอประทาย อำเภอพิมาย อำเภอสูงเนิน อำเภอเสิงสาง อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอสีดา อำเภอห้วยแถลง อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอเมืองยาง อำเภอเทพารักษ์ อำเภอพระทองคำ อำเภอบัวลาย และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ภาพที่ 2.2 การแบ่งการปกครองภายในจังหวัดนครราชสีมา
ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2557

หน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัด 196 หน่วยงาน หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค 42 หน่วยงาน หน่วยงานราชการบริหารส่วนท้องถิ่น 34 หน่วยงาน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 71 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 258 แห่ง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2557)

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ใหญ่ที่สุด มีประชากรมากที่สุด และพื้นที่รับผิดชอบใหญ่ที่สุดของประเทศ ซึ่งนโยบายขององค์กรจะมาจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง อยู่ในวาระ 4 ปี ดังนั้นข้อมูลส่วนนี้จึงเป็นนโยบาย และการดำเนินงานของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาคนปัจจุบัน

วิสัยทัศน์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีวิสัยทัศน์ว่า “การศึกษาก้าวหน้า พัฒนาสาธารณสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงการกีฬาสู่สากล ท้องเที่ยวมีคุณภาพ บริการคุ้มค่า ประชาชนมีส่วนร่วม”

พันธกิจ มุ่งมั่นพัฒนาท้องถิ่นตามแนวพระราชดำริ สร้างมาตรฐานการศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย ประชาชนมีรายได้เพิ่มและได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น ยกระดับงานสาธารณสุข พัฒนาระบบสาธารณสุขปศุสัตว์-สาธารณสุขการ การท่องเที่ยว และงานวัฒนธรรมประเพณีประชาชนมีส่วนร่วม พัฒนากีฬาสู่ระดับประเทศ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความยั่งยืน ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บริหารงานบนหลักธรรมาภิบาล

นโยบาย ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

- 1) นโยบายสานต่อแนวทางพระราชดำริ
  - 1.1) ประสานและบริหารการจัดการน้ำ ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อปี 2538 เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาอุทกภัยอย่างเป็นระบบ
  - 1.2) พัฒนาขุดลอก คูคลองและจัดสร้างแหล่งน้ำ สงวนและเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อการอุปโภคและบริโภค รวมทั้งวางโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและน้ำแล้ง
  - 1.3) พัฒนาชุมชนและสังคมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) นโยบายด้านการพัฒนาการศึกษา
  - 2.1) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

2.2) พัฒนาและเตรียมบุคลากรด้านการศึกษา (ครู อาจารย์ นักเรียน) ให้เป็นผู้มีคุณภาพมีทักษะและศักยภาพตามมาตรฐานสากล

2.3) สนับสนุนให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือและประกอบการศึกษา

2.4) สนับสนุนศูนย์คอมพิวเตอร์ระดับชุมชนเพื่อเพิ่มทักษะประชาชนในชุมชน

3) นโยบายด้านการพัฒนาการเกษตร

3.1) พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์พืชและเมล็ดพันธุ์พืชที่ดีมีคุณภาพเพื่อเกษตรกรจะได้เพิ่มผลผลิต โดยส่งเสริมให้เกิดเกษตรอุตสาหกรรม

3.2) ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

3.3) สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อเกษตรกรในหมู่บ้าน (อกม.)

3.4) ส่งเสริมสนับสนุนการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรอย่างมีคุณภาพนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและปริมาณสินค้าคุณภาพในท้องถิ่น

3.5) สนับสนุนการทำเกษตรทางเลือก

3.6) ส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นให้มีการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เพื่อการบริโภคและเพื่อการอนุรักษ์

4) นโยบายด้านการพัฒนาสังคม

4.1) ส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นที่มีคุณภาพ

4.2) ส่งเสริมโครงการพัฒนาระดับหมู่บ้าน

4.3) ส่งเสริม พัฒนารอบด้านและคุณภาพชีวิตของสตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสโดยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและดำเนินการให้เกิดกองทุน หรือจัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการพัฒนารอบด้านและคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง

4.4) ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปในอนาคต

4.5) ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพและศักยภาพตามความสามารถของแรงงานในท้องถิ่น

4.6) ดำเนินการ สนับสนุน และประสานการปฏิบัติเพื่อป้องกันและให้มีการปราบปรามและแก้ไขปัญหาการเสพ การผลิต การจำหน่ายยาเสพติดในทุกระดับ

4.7) ดำเนินการโครงการ อบจ.สัญจรเพื่อให้บริการประชาชน และรับทราบปัญหา อุปสรรค และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

4.8) ส่งเสริมและประกาศเกียรติคุณผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดี และสร้าง
คุณประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งจัดสร้างหอเกียรติยศ (Hall of Fame) เพื่อประกาศเกียรติคุณ ผู้มี
คุณูปการและสร้างชื่อเสียงให้แก่จังหวัดนครราชสีมา

5) นโยบายด้านการพัฒนาสาธารณสุข

5.1) สนับสนุนการจัดตั้งกองทุน และเพิ่มสวัสดิการเพื่อพัฒนาศักยภาพของ
อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.)

5.2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้การรักษาพยาบาลประชาชนในระดับตำบล
หมู่บ้านและชุมชนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ดี ทัวถึงและทัน
เหตุการณ์ โดยร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

5.3) ส่งเสริมสุขภาพและอนามัยของประชาชนในระดับหมู่บ้านและชุมชน
ให้มีสุขภาพแข็งแรง โดยให้การเรียนรู้การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันโรค การใช้
ยาอย่างถูกต้อง และการเข้ารับการตรวจสุขภาพหรือการรับบริการด้านสาธารณสุขตามขั้นตอนและ
วิธีการทางการแพทย์

6) นโยบายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

6.1) ส่งเสริมสนับสนุนการวางระบบการพัฒนาด้าน โครงสร้างคุณภาพชีวิต
พื้นฐาน ให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของประชาชนในการดำรงชีวิตอย่าง
พอเพียง

6.2) ก่อสร้าง ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมอย่างทั่วถึง ให้สามารถตอบสนอง
ความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะเส้นทาง การขนส่ง
ผลผลิตทางการเกษตร แหล่งท่องเที่ยว และพื้นที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชาชน

6.3) ประสาน สนับสนุน ร่วมมือกับส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องจักรกล ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานที่มีความชำนาญในการ
ก่อสร้าง ปรับปรุง เส้นทางคมนาคม

6.4) ประสานในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในด้าน
สาธารณสุขปโภค

6.5) ดำเนินการปรับปรุงระบบขนส่งในความรับผิดชอบขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดนครราชสีมา เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจร ความปลอดภัยและความเป็นระเบียบในการ
ให้บริการแก่ประชาชน

7) นโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ศาสนา-วัฒนธรรมประเพณี และกีฬา

7.1) พัฒนาฟื้นฟูและส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและ ประเพณีของชุมชนท้องถิ่น โคราช เพื่อการอนุรักษ์สืบสานและเชื่อมโยงสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว

7.2) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ รวมทั้ง กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และสร้างรายได้ จากการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมาเพิ่มขึ้น โดยร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดหน่วยงานและส่วนราชการ ตลอดจนองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

7.3) สนับสนุนและส่งเสริมความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และสร้างเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ โดยการจับคู่ธุรกิจพัฒนาคุณภาพสินค้า และขยายตลาดสินค้าทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

7.4) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมลานกีฬาชุมชน และจัดการแข่งขันกีฬา ประเภทต่างๆ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับจังหวัด เพื่อให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษา เกิดความ สนใจและมีแรงจูงใจในกิจกรรมกีฬารวมถึงการสร้างความเป็นเลิศทางด้านกีฬาสู่กีฬาอาชีพใน ระดับชาติและนานาชาติ

8) นโยบายด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

8.1) ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นครราชสีมา เพื่อให้รองรับการปฏิบัติการงานหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

8.2) นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานภายในองค์กร เพื่อให้บริการ กับประชาชนให้สะดวก รวดเร็ว แม่นยำ โดยยึดถือประโยชน์สูงสุดของประชาชน ผู้รับบริการ เป็นสำคัญ

8.3) สนับสนุนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ให้ได้รับ การศึกษาอบรม การทำวิจัย เพิ่มพูนความรู้ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพ การทำงานให้เกิด ประสิทธิภาพในการบริการประชาชน

8.4) บูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาท้องถิ่น สร้างประโยชน์สูงสุดแก่ ประชาชน ในจังหวัดนครราชสีมา

8.5) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และความ ต้องการ ของประชาชนในการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา

9) นโยบายด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

9.1) ส่งเสริมและสนับสนุนการติดตั้งระบบเตือนภัยธรรมชาติ และภัยพิบัติต่างๆ

9.2) ส่งเสริมสนับสนุนและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงาน มูลนิธิ การกุศล และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมในการป้องกันภัย และการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

9.3) ส่งเสริมและสนับสนุนการติดตั้งระบบกล้องวงจรปิดในเขตชุมชน และสถานที่สำคัญ เพื่อสร้างความอบอุ่นใจ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

9.4) สนับสนุนการฝึกอบรมจัดตั้งและอบรมฟื้นฟูตำรวจบ้าน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เพื่อเป็นกำลังสนับสนุนเจ้าหน้าที่รัฐ และดูแลรักษาความปลอดภัย และการจราจรในชุมชนหมู่บ้าน

10) นโยบายด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10.1) ส่งเสริมสนับสนุนและร่วมมือกับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ในการพัฒนาฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งน้ำ ลุ่มน้ำลำคลอง และป่าไม้ให้มีความอุดมสมบูรณ์

10.2) ส่งเสริมสนับสนุนและร่วมมือกับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการรณรงค์สร้างจิตสำนึก เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหามลพิษและปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นทุกระดับ

10.3) ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำระบบกำจัดขยะรวม เพื่อจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอย่างเป็นระบบ

4.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (พ.ศ.2556-2560) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นครราชสีมา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (พ.ศ.2556-2560) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2556-2560) โดยแผนดังกล่าว มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) นโยบายรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2556: 135-142) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. การบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาจังหวัด
2. การพัฒนาการเกษตร
3. การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ใหม่

4. การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว
5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. การพัฒนาสังคมและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
7. การบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

1. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาจังหวัด

กลยุทธ์ที่ 1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย และน้ำเสีย

- 1) การกำหนดปฏิญญาร่วมกันว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 2) พัฒนาแหล่งน้ำใหม่และปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำเดิมที่เสื่อมโทรมให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้
- 3) การสนับสนุนให้มีการประสานแผนการพัฒนาและจัดการแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ
- 4) การจัดหาพื้นที่มีคุณภาพให้เพียงพอ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความเป็นธรรมในการกระจายน้ำ
- 5) การจัดการลุ่มน้ำ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการสนับสนุนจากรัฐ
- 6) จัดทำแผนแม่บทในการจัดหาเงินทุนและการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบในการแต่ละลุ่มน้ำ โดยมีโครงการและแผนงานดำเนินการอย่างเด่นชัด
- 7) การสื่อสารสร้างความเข้าใจของการพัฒนาแหล่งน้ำและการอนุรักษ์
- 8) การสร้างจิตสำนึกต่อความคุ้มค่าในการลงทุนลุ่มน้ำและข้อผูกพันระหว่างอนุภูมิภาค

กลยุทธ์ที่ 2 การบริหารจัดการน้ำเพื่อส่งเสริมอาชีพ

- 1) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) พัฒนาแหล่งน้ำชุมชน ขยายระบบชลประทาน ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรปศุสัตว์ และประมง
- 3) การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวัง คูแลร์กษาและปกป้องแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ
- 4) การบริหารจัดการความรู้ในการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการดำรงชีพ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาความแข็งแกร่งทางการเกษตร

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ Logistic เพื่อรองรับตลาดสินค้าการเกษตร ปศุสัตว์ และอุตสาหกรรมเกษตร

- 2) ส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดีสู่สากล โดยการเพิ่มศักยภาพการผลิตและปรับปรุงแหล่งน้ำให้เพียงพอ
- 3) ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในครัวเรือนเพื่อสร้างรายได้และพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจในฐานรากชุมชน
- 4) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตมันสำปะหลัง เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาเครือข่ายการผลิตเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร
- 5) อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดต้นทุนการผลิตด้านเกษตร ปศุสัตว์ และประมง
- 6) ส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเพื่อการจัดการและขยายผลพลังงานทางเลือกในชุมชน
- 7) ฝ้าระวัง เตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชต่างๆ และโรคสัตว์
- 8) ส่งเสริมการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่
- 9) ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน/ชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร

- 1) พัฒนาการรวมกลุ่มสหกรณ์และอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าการเกษตรมาตรฐานอาหารปลอดภัย
- 2) ส่งเสริมการตรวจรับรองมาตรฐานการแปรรูปสินค้าเกษตร
- 3) ส่งเสริมและพัฒนารูปแบบ การบรรจุภัณฑ์ และเครื่องหมายการค้าสินค้าเกษตร
- 4) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการสินค้าการเกษตร

กลยุทธ์ที่ 3 การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดสินค้าเกษตร

- 1) เชื่อมโยงการผลิต การรวบรวม การกระจาย และการตลาดสินค้าเกษตร
- 2) ส่งเสริมการตลาดและเสริมสร้างประกันสินค้าเกษตรอย่างเป็นระบบ
- 3) ส่งเสริมการเจรจาธุรกิจและจัดแสดงสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- 4) ส่งเสริมการนำใช้ข้อมูลข่าวสารสนเทศเพื่อการแข่งขันทางการตลาด สินค้าการเกษตร

3. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ใหม่

กลยุทธ์ที่ 1 : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการปลูกหม่อน โดยการปรับปรุงแหล่งน้ำ
- 2) ส่งเสริมการเลี้ยงไหมให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 2 : ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

- 1) ผสมผสานภูมิปัญญา ความรู้ และเทคโนโลยีการผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามความต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

2) ศึกษาวิจัยและพัฒนาการผลิตผลิดใหม่ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้

กลยุทธ์ที่ 3 : ยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ใหม่

- 1) พัฒนาคุณภาพฝีมือผู้ประกอบการรายย่อยเข้าสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ใหม่รองรับความต้องการของตลาด
- 2) พัฒนาการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม (Cluster) แปลรูป ผลิตภัณฑ์ใหม่สู่ความมั่นคงยั่งยืน
- 3) เพิ่มประสิทธิภาพกลุ่มอาชีพด้านการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด การจัดการทุน
- 4) เสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายผู้ผลิตและผู้ประกอบการใหม่

กลยุทธ์ที่ 4 : ส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่

- 1) ส่งเสริมพัฒนาแนวทางเพื่อการส่งออกผลิตภัณฑ์ใหม่
- 2) ส่งเสริมและพัฒนากการตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่
- 3) ส่งเสริมการเจรจาธุรกิจผลิตภัณฑ์ใหม่
- 4) จัดกิจกรรมแสดงแพชชั่นและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่

4. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 1 : การพัฒนามาตรฐานการบริการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- 1) สนับสนุนความร่วมมือในการพัฒนามาตรฐานธุรกิจการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่นและประชาชน
- 2) พัฒนาระบบการรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวก และการบริการพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน สะอาด สะดวก ปลอดภัย
- 3) พัฒนาความรู้ ภาษา ความสามารถ และบุคลิกภาพในการให้บริการอย่างมีคุณค่าของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
- 4) ปรับปรุง บำรุง รักษาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรมขอม วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีศิลปกรรม วรรณคดี และภูมิปัญญาโคราช

กลยุทธ์ที่ 2 : การพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยว

- 1) พัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ (New Product) เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) เช่น ผ้าไหม ดินด่านเกวียน หมี่โคราช ฯลฯ อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่นักท่องเที่ยว
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงานและการบริการที่มีคุณภาพในการผลิตสินค้าและบริการ

กลยุทธ์ที่ 3 : การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว

- 1) ส่งเสริมการขาย (Road Show) การประชาสัมพันธ์เครือข่ายฐานการตลาด การประชาสัมพันธ์ตลาดการท่องเที่ยวเชื่อมโยงโยงกลุ่มภายในประเทศและต่างประเทศที่มีศักยภาพ
- 2) ส่งเสริมกิจกรรมการจัด Fam Trip, Homestay, กีฬา, การประชุมในระดับสากลและการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล (Low Season)
- 3) ศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาธุรกิจและบริการการท่องเที่ยว
- 4) พัฒนาระบบฐานข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผนพัฒนาธุรกิจบริการ ธุรกิจนำเที่ยวมัคคุเทศก์โดยเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 4 : การบริหารจัดการท่องเที่ยว

- 1) พัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานปลอดภัย
- 2) จัดทำข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยว (Route) เชิงธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และเชื่อมโยงกับเส้นทางท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) ส่งเสริมปฏิทินกิจกรรม เทศกาล งานประเพณี และวิถีชีวิตชาวโคราชเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวตลอดปี

5. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 1 : การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการดิน ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ

- 1) ส่งเสริมการเพาะชำกล้าไม้ การปลูกป่าพัฒนาคุณภาพชีวิต การปลูกต้นไม้ยืนต้นป้องกันดินเค็ม และเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ป่าไม้และความหลากหลายทางธรรมชาติ
- 2) บริหารจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการจัดตั้งจุดสกัดในพื้นที่ล่อแหลม แก้ไขปัญหาหามลพิษทางน้ำ ก่อสร้างฝายน้ำสร้างความชุ่มชื้นแก่ดิน และปรับปรุงแหล่งน้ำเชิงอนุรักษ์
- 3) ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมไม่มีผลกระทบต่ออย่างยั่งยืนในชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2 : การป้องกัน เตือนภัย แก้ไข บรรเทาและฟื้นฟูความเดือดร้อนความเสียหายจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

- 1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลทางภูมิศาสตร์มาใช้กำหนดเขตแนวและพื้นที่ทรัพยากรป่าไม้ ลุ่มน้ำ ดินและทรัพยากรต่างๆ

- 2) จัดระบบการป้องกัน การเตือนภัยและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ สาธารณภัย
- 3) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและเกี่ยวข้องในพื้นที่เปราะบางหรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติอัน เกิดจากภาวะ โลกร้อน เช่น น้ำท่วม แผ่นดินหรือโคลนถล่ม น้ำแล้ง ตลอดจนภัยพิบัติ เป็นต้น
- 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเฝ้าระวัง เตือนภัย บรรเทาภัยพิบัติจากธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ 3 : การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เหมาะสมเอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

- 1) ศึกษาความเหมาะสมและผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)และการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ ยุทธศาสตร์โขง ชี มูล
- 2) ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเฝ้าระวังภาวะมลพิษสิ่งแวดล้อม ต่างๆ
- 3) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด การผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 4) ส่งเสริมการป้องกันมลพิษที่แหล่งกำเนิดและลดก๊าซเรือนกระจก
- 5) พัฒนาองค์ความรู้ในการบริการจัดการทรัพยากรแบบบูรณาการผสมผสานเทคโนโลยีที่ลดมลพิษ

6. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนฯ

กลยุทธ์ที่ 1 : สร้างรายได้และศักยภาพของสังคมในระดับฐานรากโดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 1) ส่งเสริมพัฒนาอาชีพของประชาชนตามศักยภาพ ความเหมาะสมและความพร้อม
- 2) ส่งเสริมกิจกรรมสู่วิถีชีวิตเศรษฐกิจในชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ส่งเสริมให้มีทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพ และคุ้มครองแรงงาน

กลยุทธ์ที่ 2 : ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ครอบครัว ชุมชน และสังคมในการดำรงชีวิต

- 1) ส่งเสริมความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนในการพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน
- 3) ส่งเสริมการนำศาสนา จริยธรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต
- 4) ส่งเสริมสุขภาพอนามัย การศึกษา การกีฬาและนันทนาการในชุมชนแบบองค์รวม
- 5) ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 6) ลดระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาดของยาเสพติด และอาชญากรรม

กลยุทธ์ที่ 3 : พัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดสวัสดิการสังคมให้แก่เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

- 1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2) จัดให้มีระบบการบริการทางการศึกษา การแพทย์และสาธารณสุขแก่ประชาชนตามสิทธิประโยชน์อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน
- 3) เสริมสร้างภูมิคุ้มกันในเด็ก สตรี เยาวชนและความเข้มแข็งครอบครัว ชุมชนและสวัสดิการสังคม
- 4) จัดระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ การคุ้มครองผู้บริโภค และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

กลยุทธ์ที่ 4: การพัฒนาความพร้อมของเมืองชุมทาง/เมืองอุตสาหกรรม

- 1) พัฒนาเส้นทางคมนาคมและการขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการขนส่งและคมนาคม
- 2) วางระบบการถือครองและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม
- 3) จัดวางผังเมืองให้เป็นระบบและเป็นเมืองน่าอยู่
- 4) ส่งเสริมการผลิตบุคลากรภาคแรงงานอย่างเพียงพอและเหมาะสม

7. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 : พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน

- 1) เสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติราชการของบุคลากรภาครัฐให้เป็นมืออาชีพ
- 2) สร้างกระแสและผลักดันให้ส่วนราชการและ อปท.นำระบบ PMQA มาใช้พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
- 3) สนับสนุนให้มีบริการ One Stop Service/Service Link และส่งเสริมศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- 4) สนับสนุนการบริหารราชการ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในหน่วยงานภาครัฐ
- 5) ปรับปรุงศูนย์ราชการและสร้างบรรยากาศที่ดีของที่สำนักงานในทุกระดับ

กลยุทธ์ที่ 2 : เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

- 1) การส่งเสริมระบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด/ระดับอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนมีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบโดยภาคประชาชน

กลยุทธ์ที่ 3 : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการภาครัฐ

ประกอบด้วย 1 แนวทางการพัฒนา

- 1) สนับสนุนการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 : เพิ่มสมรรถนะบุคลากรให้มีความสามารถในการบริหารจัดการภาครัฐ

- 1) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการภาครัฐ
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานของภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดตัวชี้วัดในการวัดความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ ดังนี้

1) การบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาจังหวัด มีตัวชี้วัดดังนี้

1. ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ เกณฑ์ 5 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นที่ 1 : มีคณะกรรมการ คณะทำงานด้านการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 2 : มีแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการน้ำเชิงบูรณาการแบบองค์รวม

ขั้นที่ 3 : มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติการครอบคลุมบริบทของต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ

ขั้นที่ 4 : มีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการน้ำ

ขั้นที่ 5 : มีระบบการเฝ้าระวัง การตรวจสอบปริมาณและคุณภาพน้ำดีน้ำเสีย และการติดตามประเมินผลกระทบจากการมีและการใช้น้ำ

2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการผลิต

2) การพัฒนาการเกษตร มีตัวชี้วัดดังนี้

1. จำนวนผลผลิตที่เพิ่มขึ้นของข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่

2. จำนวนผลผลิตที่เพิ่มขึ้นของมันสำปะหลังเฉลี่ยต่อไร่

3. ร้อยละของเกษตรกรผ่านการเตรียมความพร้อมตามระบบมาตรฐาน GAP

3) การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ใหม่ มีตัวชี้วัดดังนี้

1. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์เส้นไหมที่ได้คุณภาพ

2. มูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่

4) การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวมีตัวชี้วัดดังนี้

1. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

2. รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว

3. จำนวนนักท่องเที่ยว/ผู้เยี่ยมชมที่เพิ่มขึ้น

- 5) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีตัวชี้วัดดังนี้
1. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  2. ระดับความสำเร็จในการจัดการมลพิษ
- 6) การพัฒนาสังคมและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนฯ มีตัวชี้วัดดังนี้
1. ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายทางสังคม (เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และด้อยโอกาส) ที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพชีวิตด้านสังคม
  2. ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการขาดปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน
- 7) การบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัดดังนี้
1. ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ
  2. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา (2557:1)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญฤทธิ์ เกตุจํานง (2550) ทำการศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา เทศบาลนครนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของเทศบาลนครนนทบุรีภายใต้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครนนทบุรี งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นข้าราชการการเมือง และข้าราชการประจำ (พนักงานส่วนท้องถิ่น) ในเขตเทศบาลนครนนทบุรี ได้แก่ รองนายกเทศมนตรี 1 คน, ปลัดเทศบาล 1 คน, ผู้อำนวยการสำนัก 3 คน และผู้นำชุมชน 5 คน รวม 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลนครนนทบุรี มีการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยได้ปฏิบัติตามแนวทางหลักพื้นฐาน 6 ประการ ของหลักธรรมาภิบาล โดยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การบริการประชาชน การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ร่วมแสดงความคิดเห็นและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานมากยิ่งขึ้น ในส่วนของปัญหาและอุปสรรค พบว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องในบางเรื่อง ยังล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน ประชาชน นายทุนบางกลุ่ม ที่เสียผลประโยชน์ออกมาเรียกร้องทำการประท้วง ซึ่งทำให้ภาพที่ออกไปสู่สาธารณชนนั้น มองว่าเทศบาลไม่ได้ให้ความเป็นธรรม รวมทั้งเจ้าหน้าที่พนักงานเทศบาล บางคน ใช้ธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือในการใส่ร้ายกัน ข้อเสนอแนะการสร้างธรรมาภิบาลในเทศบาลต้องได้รับความร่วมมือจากพนักงานเทศบาล ส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ชุมชน โดยต้องมีการอบรมหลักธรรมาภิบาล อบรมการปฏิบัติงานในสายวิชาชีพของพนักงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานถูกต้องแม่นยำ ปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม ในส่วนราชการอื่น ๆ นั้น ต้องมีการบูรณาการในลักษณะประสานความร่วมมือ โดยมองผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ในภาคประชาชนนั้นต้องมีการจัดประชุมทั้งประชาชนชุมชน ประชาชนในเขตพื้นที่สมัคร เพื่อชี้แจงการบริหารงานของเทศบาล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนในการตรวจสอบด้านความโปร่งใสของเทศบาลอีกทางหนึ่งด้วย

อนุรัตน์ จักรเจริญพรชัย (2550) ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิ

บาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาบริหารส่วนตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2548 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สุ่มตัวอย่างโดยใช้ดุลยพินิจ (Judgemental Sampling) จำนวน 10,360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมาน t -test , One - way ANOVA และ เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffé ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน ตามลำดับดังนี้ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมเจตน์ ชงชัย (2550) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการให้ อบต.มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของคณะผู้บริหารสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ข้าราชการและพนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี และศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการให้ อบต.มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ของ อบต. จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง จำนวนครั้ง (สมัย) และระดับ (ชั้น) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาประชากรทั้งหมด 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t -test และ One-Way ANOVA และทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Fisher's Least Difference (LSD) เพื่อหาว่าคู่ใดมีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัยพบว่า คณะผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ข้าราชการ และพนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีการปฏิบัติต่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก โดยยึดหลักความรับผิดชอบต่อ

มากที่สุด รองลงมาคือ ยึดหลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และ หลักความโปร่งใส ตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างต่อการบริหารจัดการบ้านเมือง ที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี พบว่า จำนวนครั้ง (สมัย) ในการดำรงตำแหน่ง และระดับ (ชั้น) ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน มีการปฏิบัติต่อการ บริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไม่แตกต่างกัน แต่เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีการปฏิบัติต่อการ บริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05

วีระ ฤกษ์วณิชกุล (2550) ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของราชการส่วนภูมิภาค : ศึกษากรณี ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองนครพนม จังหวัด นครพนม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของราชการส่วนภูมิภาค ใน หลักการ 6 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความ รับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของที่ทำการปกครองอำเภอ เมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 15 คน และประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครพนม จำนวน 399 คน สุ่มตัวอย่างตามสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ธรรมาภิบาลของราชการ ส่วนภูมิภาคในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีธรรมาภิบาลอยู่ใน ระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน เช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ หลักความรับผิดชอบต่อ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม และสุดท้ายคือ หลักคุณธรรม นอกจากนี้ หากพิจารณารายละเอียดตามหลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้าน พบว่า 1. ด้านหลักนิติธรรม อันดับแรกคือหน่วยงานมีกฎระเบียบที่เหมาะสม และอันดับสุดท้ายคือ ประชาชนได้รับการ ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพ 2. ด้านหลักคุณธรรม อันดับแรกคือหน่วยงานให้บริการหรือพิจารณา เรื่องต่าง ๆ ด้วยความเป็นธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ และอันดับสุดท้ายคือ บุคลากรในหน่วยงาน ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย 3. ด้านหลักความโปร่งใส อันดับแรกคือหน่วยงานแจ้งให้ ประชาชนทราบขั้นตอน ในการให้บริการ และอันดับสุดท้ายคือ หน่วยงานเปิดเผยระยะเวลาแล้ว เสร็จในการให้บริการหรือพิจารณาเรื่องต่าง ๆ 4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม อันดับแรกคือหน่วยงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงาน และอันดับสุดท้ายคือ หน่วยงาน จัดทำช่องทางให้ร่วมแสดงความคิดเห็น 5. ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ อันดับแรกคือบุคลากรใน หน่วยงานร่วมมือกันปฏิบัติงานเป็นอย่างดี และอันดับสุดท้ายคือ หน่วยงานมีกระบวนการและ

ขั้นตอนที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น 6. ด้านหลักความคุ้มค่า อันดับแรกคือหน่วยงานมีการทำงาน เชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจเกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงกัน และอันดับสุดท้ายคือหน่วยงานมีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ทันสมัย

ธนภรณ์ บัวคำภา (2553) ทำการศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี เทศบาลตำบลคิ่งตะเกา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ และศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลคิ่งตะเกา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย อดีตนายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลคิ่งตะเกา บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลคิ่งตะเกา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนต่าง ๆ ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนจากหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลคิ่งตะเกา ผู้นำชุมชนในเทศบาลตำบลคิ่งตะเกา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ รวม 19 คน เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 3ชุด วิเคราะห์ข้อมูลแบบสรุปอุปนัย (Analytic Induction) ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธี การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation)

ผลการศึกษาพบว่า อดีตนายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลคิ่งตะเกาในฐานะผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล และมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลคิ่งตะเกานั้น ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีความพร้อมทางด้านทรัพยากร และด้านการเงิน รวมไปถึงจำนวนของบุคลากร สำหรับปัญหาในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติที่สำคัญ มี 2 ประการ คือ การมีระบบการให้รางวัลการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลที่ไม่ชัดเจน และบุคลากรบางส่วนไม่ยอมรับในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

เอกภพ กองศรีมา (2553) ศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบลในเขตอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี และ เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้ประเมินความเป็นธรรมาภิบาลกับระดับความเป็นธรรมาภิบาล ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 634 คน แบ่งเป็นคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/ สภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานของ

องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลในเขตอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 254 คน และประชาชนที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษ จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยวิธี t-test และ F-test ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในมุมมองของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/สภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในมุมมองของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ที่ทำการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านหลักความคุ้มค่าที่มีระดับความเป็นธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เมื่อดูผลการประเมินสรุปได้ว่าความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในมุมมองของผู้ประเมินที่เป็นคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/สภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ได้ผลการเปรียบเทียบใกล้เคียงกันกับความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในมุมมองของผู้ประเมินที่เป็นประชาชน

ความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในมุมมองของผู้ประเมินที่เป็นคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล/สภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านหลักนิติธรรม เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน ได้ผลดังนี้ สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประเมินที่เป็นคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/สภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อายุงาน สังกัดหน่วยงาน และสังกัดส่วนที่แตกต่าง ประเมินความเป็น ธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่างเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามสังกัดส่วน พบความแตกต่างในด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในมุมมองของผู้ประเมินที่เป็นประชาชน เป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านหลักความ

รับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับกับ ด้านหลักความโปร่งใส คือ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักความคุ้มค่า เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ที่ทำการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะที่อยู่อาศัย และอาชีพที่แตกต่างกันประเมินผลความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่างเมื่อจำแนกตามอายุ ในด้านหลักคุณธรรม หลักด้านการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต) (2554) ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแพร่ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากร 201 คนในเทศบาลเมืองแพร่ และประชาชน 377 คนภายในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแพร่ สุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยทั้งบุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ด้านหลักคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความคุ้มค่า ในขณะที่ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่คือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส ความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบต่อ และการมีส่วนร่วมตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ พบว่า บุคลากรและประชาชน มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ

เทศบาลเมืองแพร่ บุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีความไม่เป็นกลางทางด้านการบังคับบัญชา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานการสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งการไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นของพนักงานชั้นล่าง อุปสรรคในการทำงานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การจัดบุคลากรได้ไม่ค่อยเหมาะสมกับงาน หรือการจัดให้ทำงานมาก ชับซ้อน จนทำให้งานล่าช้าและผิดพลาดได้ง่าย

อल्पพล เกียมศรีพงษ์ (2554) ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ศึกษากรณีเปรียบเทียบเทศบาลตำบลบางไผ่และองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางไผ่และองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตรและศึกษาปัญหาและแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ จำนวน 155 คน ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ 9 หมู่บ้าน จำนวน 300 คน รวมทั้งหมด 455 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าเอฟ (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางไผ่และองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านหลักความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางไผ่และองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอบางมูลนากจังหวัดพิจิตร พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ในส่วนของปัญหาและแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ พบว่าเทศบาลตำบลบางไผ่และองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ ควรเน้นการทำงานแบบโปร่งใสมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีความยุติธรรม มีการวางแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่กับประชาชน ควรมีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการทำงาน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539 และจัดระบบสารสนเทศให้ประชาชนได้รับรู้อย่างทั่วถึง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการตรวจสอบ การประเมินผลงาน รวมถึงมีส่วนร่วมในการถอดถอนผู้บริหารฯ หรือสมาชิกฯ ที่

ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหายล้มเหลว มีพฤติกรรมเสื่อมเสีย ทั้งนี้เพื่อประชาชนเกิดจิตสำนึกหวงแหนและรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของท้องถิ่นตนเอง

สุพจน์ เจริญขำ (2554) ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปางบุรี จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปางบุรี จังหวัดกำแพงเพชร 2. เปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่าอำเภอลำปางบุรีจังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างคือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อ.ส.ม.) สมาชิก อบต.ปางมะค่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ อบต.ปางมะค่า จำนวน 253 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD)

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปางบุรี จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปางบุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

มันทนา ลินสถาน (2554) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดสองแคว อำเภอดรอน จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการที่ดีโดยรวม และเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษาต่อการบริหารจัดการที่ดีแต่ละด้านขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดสองแคว อำเภอดรอน จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสองแคว มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบเอฟ

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนเมื่อเปรียบเทียบกับระดับการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ปริญญาตรีหรือสูงกว่า ต่อการบริหาร

จัดการที่ดีโดยรวมทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้เมื่อศึกษาเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนเมื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Gisselquist (2012) ทำการศึกษาและเขียนบทความเผยแพร่ในหัวข้อเรื่อง Good Governance as a Concept, and Why This Matters for Development Policy พบว่า ความสัมพันธ์เชิงบวก (Positive Correlation) ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เช่น รายได้ต่อหัวของประชากร จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลบางองค์ประกอบ จะทำให้เกิดการพัฒนา ในขณะที่บางครั้งพบผลที่ตรงกันข้าม Gisselquist อธิบายว่า ผลเชิงลบดังกล่าวจะเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาที่เข้มแข็งในเวลาต่อมา Gisselquist ตั้งสมมติฐานว่า การพัฒนาไม่มีผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล แต่ในระบบราชการสมัยใหม่นั้นถ้ามีการนำเอาหลักนิติธรรม (Rules of Law) มาใช้อย่างจริงจังนั้น เป็นผลป้อนกลับเชิงลบ (Negative Feedback) ระหว่างรายได้ต่อหัวกับการใช้หลักนิติธรรม

ปรีชา มารี เคน (2556) ทำการศึกษาการนำนโยบายการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแก้ไขข้อบกพร่องที่พบในการบริหารจัดการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นของจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีเหมาะสมในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กร และเพื่อนำแนวปฏิบัติที่ดีไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดกาฬสินธุ์ วิธีการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) พื้นที่ศึกษา Local Governance คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลภูแล่นช้าง เทศบาลตำบลสงเปลือย เทศบาลตำบล นาคู และจาก Best Practice คือ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ รวม 5 แห่ง เนื้อหาการศึกษาคือการใช้หลักธรรมาภิบาลมาการดำเนินการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบ สัมภาษณ์ (Interview Schedule) โดยมีคำสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผลการวิจัยพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์มีข้อบกพร่องในการบริหารจัดการ การแก้ไขข้อบกพร่องนั้นได้มีการนำแนวปฏิบัติ ที่ดีมาประยุกต์มาใช้ในการแก้ไขปัญหา เพื่อดำเนินภารกิจขององค์กร ใน 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการบริหารภารกิจเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน ได้มีการดำเนินให้บริการประชาชนโดยเน้นประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

การดำเนินการโปร่งใส และเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วม 2) การบริหารงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของ อปท. ได้มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติราชการที่มีวัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดผลงานที่ชัดเจน มีการจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการ 3) การบริหารภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจในการดำเนิน โครงการแต่ละโครงการมีการประกาศกำหนดเป้าหมายแผนการทำงานระยะเวลาแล้วเสร็จ คำนึงถึงประโยชน์ ระยะเวลาของทางราชการ การส่งราชการมีลายลักษณ์อักษร 4) การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีการอนุมัติ การอนุญาต โครงการต่างๆ ที่รวดเร็ว มีการจัดทำแผนภูมิขั้นตอนที่ชัดเจน เปิดเผยเพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบได้ 5) การปรับปรุงภารกิจของ อปท. มีการทบทวน ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปของสังคม และ 6) การอำนวยความสะดวกและการตอบสนอง ความ ต้องการของประชาชนมีการกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงาน มีการจัดระบบสารสนเทศมีการรับฟังข้อร้องเรียน และเปิดเผยข้อมูล

พระครูธีรสุตคุณ, นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว, พรชัย ลิขิตธรรม โรจน์, ศรีญัตถ์กษณ์ เทพวารินทร์ และจิตกริ บุญโชติ (2556) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา: เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครสงขลา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครสงขลา จำนวน 450 คน และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t – test) การทดสอบค่าเอฟ (F – test) โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสงขลา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับ

การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครสงขลาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชานิดา ไทรงามเอี่ยม (2556) ทำการศึกษาเรื่องความเข้าใจหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ในด้านการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ด้านการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ด้านการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ประชากรที่ศึกษาคือบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 23 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลจากการศึกษาพบว่า ความเข้าใจหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเข้าใจมากที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติราชการ อันดับที่สอง คือ ด้านการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ อันดับที่สาม คือ ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน อันดับที่สุดคือ ด้านการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน และด้านที่มีความเข้าใจน้อยที่สุด คือ ด้านการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ตามลำดับ

ญาณันธร มะลิเยี่ยม (2557) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า โดยรวมอยู่

ในระดับมาก ด้านความโปร่งใส และด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการทดสอบเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา รายได้และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ซึ่งงานวิจัยที่พบส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการบริหารงานโดยการใช้อยู่หลักธรรมาภิบาล สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษารายละเอียดหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546) ที่กำหนดหลักการสำคัญของธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม

งานวิจัยเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

เสริมสุข ธรรมกิจไพโรจน์ (2543) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประชากรคือ ข้าราชการของกองนโยบายและแผน จำนวน 64 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไควสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการในกองนโยบายและแผน ประเมินผลสำเร็จการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อนร่วมงาน และของตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการกองนโยบายและแผน พบว่าบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องในการทำงานกับความสำเร็จของงาน ไม่มีความสัมพันธ์กัน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของงาน เมื่อจำแนกความพึงพอใจรายด้าน ผลการทดสอบความสัมพันธ์รายด้าน คือ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมด้านกายภาพของงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน พบว่าทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของงาน

วันเพ็ญ พึ่งพิบูลย์ (2548) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการ และพนักงาน กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการและพนักงานสำนักงานประกันสังคมจังหวัด ฉะเชิงเทรา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความสำเร็จใน

การปฏิบัติงานของ ข้าราชการและพนักงานสำนักงานประกันสังคมจังหวัดฉะเชิงเทรา ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ข้าราชการและพนักงานสำนักงานประกันสังคมจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 62 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามและ วิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วย ไคว้สแควร์ (Chi square Test) โดยมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการและพนักงานโดยรวมอยู่ในระดับความสำเร็จค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมีอันดับ สูงที่สุด โดยมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับค่อนข้างมาก รองลงมาคือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของงานอยู่ในระดับความสำเร็จค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อัตราเงินเดือนและ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ณัฐพร พรหมมาศ (2549) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดเก็บภาษีของข้าราชการกรมสรรพากรในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 8 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีและเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีของข้าราชการสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 8 กรมสรรพากร ศึกษาจากประชากร จำนวน 142 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และ One - way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 8 มีระดับความคิดเห็นต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยความสำเร็จด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการด้านการจัดเก็บภาษี ผลการทดสอบปรากฏว่าข้าราชการที่มีบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องในการทำงานที่แตกต่างกัน มีระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ Y มีระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานมากกว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ X ผลการทดสอบยังปรากฏอีกว่า ข้าราชการที่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติด้านสภาพการทำงาน ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ที่แตกต่างกันมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วรรณภา ชำนาญเวช (2551) ศึกษาปัจจัยสู่ความสำเร็จในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสู่ความสำเร็จของพนักงานธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ประชากรที่ศึกษา คือ พนักงานระดับปฏิบัติการ และระดับบริหาร (ผู้จัดการสาขา และผู้ช่วยผู้จัดการสาขา) ของธนาคารออมสินที่ปฏิบัติงาน ณ ธนาคารออมสินสาขาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวม 1,454 คน ตัวอย่างทั้งหมด 345 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ใช้ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญน้อยที่สุด หรือ ดันเนสต์ ที่ 3 และ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมีความสามารถทางสติปัญญาโดยรวม อยู่ในระดับดี มีทักษะอื่นในการทำงานโดยรวม อยู่ในระดับดี มีความบุคลิกภาพโดยรวม อยู่ในระดับดี มีความพอใจในชีวิตความเป็นอยู่โดยรวม อยู่ในระดับดี และพนักงานมีความสำเร็จในการทำงาน อยู่ในระดับดี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าพนักงานมีอายุ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความสำเร็จในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์ กับ ความสำเร็จในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์เป็น ไปในทิศทางเดียวกันในระดับก่อนข้างต่ำ ความสามารถทางทักษะอื่นโดยรวม ด้านแนวความคิด ด้านมนุษยสัมพันธ์ และ ด้านเทคนิค มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ มีความสัมพันธ์เป็น ไปในทิศทางเดียวกันในระดับก่อนข้างต่ำ

ดารุณี สันประเสริฐ (2554) ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ พนักงานบริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาชุมพร การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยข้อมูลประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และรายได้กับความสัมพัทธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา ทักษะการทำงาน บุคลิกภาพ และความพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ กับความสำเร็จในการทำงานของพนักงานบริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาชุมพร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ พนักงานบริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาชุมพร จำนวนทั้งหมด 110 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือใน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่าพนักงานบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาชุมพร ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 31 ปี ขึ้นไป มีสถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าตำแหน่งเป็นตัวแทนขายประกัน มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานในระดับดี และมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา ทักษะการทำงาน ด้านเทคนิค บุคลิกภาพกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ ส่วนความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2. ศึกษาความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 3. ศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา และ 4. ศึกษาความสามารถขององค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลในการทำนวยความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยมีการกำหนดรูปแบบการวิจัย ประชากรที่ศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เน้นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีประชากรและตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่ข้าราชการการเมือง จำนวน 620 คน ประกอบด้วย 1. ข้าราชการประจำ 366 คน 2. พนักงานจ้างตามภารกิจ 102 คน และ 3. พนักงานจ้างทั่วไป 152 คน (ข้อมูล ณ 20 กันยายน 2556, กองการเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาในครั้งนี้คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 300 คน

ซึ่งผู้ศึกษาได้คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยการใชสูตรการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร (Finite Population)

1.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คำนวณจากสูตรของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane 1973: 727-728) กำหนดขนาดความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ที่ระดับ 0.05 สูตรที่ใช้คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ขนาดของความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{620}{1 + 620(0.05)^2} \\ &= 243.14 \text{ คน} \\ &= 244 \text{ คน} \end{aligned}$$

ในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อทดแทนแบบสอบถามที่อาจจะไม่สมบูรณ์หรือได้กลับมาไม่ครบ ผู้วิจัยจะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน

1.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง สำหรับการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มตัวอย่าง โดยการแบ่งตัวอย่างออกเป็นประเภทของบุคลากร เพื่อหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม โดยการคำนวณหาสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างของจำนวนประชากรข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ดังแสดงในสูตร

$$\begin{aligned} \text{จำนวนตัวอย่างข้าราชการประจำ} &= \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนข้าราชการ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \\ \text{ตัวอย่างการคำนวณตัวอย่าง} &= \frac{366 \times 300}{620} = 177 \end{aligned}$$

เมื่อแทนค่าสูตรตามสัดส่วนประชากรในแต่ละชั้นภูมิ ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของประชากร

ลำดับ	ประเภท	ประชากร(คน)	ตัวอย่าง(คน)
1	ข้าราชการประจำ	366	177
2	พนักงานจ้างตามภารกิจ	102	49
3	พนักงานจ้างทั่วไป	152	74
	รวม	620	300

ตารางที่ 3.2 จำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามส่วนงาน

ส่วนงาน	จำนวนประชากร	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานปลัด อบจ.	114	56	18.67
กองแผนและงบประมาณ	25	12	4.00
กองพัสดุและทรัพย์สิน	27	13	4.33
กองช่าง	130	63	21.00
กองคลัง	17	8	2.67
กองกิจการสภา	22	10	3.33
กองทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	44	21	7.00
กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต	105	51	17.00
กองการศึกษา	43	21	7.00
กองสาธารณสุข	43	21	7.00
กองการเจ้าหน้าที่	33	16	5.33
หน่วยตรวจสอบภายใน	13	6	2.00
อื่นๆ ได้แก่ สำนักงานเลขานุการนายก	4	2	0.67
รวม	620	300	100.00

และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สุ่มตัวอย่างจากรายชื่อของบุคลากรตามหมายเลขประจำตำแหน่งจนได้จำนวนตามที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลในส่วนดังกล่าวนี้มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ดังรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามหรือที่เรียกว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา การศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในองค์กร การบริหารส่วนจังหวัด ตำแหน่ง ส่วนงาน โดยเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน เป็นลักษณะคำถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นคำถามเชิงบวก (Positive) จำนวน 60 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติในระดับมากที่สุดให้	5	คะแนน
ปฏิบัติในระดับมาก ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติในระดับปานกลางให้	3	คะแนน
ปฏิบัติในระดับน้อย ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุดให้	1	คะแนน

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (สุจิตรา บุญรัตพันธุ์ 2542: 130) โดยการใช้สูตรการหาอันตรายภาคชั้น

$$\text{อันตรายภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

แปลความหมายของการทัศนคติเกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีได้ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	ความหมาย
คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	ใช้หลักธรรมาธิบาลในการปฏิบัติงานมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	ใช้หลักธรรมาธิบาลในการปฏิบัติงานมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	ใช้หลักธรรมาธิบาลในการปฏิบัติงาน ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	ใช้หลักธรรมาธิบาลในการปฏิบัติงานน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	ใช้หลักธรรมาธิบาลในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เป็นลักษณะคำถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นคำถามเชิงบวก (Positive) จำนวน 24 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

สำเร็จมากที่สุด	(ร้อยละ 90-100)	ให้	5	คะแนน
สำเร็จมาก	(ร้อยละ 80-89)	ให้	4	คะแนน
สำเร็จปานกลาง	(ร้อยละ 70-79)	ให้	3	คะแนน
สำเร็จน้อย	(ร้อยละ 60-69)	ให้	2	คะแนน
สำเร็จน้อยที่สุด	(น้อยกว่า ร้อยละ 60)	ให้	1	คะแนน

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์ 2542: 130) โดยการใช้สูตรการหาอันตรายภาคขึ้น

$$\begin{aligned} \text{อันตรายภาคขึ้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงแปลความหมายของความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ได้ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	ความหมาย
คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	ความสำเร็จในการดำเนินงานสูงมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	ความสำเร็จในการดำเนินงานสูง
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	ความสำเร็จในการดำเนินงานปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	ความสำเร็จในการดำเนินงานต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	ความสำเร็จในการดำเนินงานต่ำมาก

ส่วนที่ 4 ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำให้การนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของบุคลากร อบจ. นครราชสีมา จำนวน 1 ข้อ

2.2 การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหา กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 ยกร่างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาและรายละเอียดที่กำหนดไว้ รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจนในการใช้ภาษา และขอบเขตของเนื้อหา เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

2.2.3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ในแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน ได้แก่

- 1) รศ.ดร.วรางคณา จันทร์คง อาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- 2) รศ.ดร.อุทัยทิพย์ เจียวิวรรธน์กุล อาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล
- 3) ผศ.ดร. ปิ่นกนก วงษ์ปิ่นเพชร อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- 4) ร้อยตรีหญิงระนองรักษ์ สุวรรณฉวี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นครราชสีมา

เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาในแบบสอบถามกับจุดประสงค์ที่กำหนด โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ที่มีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

ให้ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

หลังจากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องฯ โดยใช้สูตรของ โรวินELLI และแฮมเบิลตัน มีสูตรการคำนวณ (Rovinelli and Hambleton 1977 : 49-60)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่ IOC เป็นค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ เป็นผลรวมของคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N เป็นจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้องๆ ของข้อคำถามที่ได้จากการคำนวณจากสูตร มีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 1.00 มีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามนั้นไว้ใช้ได้

ค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือตัดทิ้ง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตอนที่ 2 จำนวน 62 ข้อ ตอนที่ 3 จำนวน 24 ข้อ ผลการ

วิเคราะห์ IOC พบว่าตอนที่ 2 มีค่า IOC 0.00 และ 0.25 จำนวนอย่างละ 1 ข้อ จึงมีการตัดทิ้งไปจำนวน 2 ข้อ ดังนั้นจึงเหลือข้อคำถามตอนที่ 2 ที่มีค่า IOC 0.5-1.00 จำนวน 60 ข้อ ส่วนคำถามตอนที่ 3 มีค่า IOC 0.5-1.00 จำนวน 24 ข้อ

2.2.4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบเพื่อวัดความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน ซึ่งจะไม่เก็บข้อมูลจากกลุ่มที่เป็นกลุ่มทดลองใช้ นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ถ้าได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม มากกว่า 0.70 จึงจะถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป แต่หากพบข้อที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาจะนำไปปรับปรุงแก้ไขจนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ในการทดลองใช้ ครั้งนี้ แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) 0.9757 และแบบสอบถามตอนที่ 2 ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) 0.9856 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ ตำราวารสาร บทความและแนวคิด ทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง โดยมีสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

3.2.1 ทำการติดต่อขออนุญาตจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเพื่อขออนุญาตทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

3.2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยก่อนที่จะแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ทำการชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และอธิบายถึงข้อสงสัยและวิธีการตอบแบบสอบถาม

3.2.3 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 300 ชุด ได้รับกลับคืนมา 298 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.33 เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ รายละเอียดดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดย ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 คำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป การวิเคราะห์ข้อมูลแบบนี้ ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) คือ การตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็น รูปธรรม หรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น โดยการจัดประเภทของคำ และข้อความที่จะวิเคราะห์ ซึ่งการจัดประเภท (Categories) นั้น ผู้วิจัยได้ทำการจับประเด็นต่าง ๆ จัดหมวดหมู่ และสรุปผลและตอบคำถามการวิจัย โดยมีการปรับภาษาให้เป็นภาษาทางวิชาการในการนำเสนอผลการวิจัย

4.5 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์หรือตัวแปรตาม มีข้อที่จะต้องพิจารณาดังนี้

4.5.1 ระดับข้อมูลของตัวแปร

ตัวแปรเกณฑ์ และตัวแปรพยากรณ์ ต้องมีระดับการวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) หรือระดับการวัดแบบอัตราส่วน (Ratio Scale) ในกรณีที่ตัวแปรพยากรณ์ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดข้างต้น ต้องแปลงข้อมูลเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล (สมประสงค์ เสนารัตน์ 2553: 2)

ผู้วิจัยได้พิจารณาระดับการวัดของตัวแปรพยากรณ์ คือ การใช้หลักกรรมาธิบาล ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และตัวแปรเกณฑ์คือ ความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีระดับการวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการใช้สถิติ

4.5.2 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

1) Normality ประชากรที่ศึกษาต้องมีการแจกแจงแบบปกติ (Normality) ตรวจสอบได้โดยการดู กราฟ หรือวิธีการทางสถิติ เช่น ใช้ Kolmogorov-Smirnov Test ในกรณีที่ไม่ทราบค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของประชากร จะใช้ค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างแทน หรือใช้ Shapiro-Wilk Test ในกรณีที่ทราบหรือไม่ทราบค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของประชากรก็ได้ แต่ กลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดไม่เกิน 50 (กัลยา วานิชย์บัญชา 2546: 220 อ้างถึงใน สมประสงค์ เสนารัตน์ 2553: 2)

หรือ Lilliefors Test ซึ่ง เป็นวิธีการที่ปรับปรุงมาจากวิธีของ Kolmogorov-Smirnov แต่จะให้ค่าความน่าจะเป็นในการ ทดสอบน้อยกว่าวิธีของ Kolmogorov-Smirnov (ศิริชัย พงษ์วิชัย 2551: 170 อ้างถึงใน สม ประสงค์ เสนารัตน์ 2553: 2)

2) Linearity ตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง (Linearity) ตรวจสอบได้โดยใช้วิธีการทางสถิติ เช่น ดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r_{xy}

3) Homoscedasticity คือ ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมีความคงที่ทุกค่าการสังเกต (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน 2551: 281 อ้างถึงใน สมประสงค์ เสนารัตน์ 2553: 2) ตรวจสอบได้โดยการ ดูจากกราฟ หรือใช้วิธีการทาง สถิติ เช่น Non-constant Variance Score Test หรือ The Spearman Rank-correlation test หรือ The Goldfeld and Quarmdt Test หรือ White's Test

4) ตัวแปรที่นำมาใช้พยากรณ์ต้องไม่มีปัญหาเรื่อง Multicollinearity หมายถึง ตัวแปรที่นำมาใช้พยากรณ์ไม่ควรมีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2551: 280 อ้างถึงใน สม ประสงค์ เสนารัตน์ 2553: 2) ตรวจสอบได้ ด้วยการดูกราฟ หรือด้วยวิธีการทางสถิติ เช่น ดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r_{xy} หรือดูจากค่า Variance Inflation Factors (VIF)

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์แล้ว พบว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) จึงทำการวิเคราะห์ต่อไป โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร และทดสอบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ที่เรียกว่า Multicollinearity และหาอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression Analysis: Stepwise) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามลำดับ

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้เกณฑ์ดังนี้ (Hinkle D. E. 1998, p.119)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.71 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.51 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.31 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการที่จะนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลและสามารถทำนายความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามเพศ (n=298)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	112	37.58
หญิง	185	62.08
ไม่ตอบ	1	0.34
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 62.08 เพศชาย ร้อยละ 37.58 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามอายุ (n=298)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.00
20-24 ปี	11	3.70
25-29 ปี	26	8.72
30-34 ปี	52	17.45
35-39 ปี	59	19.80
40-44 ปี	53	17.78
45-49 ปี	52	17.45
50-54 ปี	32	10.74
55-60 ปี	13	4.36
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่มีอายุ 35-39 ปี ร้อยละ 19.80 รองลงมาคืออายุ 40-44 ปี ร้อยละ 17.78 อายุ 30-34 ปี และ 45-49 ปี เท่ากัน ร้อยละ 17.45 และน้อยที่สุดคืออายุ 20-24 ปี ร้อยละ 3.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามสถานภาพสมรส (n=298)

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	90	30.20
สมรส	179	60.06
หม้าย/หย่า/แยก	26	8.72
ไม่ตอบ	3	1.02
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 60.06 รองลงมาคือ โสด ร้อยละ 30.20 และน้อยที่สุดคือ หม้าย/หย่า/แยก ร้อยละ 1.02 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตาม ศาสนา (n=298)

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	294	98.65
คริสต์	3	1.01
อิสลาม	1	0.34
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98.65 รองลงมาคือ คริสต์ ร้อยละ 1.01 และน้อยที่สุดคือ อิสลาม ร้อยละ 0.34 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตาม การศึกษาสูงสุด (n=298)

การศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	84	28.19
ปริญญาตรี	141	47.31
สูงกว่าปริญญาตรี	73	24.50
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 47.31 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 28.19 และน้อยที่สุดคือสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 24.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามรายได้ต่อเดือน (n=298)

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 9,000 บาท	26	8.72
9,000-15,000 บาท	80	26.85
15,001-20,000 บาท	72	24.16
20,001-25,000 บาท	46	15.44
25,001-30,000 บาท	31	10.40
30,001-35,000 บาท	24	8.05
35,001-40,000 บาท	12	4.03
มากกว่า 40,000 บาท	6	2.01
ไม่ตอบ	1	0.34
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 9,000-15,000 บาท ร้อยละ 26.85 รองลงมาคือ 15,001-20,000 บาท ร้อยละ 24.16 และ 20,001-25,000 บาท ร้อยละ 15.44 และน้อยที่สุดคือ รายได้มากกว่า 40,000 บาท ร้อยละ 2.01 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตาม
ระยะเวลาการปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัด (n=298)

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	13	4.36
1-3 ปี	66	22.15
4-5 ปี	45	15.10
6-10 ปี	88	29.52
11-15 ปี	21	7.05
16-20 ปี	19	6.38
มากกว่า 20 ปี	45	15.10
ไม่ตอบ	1	0.34
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นระยะเวลา 6-10 ปี ร้อยละ 29.52 รองลงมาคือระยะเวลา 1-3 ปี ร้อยละ 22.15 และระยะเวลา 4-5 ปี และมากกว่า 20 ปี เท่ากันคือ ร้อยละ 15.10 และน้อยที่สุดคือระยะเวลาดำเนินการต่ำกว่า 1 ปี ร้อยละ 4.36 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามตำแหน่ง (n=298)

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการประจำ	186	62.42
พนักงานจ้างตามภารกิจ	43	14.43

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
พนักงานจ้างทั่วไป	63	21.14
อื่นๆ ได้แก่ ลูกจ้างชั่วคราว	6	2.01
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำ ร้อยละ 62.42 รองลงมาคือ พนักงานจ้างทั่วไป ร้อยละ 21.14 และน้อยที่สุดคือ ลูกจ้างชั่วคราว ร้อยละ 2.01 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตาม
ส่วนงาน (n=298)

ส่วนงาน	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานปลัด อบจ.	54	18.12
กองแผนและงบประมาณ	12	4.03
กองพัสดุและทรัพย์สิน	13	4.36
กองช่าง	63	21.14
กองคลัง	8	2.68
กองกิจการสภา	10	3.36
กองทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	21	7.05
กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต	51	17.11
กองการศึกษา	21	7.05
กองสาธารณสุข	21	7.05

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ส่วนงาน	จำนวน	ร้อยละ
กองการเจ้าหน้าที่	16	5.37
หน่วยตรวจสอบภายใน	6	2.01
อื่นๆ ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการนายกฯ	2	0.67
รวม	298	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่ทำงานที่กองช่างร้อยละ 21.14 รองลงมาคือสำนักงานปลัด อบจ. ร้อยละ 18.12 กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต ร้อยละ 17.11 และน้อยที่สุดคือสำนักงานเลขาธิการนายกฯ ร้อยละ 0.67 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของการใช้

หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานภาพรวมและจำแนกตามรายด้าน (n=298)

ด้าน	$\bar{x}$	SD.	แปลความ	อันดับ
หลักนิติธรรม	4.25	0.521	มากที่สุด	1
หลักคุณธรรม	4.18	0.498	มาก	2
หลักความโปร่งใส	4.14	0.634	มาก	4
หลักการมีส่วนร่วม	3.86	0.666	มาก	6
หลักความรับผิดชอบ	4.15	0.536	มาก	3
หลักความคุ้มค่า	4.05	0.553	มาก	5
รวม	4.11	0.476	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานภาพรวมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, $SD=0.476$) เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือด้านหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.25$, $SD=0.521$) อันดับ 2 คือด้านหลักคุณธรรม ระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, $SD=0.498$) อันดับที่ 3 คือด้านความรับผิดชอบ ระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, $SD=0.535$) อันดับสุดท้ายคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, $SD=0.666$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักนิติธรรม (n=298)

ด้านหลักนิติธรรม	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดกฎระเบียบและข้อบัญญัติของ อบจ.	128 (42.95)	151 (50.67)	17 (5.70)	2 (0.67)	-	4.36	0.621	มากที่สุด	3
2. ท่านปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายว่าด้วย การเงิน การบัญชี รายงานการเงิน	119 (39.93)	142 (47.65)	30 (10.07)	4 (1.34)	3 (1.01)	4.24	0.767	มากที่สุด	5
3. ท่านมีการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ. ตามที่กำหนดกับประชาชนอย่างเสมอภาค	104 (34.90)	150 (50.34)	39 (13.09)	4 (1.34)	1 (0.34)	4.18	0.730	มาก	6
4. ท่านบังคับใช้กฎ ระเบียบ และ ข้อบัญญัติของ อบจ. โดยไม่มีการยกเว้นบุคคลหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ	97 (32.55)	144 (48.32)	51 (17.11)	5 (1.68)	1 (0.34)	4.11	0.764	มาก	9

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ด้านหลักนิติธรรม	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
5. ท่านปฏิบัติงานตาม ยุทธศาสตร์และแผน 5 ปี ของ อบจ.	91 (30.54)	162 (54.36)	44 (14.77)	1 (0.34)	-	4.15	0.667		8
6. ท่านปฏิบัติงานโดยคำนึงและ ยึดถือผลประโยชน์ของ ประชาชน	134 (44.97)	140 (46.98)	23 (7.72)	1 (0.34)	-	4.37	0.639	มาก ที่สุด	2
7. ท่านปฏิบัติงานโดยยึด หลักการคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของประชาชน	128 (42.95)	141 (47.32)	29 (9.73)	-	-	4.33	0.646	มาก ที่สุด	4
8. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลัก ความเป็นธรรมและความเสมอ ภาคแก่ประชาชน	133 (44.63)	145 (48.66)	18 (6.04)	2 (0.67)	-	4.37	0.629	มาก ที่สุด	1
9. ท่านส่งเสริม/ปกป้อง ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ให้ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบัญญัติ ของ อบจ.	107 (35.91)	140 (46.98)	44 (14.77)	6 (2.01)	1 (0.34)	4.16	0.770	มาก	7
	รวม					4.25	0.521	มาก ที่สุด	

จากตารางที่ 4.11 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักนิติธรรมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.25$, $SD=0.521$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ การปฏิบัติงานโดยยึดหลักความเป็นธรรมและความเสมอภาคแก่ประชาชน ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.37$, $SD=0.629$) อันดับที่ 2 คือการปฏิบัติงานโดยคำนึงและ

ยึดถือผลประโยชน์ของประชาชน ($\bar{x}=4.37$, $SD=0.639$) ระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 คือการปฏิบัติงานโดยยึดกฎ ระเบียบและข้อบัญญัติของ อบจ. ($\bar{x}=4.36$, $SD=0.621$) ระดับมากที่สุด อันดับสุดท้ายคือการบังคับใช้กฎ ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ. โดยไม่มีการยกเว้นบุคคลหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ ระดับมาก ($\bar{x}=4.11$, $SD=0.764$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักคุณธรรม (n=298)

ด้านหลักคุณธรรม	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในความถูกต้อง คิงาม	135 (45.30)	141 (47.32)	21 (7.05)	1 (0.34)	-	4.38	0.630	มากที่สุด	1
2. ท่านปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรส่วนท้องถิ่น	110 (36.91)	157 (52.68)	28 (9.40)	3 (1.01)	-	4.26	0.663	มากที่สุด	4
3. ท่านปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของบุคลากรส่วนท้องถิ่น	113 (37.92)	152 (51.01)	33 (11.07)	-	-	4.27	0.648	มากที่สุด	3
4. ท่านปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานด้วยความสงบเรียบร้อยและความมีระเบียบวินัย	108 (36.24)	155 (52.01)	35 (11.74)	-	-	4.24	0.649	มากที่สุด	5
5. ท่านปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานโดยปราศจากความขัดแย้ง	73 (24.50)	167 (56.04)	56 (18.79)	2 (0.67)	-	4.04	0.678	มากที่สุด	8
6. การปฏิบัติงานของท่านจะช่วยแก้ไขปัญหา การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของ อบจ.	59 (19.80)	173 (58.05)	55 (18.46)	7 (2.35)	4 (1.34)	3.93	0.771	มากที่สุด	10

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ด้านหลักคุณธรรม	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
7. การปฏิบัติงานของท่านช่วย ส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. มีจริยธรรมและคุณธรรม	69 (23.15)	163 (54.70)	60 (20.13)	4 (1.34)	1 (0.34)	3.99	0.721	มาก	9
8. ท่านเห็นด้วยกับมาตรการ ลงโทษ/ต่อต้าน ข้าราชการและ บุคลากรของ อบจ. ที่ประพฤติ มิชอบ	97 (32.55)	161 (54.03)	35 (11.74)	1 (0.34)	3 (1.01)	4.17	0.722	มาก	7
9. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/ รณรงค์ให้ประชาชนมีความ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริต	118 (39.60)	150 (50.34)	24 (8.05)	3 (1.01)	2 (0.67)	4.28	0.710	มาก ที่สุด	2
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/ รณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	108 (36.24)	150 (50.34)	35 (11.74)	1 (0.34)	2 (0.67)	4.22	0.715	มาก ที่สุด	6
	รวม					4.18	0.498	มาก	

จากตารางที่ 4.12 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักคุณธรรมในระดับมาก ($\bar{x}=4.18$, $SD=0.498$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ การปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดึงมาในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.38$, $SD=0.630$) อันดับ 2 คือการส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.28$, $SD=0.710$) อันดับที่ 3 คือการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของบุคลากรส่วนท้องถิ่น ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.27$,

SD=0.648) และ อันดับสุดท้ายคือ การปฏิบัติงาน โดยการช่วยแก้ไขปัญหา การร้องเรียนหรือร้อง
ทุกข์ในการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของ อบจ. ระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, SD=0.771) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของการใช้
หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักความ โปร่งใส (n=298)

ด้านหลักความโปร่งใส	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลักความ โปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารให้แก่ประชาชนและ องค์กรอื่นๆ	106 (35.57)	150 (50.34)	36 (12.08)	3 (1.01)	2 (0.67)	4.20	0.737	มาก	3
2. ท่านสามารถให้ประชาชนและ องค์กรอื่นๆ ตรวจสอบการ ปฏิบัติงานของท่าน	102 (34.23)	154 (51.68)	36 (12.08)	1 (0.34)	4 (1.34)	4.18	0.755	มาก	4
3. ท่านมีการปรับปรุงกลไกการ ปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	89 (29.87)	156 (52.35)	41 (13.76)	7 (2.35)	4 (1.34)	4.07	0.806	มาก	9
4. ท่านปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา	117 (39.26)	144 (48.32)	30 (10.07)	4 (1.34)	2 (0.67)	4.25	0.742	มาก ที่สุด	1
5. ท่านปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ที่กำหนดไว้	114 (38.26)	147 (49.33)	32 (10.74)	2 (0.67)	2 (0.67)	4.24	0.723	มาก ที่สุด	2
6. ท่านปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดผล การปฏิบัติงานของ อบจ. และ สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้	91 (30.54)	167 (56.04)	33 (11.07)	2 (0.67)	4 (1.34)	4.14	0.740	มาก	5

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ด้านหลักความโปร่งใส	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
7. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลักให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้	82 (27.52)	167 (56.04)	43 (14.43)	3 (1.01)	2 (0.67)	4.09	0.718	มาก	7
8. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ เข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ	84 (28.19)	163 (54.70)	41 (13.76)	5 (1.68)	4 (1.34)	4.07	0.779	มาก	8
9. ท่านมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ประชาชนและองค์กรอื่นๆ อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย	85 (28.52)	160 (53.69)	43 (14.43)	4 (1.34)	5 (1.68)	4.06	0.796	มาก	10
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้	86 (28.86)	166 (55.70)	36 (12.08)	6 (2.01)	3 (1.01)	4.10	0.758	มาก	6
รวม						4.14	0.634	มาก	

จากตารางที่ 4.13 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักความโปร่งใสในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$, $SD=0.634$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือการปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.25$, $SD=0.742$) อันดับ 2 คือการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ที่กำหนดไว้ ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.24$, $SD=0.723$) อันดับที่ 3 คือการปฏิบัติงานโดยยึดหลักความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนและองค์กรอื่นๆ ระดับมาก ($\bar{x}=4.20$, $SD=0.737$)

และอันดับสุดท้ายคือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ประชาชนและองค์กรอื่นๆ อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, $SD=0.796$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของการใช้
หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักการมีส่วนร่วม (n=298)

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและ องค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายในการ ให้บริการประชาชน	65 (21.81)	170 (57.05)	49 (16.44)	8 (2.68)	2 (0.67)	3.98	0.748	มาก	1
2. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและ องค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมเสนอความ คิดเห็นในการปฏิบัติงานของ อบจ.	53 (17.79)	165 (55.37)	64 (21.48)	6 (2.01)	6 (2.01)	3.86	0.804	มาก	4
3. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและ องค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมรับรู้ปัญหา ในการปฏิบัติงานและแนวทางการ แก้ไขที่ อบจ. จะดำเนินการ	57 (19.13)	149 (50.00)	74 (24.83)	11 (3.69)	3 (1.01)	3.84	0.814	มาก	5
4. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและ องค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมรับรู้ผลการ ปฏิบัติงานของ อบจ.	61 (20.47)	158 (53.02)	64 (21.48)	9 (3.02)	2 (0.67)	3.91	0.776	มาก	2
5. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วน ร่วมเสนอความคิดเห็นในการ ตัดสินใจปัญหาสำคัญของจังหวัด เช่น การแสดงความเห็น การได้ สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ	51 (17.11)	159 (53.36)	72 (24.16)	7 (2.35)	5 (1.68)	3.83	0.800	มาก	6

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
6. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของจังหวัดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน	57 (19.13)	157 (52.68)	66 (22.15)	12 (4.03)	2 (0.67)	3.87	0.792	มาก	3
7. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การสนับสนุนหรือคัดค้านโครงการต่างๆที่ อบจ.จะดำเนินการ	53 (17.79)	154 (51.68)	69 (23.15)	12 (4.03)	6 (2.01)	3.80	0.852	มาก	9
8. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของ อบจ.	51 (17.11)	154 (51.68)	71 (23.83)	14 (4.70)	4 (1.34)	3.80	0.830	มาก	8
9. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานใดๆ ที่จะ มีผลต่อประชาชน	56 (18.79)	154 (51.68)	65 (21.81)	15 (5.03)	4 (1.34)	3.83	0.843	มาก	7
	รวม					3.86	0.666	มาก	

จากตารางที่ 4.14 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักการมีส่วนร่วมในระดับมาก ($\bar{x}=3.86$, $SD=0.666$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า อันดับที่ 1 คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน ระดับมาก ($\bar{x}=3.98$, $SD=0.748$) อันดับ 2 คือเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมรับรู้ผลการปฏิบัติงานของ อบจ.

ระดับมาก ($\bar{x}=3.91$, $SD=0.776$) อันดับที่ 3 คือการส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กร
อื่นๆ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของจังหวัดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน
ระดับมาก ($\bar{x}=3.87$, $SD=0.792$) และอันดับสุดท้ายคือ ส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและ
องค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การสนับสนุนหรือคัดค้าน โครงการต่างๆที่ อบจ.จะ
ดำเนินการระดับมาก($\bar{x}=3.80$, $SD=0.852$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของการใช้
หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักความรับผิดชอบ (n=298)

ด้านหลักความรับผิดชอบ	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. ท่านมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบ และปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของ ส่วนรวม ประชาชนและ สิ่งแวดล้อม	75 (25.17)	153 (51.34)	62 (20.81)	3 (1.01)	1 (0.34)	4.01	0.734	มาก	9
2. ท่านมีความตระหนักในหน้าที่ ที่ ท่านมีต่อประเทศชาติและ ประชาชน	124 (41.61)	130 (43.62)	36 (12.08)	1 (0.34)	2 (0.67)	4.27	0.741	มาก ที่สุด	2
3. ท่านมีความตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อ สังคม ใส่ใจปัญหาสาธารณะของ จังหวัด	101 (33.89)	155 (52.01)	40 (13.42)	1 (0.34)	-	4.20	0.671	มาก	3
4. ท่านจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจนสำเร็จเรียบร้อย	124 (41.61)	145 (48.66)	25 (8.39)	3 (1.01)	-	4.31	0.667	มาก ที่สุด	1
5. การตัดสินใจใดๆ ของท่านยึด หลักความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเอง กระทำต่อ ประชาชนหรือผู้มีส่วน ได้เสีย	97 (32.55)	155 (52.01)	40 (13.42)	4 (1.34)	1 (0.34)	4.15	0.723	มาก	6

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ด้านหลักความรับผิดชอบ	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
6. ท่านปฏิบัติงานโดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะถูกร้องเรียนหรือกล่าวหาว่าละเลย ประมาท หรือทุจริต	110 (36.91)	137 (45.97)	44 (14.77)	4 (1.34)	1 (0.34)	4.19	0.756	มาก	4
7. การปฏิบัติงานของท่านมีการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างทั้งของประชาชน บุคลากรและองค์กรอื่นๆ	83 (27.85)	159 (53.36)	50 (16.78)	5 (1.68)	-	4.08	0.715	มาก	7
8. ท่านนำผลการประเมินที่ผ่านมาเพื่อใช้ในการวางแผน แก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานของท่าน	83 (27.85)	160 (53.69)	50 (16.78)	3 (1.01)	1 (0.34)	4.08	0.717	มาก	8
9. ท่านมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีหรือผลเสียที่เกิดจากการกระทำของการปฏิบัติงานของตนเอง	94 (31.54)	165 (55.37)	34 (11.41)	3 (1.01)	1 (0.34)	4.17	0.668	มาก	5
10. ท่านมีการวางแผนสำรองในการปฏิบัติงานหรือหาทางป้องกันปัญหาต่างๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อเตรียมพร้อมรับมือเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้	71 (23.83)	160 (53.69)	57 (19.13)	9 (3.02)		3.99	0.744	มาก	10
	รวม					4.15	0.536	มาก	

จากตารางที่ 4.15 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักความรับผิดชอบ ระดับมาก ($\bar{x}=4.15$, $SD=0.536$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือการจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเรียบร้อย

ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.31$, $SD=0.667$) อันดับ 2 คือการมีความตระหนักในหน้าที่ ที่มีต่อประเทศชาติและประชาชน ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.27$, $SD=0.741$) อันดับที่ 3 คือการมีความตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจปัญหาสาธารณะของจังหวัด ระดับมาก ($\bar{x}=4.20$, $SD=0.671$) และอันดับสุดท้ายคือ การวางแผนสำรองในการปฏิบัติงานหรือหาทางป้องกันปัญหาต่างๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ระดับมาก ($\bar{x}=3.99$, $SD=0.744$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการแปลความและอันดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักความคุ้มค่า (n=298)

ด้านหลักความคุ้มค่า	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม	80 (26.85)	163 (54.70)	53 (17.79)	1 (0.34)	-	4.08	0.675	มาก	3
2. ท่านปฏิบัติงาน ตามนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ อบจ.เพื่อสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด	78 (26.17)	165 (55.37)	52 (17.45)	2 (0.67)	-	4.07	0.679	มาก	5
3. ท่านใช้เงินงบประมาณของ อบจ.อย่างคุ้มค่า ประหยัด	86 (28.86)	153 (51.34)	53 (17.79)	3 (1.01)	2 (0.67)	4.07	0.752	มาก	7
4. ท่านใช้เงินงบประมาณของ อบจ.อย่างมีประสิทธิภาพ	82 (27.52)	163 (54.70)	46 (15.44)	4 (1.34)	2 (0.67)	4.07	0.736	มาก	6
5. ท่านปฏิบัติงานให้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนหรือบุคลากรจากหน่วยงานอื่นที่มารับบริการมี ความพึงพอใจ	86 (28.86)	165 (55.37)	43 (14.43)	2 (0.67)	1 (0.34)	4.12	0.692	มาก	1

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ด้านหลักความคุ้มค่า	การปฏิบัติ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
6. ท่านปรับปรุงวิธีการทำงานให้ มีคุณภาพอยู่เสมอ	74 (24.83)	172 (57.72)	49 (16.44)	2 (0.67)	-	4.07	0.661	มาก	4
7. ท่านปรับปรุงวิธีการทำงานให้ มีประสิทธิภาพในการทำงาน อยู่ เสมอ	78 (26.17)	171 (57.38)	46 (15.44)	2 (0.67)	-	4.09	0.661	มาก	2
8. ท่านพยายามลดระยะเวลาใน การให้บริการ/ปฏิบัติงานเพื่อให้ ประชาชน ได้รับความสะดวก และได้รับการที่รวดเร็ว	75 (25.17)	166 (55.70)	54 (18.12)	2 (0.67)	-	4.05	0.703	มาก	8
9. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/ รณรงค์ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัด ให้สมบูรณ์ อย่างยั่งยืน	75 (25.17)	149 (50.00)	64 (21.48)	6 (2.01)	-	4.00	0.746	มาก	10
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/ รณรงค์ให้ประชาชนประหยัด ใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	67 (22.48)	157 (52.68)	62 (20.81)	8 (2.68)	-	3.96	0.740	มาก	12
11. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/ รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากร ของ อบจ.ประหยัดพลังงานใน สถานที่ทำงาน เช่น การปิดน้ำ ไฟ เครื่องปรับอากาศ ฯ เมื่อเลิกใช้	75 (25.17)	157 (52.68)	55 (18.46)	7 (2.35)	-	4.02	0.734	มาก	9
12. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/ รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากร ของ อบจ.ประหยัดพัสดุ ครุภัณฑ์ ต่างๆ เช่น กระดาษ อุปกรณ์ สำนักงาน ฯ	78 (26.17)	147 (49.33)	61 (20.47)	7 (2.35)	1 (0.34)	4.00	0.775	มาก	11
	รวม					4.05	0.553	มาก	

จากตารางที่ 4.16 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านหลักความคุ้มค่าในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, $SD=0.553$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือการปฏิบัติงานให้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนหรือบุคลากรจากหน่วยงานอื่นที่มารับบริการมีความพึงพอใจ ระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, $SD=0.692$) อันดับ 2 คือการปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน อยู่เสมอระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, $SD=0.661$) อันดับที่ 3 คือการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, $SD=0.675$) อันดับสุดท้ายคือ ส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, $SD=0.740$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของ

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา
ภาพรวมและรายด้าน (n=298)

ยุทธศาสตร์	$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
1. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนา จังหวัด	3.51	0.774	มาก	4
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร	3.44	0.787	มาก	7
3. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ใหม่	3.47	0.767	มาก	6
4. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว	3.53	0.774	มาก	3
5. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.49	0.808	มาก	5
6. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อน	3.56	0.755	มาก	2
7. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ	3.59	0.756	มาก	1
รวม	3.52	0.673	มาก	

จากตารางที่ 4.17 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับมาก ($\bar{x}=3.52$, $SD=0.673$) เมื่อพิจารณารายยุทธศาสตร์พบว่า อันดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ระดับมาก ($\bar{x}=3.59$, $SD=0.756$) อันดับ 2 คือ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ระดับมาก ($\bar{x}=3.56$, $SD=0.755$) อันดับที่ 3 คือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ระดับมาก ($\bar{x}=3.53$, $SD=0.774$) อันดับสุดท้ายคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตร ระดับมาก ($\bar{x}=3.44$, $SD=0.787$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความและอันดับของ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับมากของ อบจ. นครราชสีมา (n=298)

การปฏิบัติงาน	ความสำเร็จ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาจังหวัด									
1.1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย และน้ำเสีย	28 (9.40)	129 (43.29)	113 (37.92)	18 (6.04)	3 (1.01)	3.55	0.792	มาก	9
1.2.การบริหารจัดการน้ำเพื่อส่งเสริม อาชีพ	26 (8.72)	112 (37.58)	129 (43.29)	19 (6.38)	5 (1.68)	3.46	0.814	มาก	19
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตร									
2.1 การพัฒนาความแข็งแรงทาง การเกษตร	27 (9.06)	120 (40.27)	110 (36.91)	30 (10.07)	2 (0.67)	3.48	0.830	มาก	18
2.2 การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า เกษตร	25 (8.39)	121 (40.60)	111 (37.25)	25 (8.39)	7 (2.35)	3.46	0.861	มาก	21

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	ความสำเร็จ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
2.3 การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดสินค้าเกษตร	18 (6.04)	116 (38.93)	119 (39.93)	31 (10.40)	5 (1.68)	3.38	0.826	ปาน กลาง	24
3. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ใหม่									
3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่	26 (8.72)	122 (40.94)	117 (39.26)	20 (6.71)	5 (1.68)	3.50	0.820	มาก	14
3.2 การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	22 (7.38)	125 (41.95)	116 (38.93)	23 (7.72)	4 (1.34)	3.58	1.910	มาก	5
3.3 การยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ใหม่	26 (8.72)	117 (39.26)	114 (38.26)	29 (9.73)	3 (1.01)	3.46	0.833	มาก	20
3.4 การส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่	23 (7.72)	128 (42.95)	109 (36.58)	26 (8.72)	4 (1.34)	3.48	0.820	มาก	17
4. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว									
4.1 การพัฒนามาตรฐานการบริการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	29 (9.73)	135 (45.30)	102 (34.23)	19 (6.38)	5 (1.68)	3.57	0.826	มาก	7
4.2 การพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยว	24 (80.05)	123 (41.28)	118 (39.60)	20 (6.71)	4 (1.34)	3.49	0.800	มาก	15
4.3 การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว	32 (10.74)	121 (40.60)	112 (37.58)	22 (7.38)	3 (1.01)	3.54	0.828	มาก	10

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	ความสำเร็จ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
4.4 การบริหารจัดการท่องเที่ยว	28	121	115	19	5	3.51	0.826	มาก	12
	(9.40)	(40.60)	(38.59)	(6.38)	(1.68)				
5. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม									
5.1 การอนุรักษ์ฟื้นฟู และบริหารจัดการดิน ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ และความ	27	121	112	26	4	3.49	0.837	มาก	16
	(9.06)	(40.60)	(37.58)	(8.72)	(1.34)				
5.2 การป้องกัน เตือนภัย แก้ไข บรรเทาและฟื้นฟูความเดือดร้อน ความเสียหายจากภัยธรรมชาติและ	30	122	112	19	7	3.51	0.857	มาก	13
	(10.07)	(40.94)	(37.58)	(6.38)	(2.35)				
5.3 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และมลพิษที่เหมาะสมเอื้อต่อการมี คุณภาพชีวิตที่ดี	29	118	108	27	8	3.46	0.896	มาก	22
	(9.73)	(39.60)	(36.24)	(9.06)	(2.68)				
6. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน									
6.1 สร้างรายได้และศักยภาพของ สังคมในระดับฐานรากโดยปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	29	129	107	18	7	3.53	0.849	มาก	11
	(9.73)	(43.29)	(35.91)	(6.04)	(2.35)				
6.2 ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสร้าง ความเข้มแข็งของประชาชน ครอบครั้ว ชุมชน และสังคมในการ ดำรงชีวิต	36	130	101	19	4	3.60	0.839	มาก	4
	(12.08)	(43.62)	(33.89)	(6.38)	(1.34)				
6.3 พัฒนาคุณภาพชีวิตและจัด สวัสดิการสังคมให้แก่เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทาง	40	132	96	20	2	3.65	0.828	มาก	1
	(13.42)	(44.30)	(32.21)	(6.71)	(0.67)				
6.4 การพัฒนาความพร้อมของ เมืองชุมชน/เมืองอุตสาหกรรม	24	114	129	19	6	3.45	0.817	มาก	23
	(8.05)	(38.26)	(43.29)	(6.38)	(2.01)				

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

การปฏิบัติงาน	ความสำเร็จ					$\bar{x}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
7. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ									
7.1 พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ การให้บริการประชาชน	33 (11.07)	141 (47.32)	94 (31.54)	19 (6.38)	4 (1.34)	3.62	0.823	มาก	2
7.2 เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชน	28 (9.40)	136 (45.64)	103 (34.56)	21 (7.05)	4 (1.34)	3.56	0.817	มาก	8
7.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ ภาครัฐ ประกอบด้วย 1 แนวทางการ พัฒนา	30 (10.07)	136 (45.64)	99 (33.22)	25 (8.39)	2 (0.67)	3.57	0.815	มาก	6
7.4 เพิ่มสมรรถนะบุคลากรให้มี ความสามารถในการบริหารจัดการ ภาครัฐ	32 (10.74)	143 (47.99)	93 (31.21)	19 (6.38)	5 (1.68)	3.61	0.832	มาก	3
	รวม					3.52	0.673	มาก	

จากตารางที่ 4.18 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา ภาพรวมใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$, $SD = 0.673$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือการพัฒนาคุณภาพชีวิต และจัดสวัสดิการสังคมให้แก่เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$, $SD = 0.828$) อันดับ 2 คือการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$, $SD = 0.823$) อันดับที่ 3 คือการเพิ่มสมรรถนะบุคลากรให้มีความสามารถในการบริหารจัดการภาครัฐระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$, $SD = 0.832$) อันดับสุดท้ายคือ การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดสินค้าเกษตรระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, $SD = 0.826$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการที่จะนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา

สำหรับคำถามปลายเปิดมีบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาตอบจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 ผู้วิจัยได้ทำการจัดประเด็นต่าง ๆ ให้อยู่ในหมวดหมู่เดียวกันเพื่อตอบคำถามการวิจัย และสรุปผล

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเกี่ยวกับวิธีการที่จะนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา (n=21)

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	ควรเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ และ ผู้นำฝ่ายการเมือง รวมทั้งควรนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างจริงจัง ปลุกจิตสำนึกสร้างความตระหนักให้บุคลากรมีสำนึกในเรื่องธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง	7	31.82
2	พัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงด้านการบริการและให้ความช่วยเหลือประชาชนให้ทันทั่วถึงและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม	6	27.27
2	การใช้หลักธรรมาภิบาลนั้นควรเริ่มที่ผู้บริหารก่อน ผู้บริหารควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้หลักธรรมาภิบาล ไม่แสวงหาผลประโยชน์ มีความจริงใจในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กร	3	13.64
3	ควรจัดให้มีคณะกรรมการธรรมาภิบาลที่มาจากประชาชน ผู้แทนหน่วยงานรัฐและเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนข้าราชการและผู้บริหาร ทำหน้าที่จัดทำตัวชี้วัด เพื่อประเมินการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงาน และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานในทุกรอบการประเมินและเผยแพร่ผลการประเมินธรรมาภิบาลของหน่วยงานให้สังคมได้รับรู้	1	4.55

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
4	<p>การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของ อบจ.นครราชสีมา ควรดำเนินการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและข้าราชการได้รับรู้และเสนอความเห็นประกอบการตัดสินใจและสร้างบรรยากาศที่ดีในการรับฟังข้อคิดเห็น 2. มีขั้นตอนในการรับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบสาเหตุ และแก้ไขโดยเร็ว 3. มีการรณรงค์ เสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับข้าราชการในสังกัด ในการให้บริการประชาชน 4. เน้นการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม มีคุณธรรม 	1	4.55
5	<p>องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ควรนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ โดยยึดถือความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ด้อยโอกาส ผู้ขาดแคลนปัจจัยในการดำเนินชีวิต</p>	1	4.55
6	<p>ควรมอบหมายงานโดยพิจารณาความสามารถของแต่ละบุคคล แก้ไขปัญหาที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาล เช่น ระบบอุปถัมภ์ความขัดแย้งในองค์กร สร้างวัฒนธรรมองค์กรและจิตสำนึกที่ดีต่อองค์กร</p>	1	4.55
7	<p>ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ว่าประชาชนต้องการอะไร แล้วนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและสังคม</p>	1	4.55
รวม		21	100.00

จากตารางที่ 4.19 พบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เสนอแนะว่าควรเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ และ ผู้นำฝ่ายการเมือง รวมทั้งควรนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างจริงจัง ปลูกจิตสำนึกสร้างความตระหนักให้บุคลากรมีสำนึกในเรื่องธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 31.82 ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด รองลงมาคือ ให้พัฒนา

ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงด้านการบริการและให้ความช่วยเหลือประชาชนให้ทันทั่วถึงและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ร้อยละ 27.27 ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของหลักธรรมาภิบาลที่ส่งต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร
2. หลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า สามารถทำนายความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

การทดสอบสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

เพื่อเป็นการทดสอบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตามและทดสอบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Multicollinearity) วิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังแสดงในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่าง หลักนิติธรรม (X1) หลักคุณธรรม (X2) หลักความโปร่งใส (X3) หลักการมีส่วนร่วม(X4) หลักความรับผิดชอบ (X5) หลักความคุ้มค่า (X6) และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1)

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	Y1
X1	1.000	.750**	.596**	.560**	.670**	.616**	.310**
X2		1.000	.666**	.582**	.733**	.652**	.233**
X3			1.000	.610**	.597**	.544**	.340**
X4				1.000	.625**	.612**	.483**
X5					1.000	.796**	.290**
X6						1.000	.436**
Y1							1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.20 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง หลักนิติธรรม (X1) หลักคุณธรรม (X2) หลักความโปร่งใส (X3) หลักการมีส่วนร่วม(X4) หลักความรับผิดชอบ (X5) หลักความคุ้มค่า (X6) และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.233 ถึง 0.796 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยหลักความรับผิดชอบ (X5) และหลักความคุ้มค่า (X6) มีความสัมพันธ์มากเป็นอันดับ 1 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r=.796$) รองลงมาคือหลักนิติธรรม (X1) และหลักคุณธรรม (X2) โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r=.750$) อันดับที่ 3 คือ หลักคุณธรรม (X2) และหลักความรับผิดชอบ (X5) โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r=.733$) ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เหลืออยู่ในระดับต่ำมาก ต่ำ จนถึงปานกลาง

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้หลักนิติธรรม (X1) หลักคุณธรรม (X2) หลักความโปร่งใส (X3) หลักการมีส่วนร่วม(X4) หลักความรับผิดชอบ (X5) หลักความคุ้มค่า (X6) เป็นตัวพยากรณ์ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 4. 21

ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้หลักนิติธรรม (X1) หลักคุณธรรม (X2) หลักความโปร่งใส (X3) หลักการมีส่วนร่วม (X4) หลักความรับผิดชอบ (X5) หลักความคุ้มค่า (X6) และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) เป็นเกณฑ์

Source of Variation	df	Sum of Squares	Mean Square	F
Regression	3	21390.381	17130.127	38.430**
Residual	266	49352.586	185.536	
Total	269	70742.967		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับตัวแปรที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้ จึงคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานและคะแนนดิบ รวมทั้งสร้างสมการถดถอยพหุคูณ ดังแสดงในตาราง 4.22 ถึงตาราง 4.23

ตารางที่ 4.22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง หลักการมีส่วนร่วม(X4) หลักความ
รับผิดชอบ (X5) หลักความคุ้มค่า (X6) และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1)

ตัวพยากรณ์	R	R ²	F
X4	0.483	0.233	81.410**
X4,X6	0.516	0.267	48.552**
X4, X6, X5	0.550	0.302	38.430**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.22 ปรากฏว่าตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ถูกเลือกเข้ามาก่อนคือ หลักการมีส่วนร่วม(X4) ($r=0.483$) เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์คือ หลักความคุ้มค่า (X6) พบว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=0.516$) และเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ คือหลักความรับผิดชอบ (X5) พบว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้น ($r=0.550$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์อื่นๆ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้นให้ผลน้อยมาก จึงไม่นำมาใช้เป็นตัวพยากรณ์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) คือ หลักการมีส่วนร่วม(X4) หลักความคุ้มค่า (X6) และหลักความรับผิดชอบ (X5) จึงคำนวณหาค่าน้ำหนักความสำคัญของการพยากรณ์ และสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) ดังแสดงในตาราง 4.23

ตารางที่ 4.23 ค่าน้ำหนักความสำคัญของการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตาม
แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา (Y1) โดยวิธี Stepwise

ตัวพยากรณ์	Beta	b	SE _b
หลักการมีส่วนร่วม(X4)	.415	1.103	.181
หลักความคุ้มค่า (X6)	.443	1.076	.210
หลักความรับผิดชอบ (X5)	-.324	-.976	.265

$a = 34.156$ $R = 0.550$ $R^2 = 0.302$ $SE_{est} = 13.6212$ $F = 38.430***$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.23 พบว่ามีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของหลักการมีส่วนร่วม(X4) และหลักความคุ้มค่า (X6) ส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) มีค่าเท่ากับ 0.415, 0.443 ตามลำดับ แต่ หลักความรับผิดชอบ (X5) ส่งผลทางลบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) มีค่าเท่ากับ -0.324 โดยหลักความคุ้มค่า (X6) ส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) มากที่สุด (beta=.443) รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม(X4) (beta=.415) และหลักความรับผิดชอบ (X5) (beta=-.324) ตามลำดับ

ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) กับหลักการมีส่วนร่วม (X4) หลักความคุ้มค่า (X6) และหลักความรับผิดชอบ (X5) เท่ากับ 0.550 และค่าสัมประสิทธิ์การกำหนด (R^2) เท่ากับ 0.302 นั้นแสดงว่าตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวสามารถพยากรณ์ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ค่า Sig of F < 0.05) ได้ร้อยละ 30.2 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 13.6212

สมการพยากรณ์ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) เขียนได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.415(Z4) + 0.443 (Z6) - 0.324 (Z5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 34.156 + 1.103 (X4) + 1.076 (X6) - 0.976 (X5)$$

คำอธิบายเพิ่มเติมคือ กรณีที่มีการปฏิบัติงานโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม (X4) และหลักความคุ้มค่า (X6) เพิ่มขึ้น จะทำให้นุเคราะห์ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมาเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกัน

จากสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน อธิบายได้ว่า

1. เมื่อหลักการมีส่วนร่วม(X4) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ในขณะที่ควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ จะพบว่าบุคลากรประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ.นครราชสีมา เพิ่มขึ้น 0.415

2. เมื่อหลักความคุ้มค่า (X6) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ในขณะที่ควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ จะพบว่าบุคลากรประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ.นครราชสีมา เพิ่มขึ้น 0.443

3. เมื่อหลักความรับผิดชอบ (X5) มีค่าเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ในขณะที่ควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ จะพบว่าบุคลากรประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ.นครราชสีมา ลดลง 0.324

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 2. ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 3. หลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา และ 4. ความสามารถขององค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลในการทำนวยความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาสรุป อภิปรายผล และกำหนดเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง อายุ 30-34 ปี สถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีรายได้ต่อเดือน 9,000-15,000 บาท ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัด 6-10 ปี ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำ สังกัดกองช่าง

สำหรับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการนำไปใช้ในระดั้มาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับที่ 1 มีการใช้ด้านหลักนิติธรรม ระดั้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม ระดั้มาก อันดับที่ 3 ด้านความรับผิดชอบ ระดั้มาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ระดั้มาก

เมื่อพิจารณาด้านหลักนิติธรรม บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ระดั้มากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า 3 อันดับแรกมีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานระดั้มากที่สุด โดยอันดับที่ 1 คือการปฏิบัติงานโดยยึดหลักความเป็นธรรมและความเสมอภาคแก่ประชาชน อันดับที่ 2 คือการปฏิบัติงานโดยคำนึงและยึดถือผลประโยชน์ของประชาชน และอันดับที่ 3 คือการปฏิบัติงานโดยยึดกฎ ระเบียบและข้อบัญญัติของ อบจ.

สำหรับด้านหลักคุณธรรม บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นำมาใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า 3 อันดับแรกมีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด โดยอันดับที่ 1 คือการปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม อันดับ 2 คือการส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต และอันดับที่ 3 คือ การปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม

สำหรับด้านหลักความโปร่งใส บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นำมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า 3 อันดับแรกมีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมาก อันดับที่ 1 คือการปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย ชัดเจน อันดับ 2 คือปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ที่กำหนดไว้ อันดับที่ 3 คือการปฏิบัติงานโดยยึดหลักความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนและองค์กรอื่นๆ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นำมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า 3 อันดับแรกมีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมาก อันดับที่ 1 คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน อันดับ 2 คือเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมรับรู้ผลการปฏิบัติงานของ อบจ. อันดับที่ 3 คือการส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของจังหวัดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

ด้านหลักความรับผิดชอบ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นำมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือการจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเรียบร้อย และ อันดับ 2 คือการมีความตระหนักในหน้าที่ ที่มีต่อประเทศชาติและประชาชน นำมาใช้ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน อันดับที่ 3 คือการมีความตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจปัญหาสาธารณะของจังหวัด นำมาใช้ในระดับมาก

ด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นำมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า 3 อันดับแรกมีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมาก โดยอันดับที่ 1 คือการปฏิบัติงานให้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนหรือบุคลากรจากหน่วยงานอื่นที่มารับบริการมีความพึงพอใจ อันดับ 2 คือการปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน อยู่เสมอ และอันดับที่ 3 คือการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา ของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นั้น ภาพรวมมีความสำเร็จระดับมาก เมื่อพิจารณารายรายยุทธศาสตร์ อันดับที่ 1 คือ ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ระดับมาก อันดับ 2 คือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ระดับมาก อันดับ 3 คือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือพัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดสวัสดิการสังคมให้แก่เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม อันดับ 2 คือพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน อันดับ 3 เพิ่มสมรรถนะบุคลากรให้มีความสามารถในการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้ง 3 อันดับมีความสำเร็จระดับมากระดับมาก

สำหรับตัวแปรหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบ และตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันทำนายความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้ร้อยละ 30.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ถูกเลือกเข้าเป็นอันดับแรกคือ หลักการมีส่วนร่วม และเมื่อนำสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) พบว่ามีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของหลักการมีส่วนร่วม (X4) และหลักความคุ้มค่า (X6) ส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) มีค่าเท่ากับ 0.415 และ 0.443 ตามลำดับ แต่หลักความรับผิดชอบ (X5) ส่งผลทางลบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y1) มีค่าเท่ากับ - 0.324

2. อภิปรายผล

2.1 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

การที่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่รับผิดชอบ มีประชากร และงบประมาณจำนวนมาก และเป็นพื้นที่ที่มีการแข่งขันในการเลือกตั้งสูง ดังนั้นจึงต้องปฏิบัติภายในกรอบหน้าที่ กฎ ระเบียบต่างๆ ตลอดจนหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามแนวทางที่พระราชกฤษฎีกามีการกำหนดไว้

นอกจากนั้น การที่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในอันดับแรกนั้น เนื่องมาจาก “หลักนิติธรรม” เป็นหลักสำคัญที่จะคุ้มครองสิทธิ

และเสรีภาพของประชาชน จากการใช้อำนาจของรัฐ หลักนิติธรรมนั้นจำเป็นสำหรับระบอบการปกครองที่มีการแบ่งแยกอำนาจ การควบคุมตรวจสอบซึ่งกันและกันระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ โดยอำนาจทั้งสามนั้น มีการถ่วงดุลกัน การแทรกแซงในสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยอำนาจรัฐจะกระทำได้อีกต่อเมื่อเป็นไปตามกฎหมายซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนหรือรัฐสภาแล้วเท่านั้น (สถาบันพระปกเกล้า 2548)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุรัตน์ จักรเจริญพรชัย (2550) ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี ที่พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหมอนนางในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน โดยอันดับที่ 1 ได้แก่ หลักนิติธรรม และงานวิจัยของ มันทนา สินสถาน (2554) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิษฐ์ ที่พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีโดยรวมทั้ง 6 ด้าน และอันดับแรกคือ ด้านหลักนิติธรรม เช่นเดียวกัน

สำหรับหลักธรรมาภิบาล อันดับ 2 ที่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมานำมาใช้ในการปฏิบัติงาน คือหลักคุณธรรม เนื่องจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนและองค์กรอื่นว่ามีองค์ความรู้ ความรอบรู้ เกี่ยวกับงานท้องถิ่น ส่งผลให้บุคลากรต้องปฏิบัติในส่วนที่ดี มีคุณค่าทั้งต่ออาชีพของตนเอง และสังคม และมีความตระหนักที่จะสร้างคุณค่าให้สาธารณชนยอมรับสถานภาพอาชีพของตนเอง จนได้รับการยอมรับว่าเป็นมืออาชีพที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาชีพของตนเอง (สถาบันพระปกเกล้า 2548) นอกจากนี้ จากการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดไว้เป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพด้วย เป็นเสมือนแนวทางซึ่งบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจะต้องยึดถือปฏิบัติมากเป็นอันดับที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเจตน์ ชงชัย (2550) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ที่พบว่าคณะผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ข้าราชการและพนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก โดยยึดหลักคุณธรรมเป็นอันดับที่ 2 และงานวิจัยของ มันทนา สินสถาน (2554) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิษฐ์ ที่พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีอันดับที่ 2 คือ หลักคุณธรรม

สำหรับหลักความรับผิดชอบ ที่มีการนำไปใช้ในอันดับที่ 3 บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาปฏิบัติงานด้วยหลักความรับผิดชอบระดับมาก เนื่องจากในหลักความรับผิดชอบของบุคลากร ได้มีการกำหนดไว้ในกฎ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีความชัดเจน โดยมีการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติที่ชัดเจน โดยให้ทุกคน มีความเข้าใจที่ตรงกัน ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันทำงาน และมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมสำนึกกับรับผิดชอบ อยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์กร การที่ผู้บริหารให้ความสนับสนุน แนะนำ ทำการตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประสานงานร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร นอกจากนั้นหลักการด้านนี้ยังให้ความสำคัญกับการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการมีแผนสำรอง และการติดตามและประเมินผลการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2544) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกภพ กองศรีมา (2553) ศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบลในเขตอำเภอतालสุม จังหวัดอุบลราชธานี ที่พบว่า ความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในมุมมองของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/สภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน มีธรรมาภิบาลด้านความรับผิดชอบ ในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของ วีระ ฤกษ์วานิชย์กุล (2550) ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของราชการ ส่วนภูมิภาค : ศึกษากรณี ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ธรรมาภิบาลของราชการส่วนภูมิภาค ในด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนงานวิจัยที่ขัดแย้งนั้น เช่น งานวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ของพระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต) (2554) ที่พบว่าบุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง และ พระครูธีรสุดคุณ, นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว, พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์, ศรีญลักษณ์ เทพวารินทร์ และจิตกริ บุญโชติ (2556) ทำการวิจัยเรื่อง บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา: เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

จะเห็นว่าบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจะให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จากการใช้อำนาจของรัฐ โดยใช้องค์ความรู้ ความรอบรู้ และวิธีปฏิบัติที่ดี ที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเองและต่อสังคม และพยายามให้สาธารณชนยอมรับใน

สถานภาพอาชีพของตน และจิตสำนึกในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ตามที่ได้ทำการตกลงกันเอาไว้ให้สำเร็จลุล่วง ซึ่งเป็นความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

2.2 ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ.

นครราชสีมา

บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาประสบความสำเร็จในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์มาตั้งแต่ปี 2556 โดยถือเป็นแผนแม่บทที่ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารและพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด บรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาก่อให้เกิดผลในการตอบสนองความต้องการของประชาชน ช่วยลดความขัดแย้ง ทำให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างคุ้มค่าที่สุด ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีทิศทางในการพัฒนาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยแผนดังกล่าวได้ผ่านการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาจากความร่วมมือจากส่วนราชการต่าง ๆ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรต่าง ๆ ดังนั้นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจึงมีการยึดถือปฏิบัติและมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์เป็นอย่างดี จึงทำให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานในระดับมาก

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมสุข ชรรณกิจ ไพโรจน์ (2543) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ข้าราชการในกองนโยบายและแผน ประเมินผลสำเร็จการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อนร่วมงาน และของตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับสูง และวรรณภา ชำนาญเวช (2551) ศึกษาปัจจัยสู่ความสำเร็จในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า พนักงานมีความสำเร็จในการทำงาน อยู่ในระดับดี เช่นเดียวกับ ดารุณี สันประเสริฐ (2554) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ พนักงานบริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาชุมพร พบว่าพนักงานบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาชุมพร มีความสำเร็จในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ พึ่งพิบูลย์ (2548) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการ และพนักงาน กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดฉะเชิงเทราที่พบว่า ระดับความสำเร็จของข้าราชการและพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับความสำเร็จค่อนข้างมาก และ ณีฐพร พรหมมาศ (2549) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดเก็บภาษีของข้าราชการกรมสรรพากรในสังกัดสำนักงาน

สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 8 ที่พบว่าข้าราชการกรมสรรพากรมีความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษี อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 การใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ปฏิบัติงานที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ในการปฏิบัติงานโดยใช้หลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา นั้น อาจเนื่องมาจากหลักนิติธรรม และคุณธรรม ทั้ง 2 หลักนี้เป็นหลักการที่มีการกำหนดใน กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบัญญัติฯ เพื่อให้ความปกป้องคุ้มครองประชาชน ทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและทรัพย์สิน และนโยบาย ยุทธศาสตร์ ตลอดจนแผนงานของ อบจ. จะมีการกำหนดให้มีความสอดคล้องกับหลักการ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบัญญัติดังกล่าว เพื่อสนองความต้องการของประชาชน และการไม่ให้มีการใช้อำนาจ หน้าที่ใด ๆ ที่ละเมิดต่อกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบัญญัติ จึงต้องให้ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ มีความซื่อสัตย์ มีความทุ่มเทเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งส่งเสริมด้านจริยธรรมและคุณธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาให้ความสำคัญและปฏิบัติตามได้แก่ พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 ที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของ อบจ. ดังนั้นหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใสจึงเป็นหลักการพื้นฐานที่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจะต้องปฏิบัติตามเป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

เมื่อพิจารณาหลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบ ที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นั้น จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2540 มีเจตนารมณ์ให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และเพื่อเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น จึงมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นในด้านต่างๆ ทั้งด้านโครงสร้าง การบริหาร อำนาจหน้าที่ รายได้ การบริหารงานบุคคล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

จะเห็นว่าการให้สิทธิแก่ประชาชนในการเลือกตั้งและถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น และมีการกำหนดความรับผิดชอบของท้องถิ่นและการระบุดึงประสิทธิภาพที่เป็นไป

ด้วยความถูกต้อง ทั้ง 3 หลักนี้ ถือว่า การมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบ จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นถือเป็นรากฐานของการพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พึ่งตนเองได้ และมีความยุติธรรมทางสังคม ซึ่งผลการศึกษาระบุว่าบุคลากรมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านเหล่านี้ในอันดับท้ายๆ ได้แก่ อันดับที่ 6 อันดับที่ 5 และ อันดับที่ 3 ตามลำดับ เนื่องจากหลักการทั้ง 3 นี้เป็นหลักการที่ปฏิบัติที่แตกต่างกัน ไปขึ้นกับสำนึก ค่านิยม ทักษะและความเชื่อของแต่ละบุคคล มีความแตกต่างกันไป ขึ้นกับพื้นฐานของแต่ละบุคคล จึงมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา

หลักธรรมาภิบาลนั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งภาครัฐ ธุรกิจ ประชาสังคม บัณฑิต และองค์กรระหว่างประเทศ เพราะมีผลต่อการพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ถูกต้อง และควบคุมกำกับด้วยคุณธรรม จริยธรรม จากการศึกษาในต่างประเทศ เรื่อง Good Governance as a Concept, and Why This Matters for Development Policy ของ Kaufmann and Kraay (2002: 169-172, cited in Gisselquist 2012) พบความสัมพันธ์เชิงบวก (Positive Correlation) ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เช่น รายได้ต่อหัวของประชากร แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ Khan (2009: 8, 2000, 2008 cited in Gisselquist 2012) ที่พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา ในขณะที่ Gisselquist (2012: 19) อธิบายว่าจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลบางองค์ประกอบ จะทำให้เกิดการพัฒนา ในขณะที่ Khan พบผลตรงกันข้ามนั้น Gisselquist อธิบายว่า ผลเชิงลบดังกล่าวนี้ จะทำให้เกิดการพัฒนาที่เข้มแข็งในเวลาต่อมา Gisselquist อธิบายว่า การพัฒนาไม่มีผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล แต่ในระบบราชการสมัยใหม่นั้นถ้ามีการนำเอาหลักนิติธรรม (Rules of law) มาใช้อย่างจริงจังนั้น อาจเป็นผลป้อนกลับเชิงลบ (negative feedback) ต่อรายได้ต่อหัวของประชากร (Kaufmann and Kraay 2002 cited in Gisselquist 2012)

ถวิลวดี บุรีกุล (2547) อธิบายว่าการมีธรรมาภิบาลอาจทำให้เกิดประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้และการมีประชาธิปไตยจะนำมาสู่การพัฒนาประเทศในทางที่สร้างความสงบสุขอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้ เช่นเดียวกับที่ Gisselquist (2013: 20) อธิบายว่า สิ่งที่ดีมักจะเกิดขึ้นร่วมกันเสมอ (“All Good Things Go Together”) เช่นเดียวกับ Lipset (1959 cited in Gisselquist 2012) ที่อธิบายว่าสำหรับประเทศที่พัฒนา ถ้ามีการบริหารปกครองที่ดีมากขึ้นเท่าใดจะเพิ่ม โอกาสของการเกิดประชาธิปไตยที่ยั่งยืน งานที่ทำการศึกษ

เกี่ยวกับธรรมาภิบาลส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ประชาธิปไตยและการเป็นตัวแทน (Democracy and Representation) 2. สิทธิมนุษยชน (Human Right) 3. การใช้หลักของกฎหมาย (The Rule of Law) 4. ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการจัดการของรัฐ (Efficient and Effective Public Management) 5. ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ (Transparency and Accountability) 6. วัตถุประสงค์ของการพัฒนา (Developmentalist Objectives) 7. ความหลากหลายของเศรษฐกิจและสถาบันการเมือง (Variety of Particular Economic and Political Institutions) ซึ่งสรุปว่า บางครั้งสิ่งที่ดี ไม่จำเป็นจะต้องไปด้วยกันทั้งหมดกับสิ่งที่มีความหมาย (Meaningful) ซึ่งตรงกันข้ามกับ Gisselquist ได้อธิบายไว้ก่อนหน้านั้น ดังนั้นผู้ที่สนับสนุนให้ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือสร้างเงื่อนไขให้เกิดการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ (Quality of Governance) ก็จะสนับสนุนแนวคิดที่ว่า ธรรมาภิบาล จะทำให้เกิด การพัฒนาหรือการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำประสิทธิภาพ มาใช้เทียบเท่ากับความสำเร็จ และการพัฒนาแล้ว ธรรมาภิบาลจึงเป็นเรื่องของหลักการบริหารแนวใหม่ที่มุ่งเน้นหลักการ ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุดคือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ 2545)

การนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานจึงมีผลต่อความสำเร็จซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ที่มีผลคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Gisselquist (2013: 19) สรุปว่างานวิจัยที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาลมักจะอธิบายถึงหลักการ 7 ประการ โดยในจำนวนนั้นมี 1. การใช้หลักของกฎหมาย (The Rule of Law) 2. ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของการจัดการ และ 3. ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ (Transparency and Accountability) เช่นเดียวกับกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้

การปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่าเป็นอันดับที่ 6 และอันดับที่ 5 ซึ่งมีความสำคัญน้อยกว่าการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านอื่นๆ เป็นด้านที่ทำได้ไม่ยาก และบุคลากรมีแนวโน้มจะทำโดยไม่ต้องใช้ความพยายาม เพราะเป็นเรื่องของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ดังนั้นเมื่อยิ่งปฏิบัติมาก ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับ อบจ. นครราชสีมา เพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกัน

ในขณะที่หลักความรับผิดชอบ ส่งผลทางลบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานนั้น อาจจะเป็นได้ว่า ในการปฏิบัติงานใดๆ ที่มีข้อจำกัด กฎ ระเบียบ มากๆ ทำให้ต้องมีความระมัดระวัง มีความรอบคอบ อาจจะมีการปฏิบัติบ่อย หรือทำโดยใช้ระยะเวลามากกว่าเดิม เนื่องจากกลัวความผิดพลาด ดังนั้นอาจส่งผลลบต่อความสำเร็จในการการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ของ อบจ. นครราชสีมา กล่าวคือเมื่อเพิ่มการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบ ความสำเร็จ อาจลดน้อยลง เหมือนที่ Lipset (1959 cited in Gisselquist 2012) สรุปว่าบางครั้งสิ่งที่ดี ไม่ จำเป็นจะทำให้เกิดสิ่งที่ดีหรือมีความหมาย (Meaningful) เช่นเดียวกับการนำเอาหลักธรรมาภิบาล บางองค์ประกอบมาใช้ปฏิบัติอย่างจริงจัง อาจจะมีผลลบกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมามีการนำ หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน 3 อันดับสุดท้าย คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และ หลักความโปร่งใส และผลการศึกษาการปฏิบัติงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้าน ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา และผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1.1 ควรมีนโยบายสนับสนุนให้มีการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เปิด โอกาสให้ประชาชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน โดยอาศัย กระบวนการความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมที่เป็นพันธมิตรของภาคราชการ เปิดระบบราชการให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อทำให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดการแบ่ง สรรพทรัพยากรอย่างยุติธรรม และลดความขัดแย้งในสังคม และที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างกลไกของ การพัฒนาระบบราชการที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

3.1.2 ควรมีนโยบายเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การ รับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ เวทีประชาพิจารณ์ การแสดง ความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การสนับสนุนหรือคัดค้าน โครงการต่างๆที่ อบจ.จะดำเนินการ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ใน การปฏิบัติงานใดๆ ที่จะมีผลต่อประชาชน

3.1.3 ควรมีนโยบายเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การ วางแผนงานหรือร่วมเสนอแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ และสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่า ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงาน เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้ง คณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

3.1.4 ควรมีนโยบายการเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชน ในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการต่างๆ ที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

3.1.5 ควรมีนโยบายส่งเสริม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และการให้บริการข่าวสาร ข้อมูล ข้อเสนอของ อบจ. แก่ประชาชน ให้มีความสำคัญว่าเป็นภารกิจหลัก โดยการดำเนินการ ประชาสัมพันธ์และให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนทั่วไปผ่านสื่อและกิจกรรมต่างๆ ในหลากหลาย รูปแบบ เช่น การให้บริการข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ สื่อโทรทัศน์ วิทยุและเอกสารสิ่งพิมพ์ การจัด สัมมนา การจัดฝึกอบรม การจัดนิทรรศการ การประชุมระดมความคิดเห็น การบรรยายพิเศษ การ จัดเสวนา การจัดการประกวด การจัดค่ายสำหรับเยาวชน และการจัดขบวนคาราวาน

3.1.6 ควรมีการส่งเสริม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และการให้บริการข่าวสารข้อมูล ด้วยการ ใช้ใช้ภาษาที่ง่ายแก่การเข้าใจ รวมถึงผู้รับสารจะต้องสามารถรับข่าวสารได้โดยไม่ลำบาก เช่น ไม่เป็นทางการมากเกินไป เป็นภาษาทางกฎหมาย เป็นภาษาวิชาการหรือศัพท์เทคนิค ให้ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและสะดวกแก่การรับ

3.1.7 ควรมีนโยบายรณรงค์ให้ทั้งในระดับบุคคล องค์กร และระดับจังหวัด มีการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดให้สมบูรณ์ อย่างยั่งยืน โดยประชาสัมพันธ์ ผ่านหน่วยงาน โรงเรียน ชุมชน วัด ฯ และหน่วยงานควรทำเป็นตัวอย่างหรือผู้นำในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการมอบรางวัลในระดับจังหวัด ชุมชน และบุคคล แก่ หน่วยงาน ชุมชน หรือ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้ง ช่วยส่งเสริมรณรงค์ให้เยาวชนตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่ง สามารถทำได้ในหลายลักษณะ เช่น การใช้อ้อยประหยัด การนำกลับมาใช้ซ้ำอีก การบูรณ ซ่อมแซม การบำบัดและการฟื้นฟู การใช้สิ่งอื่นทดแทน และการเฝ้าระวังดูแลและป้องกัน

3.1.8 การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของ อบจ.นครราชสีมา ควรดำเนินการดังนี้

- 1) หลักการมีส่วนร่วมควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและข้าราชการได้รับรู้ และเสนอความเห็นประกอบการตัดสินใจและสร้างบรรยากาศที่ดีในการรับฟังข้อคิดเห็น
- 2) มีขั้นตอนในการรับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบสาเหตุ และแก้ไขโดยเร็ว
- 3) มีการรณรงค์ เสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับข้าราชการในสังกัดในการ ให้บริการประชาชน เน้นการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม มีคุณธรรม

3.1.9 ควรกำหนดนโยบาย แนวทางการในการปฏิบัติงานโดยใช้หลักธรรมาภิ บาลของบุคลากรเพื่อให้ไปในทิศทางเดียวกัน และยึดยุทธศาสตร์และแผน 5 ปี ของ อบจ. เพื่อให้

เกิดความบริสุทธิ์ ยุติธรรมและป้องกันปัญหาการร้องเรียนจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานของ อบจ. ยึดถือประชาชนจังหวัดนครราชสีมา เป็นสำคัญ โดยให้บริการอย่างทั่วถึง ด้วยความเป็นธรรม เสมอภาค เท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ นอกจากนั้นการบังคับใช้กฎ ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ. โดยไม่มีการยกเว้นบุคคลหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ และพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการบริการและให้ความช่วยเหลือประชาชนให้ทันสถานการณ์

3.1.10 ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมาในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านที่บุคลากรประสบความสำเร็จในอันดับท้ายๆ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาความพร้อมของเมืองชุมทาง/เมืองอุตสาหกรรม 2) ด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เหมาะสมเอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และ 3) ด้านการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดสินค้าเกษตรระดับปานกลาง ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน

3.1.11 ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาต่อไป

3.1.12 ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรให้ความสำคัญกับการช่วยแก้ไขปัญหการร้องเรียนหรือร้องทุกข์ของประชาชน จากการดำเนินงานของ อบจ. ด้วยจริยธรรม คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางและการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน รับฟังความต้องการ/ข้อร้องเรียน/ข้อเสนอแนะของประชาชน ตลอดจนนำปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับการบริการสาธารณะของสมาชิกสภาท้องถิ่นและประชาชนไปดำเนินการ แล้วนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเต็มความสามารถ ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้าหรือปัญหาอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและสังคม

3.1.13 เปิดโอกาส/ส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของ อบจ. ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านโครงการต่างๆที่ อบจ. จะดำเนินการ

3.1.14 กำหนดนโยบายให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รวมทั้งปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ประชาชนและสิ่งแวดล้อม มีการวางแผนสำรองในการปฏิบัติงานหรือหาทางป้องกันปัญหาต่างๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อเตรียมพร้อมกับเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ มีการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีการประเมินผลงาน การพัฒนา

ปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส และพร้อมให้มีการตรวจสอบ โดยเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ประชาชนและองค์กรอื่นๆ อย่างตรงไปตรงมา และการพัฒนาจิตสำนึกและ จรรยาบรรณให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.1.15 ควรมีนโยบาย การกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน การบริการ อนุญาต อนุมัติ การวินิจฉัยสั่งการ และประกาศให้ประชาชนทราบ ตลอดจนให้ส่วนงานและบุคลากรมีการ ทบทวน ปรับปรุง ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานไม่ให้ซ้ำซ้อนและสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น มีการระบุ ระยะเวลาและจัดแผนภูมิแสดงขั้นตอนที่ชัดเจน

3.1.16 ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรทุกคนส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. มีจริยธรรมและคุณธรรม มีการสนับสนุน ยกย่อง ชมเชย ประกาศเกียรติคุณแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานดี หรือบุคคลที่ทำความดี เสียสละเพื่อส่วนรวมฯ

3.1.17 ควรให้ความสำคัญและกำหนดเป็นนโยบายเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ด้านความซื่อสัตย์และความโปร่งใสในการบริหารราชการ ดังต่อไปนี้

1) ด้านงบประมาณ ได้แก่ ให้มีการตรวจสอบบัญชีและรายงานการเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ให้มีการปฏิบัติผิดระเบียบกฎหมายว่าด้วยการเงิน การบัญชี รายงานทางการเงินและการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งเกิดความเสียหายต่อทางราชการ

2) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารขององค์กร ศูนย์รับแจ้งข่าวสารการ ทุจริต และมีวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย ผลการดำเนินงานและการจัดซื้อจัดจ้าง ฯลฯ ของ องค์กรบริหารส่วน จังหวัดนครราชสีมา

3) กำหนดนโยบายให้ตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมหรือ สนับสนุนการแก้ไขปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญ กับการประชาสัมพันธ์การตรวจรับ การจ้างและการแต่งตั้งประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยผ่านประชาคมให้ประชาชนทราบอย่างกว้างขวางทางสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ตฯ

3.1.18 เพื่อผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1) พิจารณาความสามารถของแต่ละบุคคลและแก้ไขปัญหาที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาล เช่น ระบบอุปถัมภ์ความขัดแย้งในองค์กร สร้างวัฒนธรรมและจิตสำนึกที่ดีต่อองค์กร

2) ควรเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ และ ผู้นำฝ่ายการเมือง รวมทั้งควรนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างจริงจัง ปลุกจิตสำนึกสร้างความตระหนักให้บุคลากรมีสำนึกในเรื่องธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง

3) ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนและบุคลากรของ อบจ. ปฏิบัติงานด้วยความประหยัด พัสดู ครุภัณฑ์ต่างๆ เช่น กระดาษ อุปกรณ์สำนักงาน ฯ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดให้สมบูรณ์ อย่างยั่งยืน ตลอดจนยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

3.1.19 ควรมีนโยบายส่งเสริมหรือสนับสนุนงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการ

1) ด้านสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เหมาะสมเอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น
 (1) การจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว ฯ
 (2) การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง เช่น ความพยายามไม่ให้มีการรुक้า ถนน ทางเท้า ทางเดินรถ เป็นต้น
 (3) การดูแลรักษา คู่มครอง โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของท้องถิ่น ฯลฯ

2) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น
 (1) การป้องกันและปราบปรามผู้บุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 (2) การดูแลรักษาและป้องกันการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์
 (3) การณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 (4) การดูแลรักษาและให้มีการบริหารจัดการแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

3) ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น
 (1) การจัดให้มีศูนย์จำหน่ายสินค้าที่ผลิตในชุมชน
 (2) การส่งเสริมให้ประชาชนมีเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ
 (3) การเกษตรผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่ และเกษตรอินทรีย์
 (4) การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์
 (5) การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

3.1.20 ควรจัดให้มีคณะกรรมการธรรมาภิบาลที่มาจากประชาชนผู้แทนหน่วยงานรัฐและเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนข้าราชการและผู้บริหารทำหน้าที่จัดทำตัวชี้วัด เพื่อประเมินการ

ปฏิบัติการตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานในทุกรอบการประเมินและเผยแพร่ผลการประเมินการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานให้สังคมได้รับรู้

3.1.21 องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาควรมีการปรับปรุงเรื่องค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ สวัสดิการให้แก่บุคลากรทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน รวดเร็วและมีความเป็นมืออาชีพ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.2.1 ควรรณรงค์ ให้ข้าราชการและบุคลากรยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ตลอดจนเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเยาวชนและประชาชน รวมทั้งส่งเสริม รณรงค์ให้ประชาชนประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3.2.2 ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม ชุมชน ชมรม สมาคม เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนการให้ความสนับสนุนอย่างจริงจัง เพื่อสร้างจิตสำนึกในควมมีคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร เช่น กลุ่มชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน นักศึกษา ในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา เป็นต้น

3.2.3 ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ควรปฏิบัติงานโดยยึดถือประชาชนเป็นสำคัญ โดย

- 1) ควรมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ รวมทั้งปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ประชาชนและสิ่งแวดล้อม ควรมีการวางแผนสำรองในการปฏิบัติงานหรือหาทางป้องกันปัญหาต่างๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อเตรียมพร้อมรับมือเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้
- 2) ให้บริการอย่างทั่วถึง ด้วยความเป็นธรรม เสมอภาค เท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ นอกจากนั้นการบังคับใช้กฎ ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ. โดยไม่มีการยกเว้นบุคคลหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ
- 3) ควรตรวจสอบข้อเรียกร้อง รับฟัง การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ของประชาชน ในการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของ อบจ. ด้วยจริยธรรม คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพและ นำปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับการบริการสาธารณะของประชาชนมานำเสนอและรายงานให้สภาท้องถิ่นทราบ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ตลอดจนติดตามและแจ้งให้ประชาชนทราบตามความเหมาะสม
- 4) ปฏิบัติงานโดยยึดหลักความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ประชาชนและองค์กรอื่นๆ อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย

3.2.4 ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ควรทำการศึกษา ทำความเข้าใจ และปฏิบัติงานโดยยึดยุทธศาสตร์และแผน 5 ปี ของ อบจ.เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และควรมีการศึกษา กฎหมาย ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติผิดระเบียบ กฎหมายว่าด้วยการเงิน การบัญชี รายงานทางการเงินและการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งที่จะเกิดความเสียหายต่อทางราชการ

3.2.5 ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ควรเพิ่มประสิทธิภาพปฏิบัติงาน โดยการประเมินผลงาน พัฒนา ปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส และพร้อมให้มีการตรวจสอบ

3.2.6 ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ควรเปิดโอกาส/ส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่น ๆมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของ อบจ. ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็น การสนับสนุนหรือคัดค้าน โครงการต่างๆที่ อบจ.จะดำเนินการ

3.2.7 ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ควรมีส่วนในการส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ตลอดจนองค์กรอื่น ๆ ยึดมั่นในหลักจริยธรรมและคุณธรรม สำนึกรับผิดชอบต่อท้องถิ่น ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต มีการทักท้วง แสดงความไม่เห็นด้วย หรือตั้งข้อสังเกตหากพบว่ามีกรปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้อง ขอบธรรม เช่น มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณ โดยไม่ประหยัดหรือไม่มีประสิทธิภาพ

3.2.8 ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ควรศึกษาหาความรู้ เพิ่มทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมาที่ประสบความสำเร็จน้อยกว่าด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เหมาะสมเอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านการพัฒนาความพร้อมของเมืองชุมทาง/เมืองอุตสาหกรรม และด้านการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดสินค้าเกษตรระดับปานกลาง

3.2.9 การใช้หลักธรรมาภิบาลนั้นควรเริ่มที่ผู้บริหารก่อน ผู้บริหารควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้หลักธรรมาภิบาลไม่แสวงหาผลประโยชน์ มีความจริงใจในการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กร

3.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

3.3.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจะได้ข้อมูลที่ไม่ลึกซึ้ง แต่เป็นภาพกว้างๆ ดังนั้น ในการศึกษาเพื่อให้ได้รายละเอียดมากกว่านี้ ควรทำการศึกษาแบบผสมวิธีวิจัย เช่น วิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3.3.2 เนื่องจากข้อจำกัดด้านระยะเวลา ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่หลากหลาย เช่น การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) หรือวิจัยเชิง

คุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การใช้วิธีเคสฟาย เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ สรุปผลและจัดทำ ข้อเสนอแนะทางการศึกษา โดยมีตัวอย่าง กรณีศึกษาหรือตัวแบบเปรียบเทียบ และมีข้อเสนอแนะ แสดงให้เห็นถึงข้อดี – ข้อด้อย ของการปฏิบัติงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

3.3.3 เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์□ เพื่อการพัฒนาองค์กร□ การบริหารส□ วนจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2556 -2560) ซึ่งยังไม่สิ้นสุดระยะเวลาของแผนฯ แต่ผู้วิจัยได้ประเมินในช่วงเวลาที่มีการดำเนินงานตั้งแต่ ปี 2556-2558 ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความต่อเนื่องและสมบูรณ์ จึงควรมีการศึกษาความสำเร็จ ของระยะเวลาที่เหลือคือตั้งแต่ปี 2558-2560

3.3.4 เนื่องจากข้อคำถามในเครื่องมือในครั้งนี้ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญบางท่านเสนอแนะว่าควรจะทำให้เป็นเชิงบวกทั้งหมดเนื่องจากข้อคำถาม อาจเกิดผลกระทบต่อองค์กร ข้อคำถามดังกล่าวถูกตัดออกไปเนื่องจากค่า IOC น้อยกว่า 0.5 ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรพิจารณาข้อคำถามที่เป็นเชิงลบและเชิงบวกในสัดส่วนที่ใกล้เคียง กัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. (2557). *นโยบายพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา*. สืบค้นจาก: [http:// www.ppb.moi.go.th/midev01/upload/1.cabinet%20policy%20120957.pdf](http://www.ppb.moi.go.th/midev01/upload/1.cabinet%20policy%20120957.pdf)
- กันตยา เพิ่มผล. (2541). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน (Efficiency development)* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ชานิดา ไทรงามเอี่ยม. (2556). *ความเข้าใจหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม* (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). วิทยาลัยทองสุข, กรุงเทพฯ.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). *Good Governance* กับการปฏิรูปการศึกษา - การปฏิรูปการเมือง. ม.ป.ท.
- _____ และคณะ. (2544). *ธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมของประชาชน และกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์ จุฬาฯ.
- เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2551). *ระบบบริหารราชการและโครงสร้างส่วนราชการ*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารภาครัฐ*. หน่วยที่ 3 นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ญาณันธร มะลิเยี่ยม. (2557). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ* (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ณัฐพร พรหมมาศ. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดเก็บภาษีของข้าราชการกรมสรรพากรในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร* (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- คารุณี สันประเสริฐ. (2554). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ พนักงานบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาชุมพร* (สารนิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ์. (2536). *วิชาชีพนิยมของระบบราชการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2547). *การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี*. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารจัดการภาครัฐ. หน่วยที่ 10 นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). *การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี*. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารภาครัฐ. หน่วยที่ 10 นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2549). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารราชการแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- ชนเศรษฐ์ เจริญเมือง. (2540). *100 ปีการปกครองท้องถิ่น ไทย พ.ศ. 2440-2540*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จัดพิมพ์คลับไฟ.
- ชนภรณ์ บัวคำภา. (2553). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากรณี เทศบาลตำบลคู้งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541, 26 มกราคม). 3 ยุทธศาสตร์ 10 แนวทางสู่ธรรมรัฐ. *มติชนรายวัน*, น.17.
- _____. (2541). *ธรรมรัฐแห่งชาติ ยุทธศาสตร์สู่หายนะประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2545). *ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- นพดล ไชยฤทธิเดช. (2552). *ปัจจัยซึ่งมีผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม (รายงานวิชาการส่วนบุคคลหลักสูตร การพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง ไม่ได้ตีพิมพ์)*. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, กรุงเทพฯ.
- นฤมล ทับจุมพล. (2541). *แนวคิดและวรรณกรรมว่าด้วย "ธรรมรัฐแห่งชาติ"*. ใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และ บุญมี ลี. (2546). *รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญฤทธิ์ เกตุจันท. (2550). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครนนทบุรี (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี)*.
- ประเวศ วะสี. (2542). *ยุทธศาสตร์ชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนเพื่อสังคมธนาคารออมสิน.

- ปาริชา มารี เคน. (2556). การนำนโยบายการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(3), 59 – 72.
- พระครูธีรสุตคุณ, นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว, พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์, ศรีญลักษณ์ เทพวารินทร์ และจิตกรีนุชญ์โชติ. (2556). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา: เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา บทความวิจัย เสนอในการประชุมภาคใหญ่วิชาการ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 พฤษภาคม 2556. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต). (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (2546, 9 ตุลาคม) *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 120 (ตอนที่ 100 ก) หน้า 1 - 16.
- พิภพ วงษ์เงิน. (2547). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2544). *รัฐบาลผสม*. กรุงเทพฯ: สมาคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- มันทนา สีนสถาน. (2554). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิษฐ์ (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์, อุดรดิษฐ์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. (2557). *การจัดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย*. สืบค้นจาก <http://reg.ksu.ac.th/teacher/katanyu/lesson/lesson3.html>
- รัฐบาลไทย. (2557). *นโยบายของรัฐบาล*. สืบค้นจาก <http://www.thaigov.go.th/th/government-policies.html>
- รศคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2552). *การบริหารท้องถิ่น ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารภาครัฐ หน่วยที่ 7 นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช*.
- วรรณภา ชำนาญเวช. (2551). *ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วันเพ็ญ พิงพิบูลย์. (2548). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการและพนักงาน กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดยะลา (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- วณิชฐู เดชกฤษกร. (2555, 28 สิงหาคม). *คอร์รัปชันระดับท้องถิ่น*. สืบค้นจาก <http://www.transparency-thailand.org/thai/index.php/2012-05-07-10-50-47/257-2012-08-29-02-22-08>
- วิษุกร นาคชน. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.
- วีระ ฤกษ์วานิชย์กุล. (2550). *ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของราชการส่วนภูมิภาค : ศึกษากรณี ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม (ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). *การกระจายภารกิจหน้าที่ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่*. สืบค้นจาก <http://www.local.moi.go.th/webst/botfam1.htm>
- ศักดิ์สุนทร ขาวลาจันทร์. (2557). *เอกสารประกอบการบรรยาย วิชาวิชาแนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นวิชาแนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น (262201)*. สืบค้นจาก <http://ckc.ac.th/learning/Ps/Ps07.pdf>
- สถาบันพระปกเกล้า. (2545). *รายงานการวิจัยการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- _____. (2548). *วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- _____. (2549). *ทศวรรษ : ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุจิตรา บุญรัตพันธุ์. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตต นิमितกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีการปกครองที่ดี (good governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุพจน์ เจริญขำ. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สมเจตน์ ชงชัย. (2550). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- สมประสงค์ เสนารัตน์. (2553). *การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression Analysis)*. สืบค้นจาก http://netra.lpru.ac.th/~phaitoon/assumption&proof/original_MRA_by_R.pdf
- เสริมสุข ธรรมกิจไพโรจน์. (2543). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของข้าราชการในกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2557). *พระราชบัญญัติ/พระราชกำหนด*. สืบค้นจาก <http://www.krisdika.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2544). *คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- _____. (2546). *คู่มือการพัฒนาาระบบบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). *การปกครองส่วนท้องถิ่นและอำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อนุรัตน์ จักรเจริญพรชัย. (2550). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหมอนนาง อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อลัมพล เจียมศรีพงษ์. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลศึกษากรณีเปรียบเทียบเทศบาลตำบลบางไผ่และองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่อำเภอบางมูลนากจังหวัดพิจิตร (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). *รัฐธรรมนูญและธรรมราษฎรกับองค์การประชาสังคม ใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เนื่องในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ และ นิตยา ภัทรลิตระพันธ์. (2541). *รายงานวิจัยองค์การให้ทุนเพื่อประชาสังคมในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). *ธรรมนูญกับประชาสังคมและองค์การประชาสังคม ใน เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องสิ่งแวดลอมในรัฐธรรมนูญแปลงแนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

- อานันท์ ปันยารชุน. (2543). *มุมมองนายอานันท์*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: บารมีการพิมพ์.
- เอกภพ กองศรีมา. (2553). *ความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบล ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบลในเขตอำเภอ ตาลชุม จังหวัดอุบลราชธานี (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. (2556). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ.2556-2560)*. สืบค้นจาก <https://www.koratpao.go.th/admin/1055/pdf/p1.pdf>
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. (2557). *โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. สืบค้นจาก <https://www.koratpao.go.th>
- Gisselquist, Rachel, M. (2012). *Good Governance as a Concept, and Why This Matters for Development Policy*. Working Paper No.2012/30 Finland : United Nations University Press.
- Hinkle, D.E, William, W. & Stephen G. J. (1998). *Applied Statistics for the Behavior Sciences*. 4th ed. New York: Houghton Mifflin.
- Millet, John, D. (1954). *Management in the Public Service. The quest for effective performance*. New York: McGraw-Hill Book.
- Rovinelli,R.J. and Hambleton,R.K. (1977). On the Use Content Specialists in the Assessment of Criterin Reference Test Item Validity. *Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Simon, A. (1960). *Administrative behavior*. New York: The Mc Million.
- Smith, M. (1982). *Educational leadership: culture and diversity*. Gateshead: Athenaeum Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. รศ.ดร.วรางคณา จันทร์คง อาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. รศ.ดร.อุทัยทิพย์ เจียวิวรรณกุล อาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล
3. ผศ.ดร. ปิ่นกนก วงษ์ปิ่นเพชร อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
4. ร้อยตรีหญิงระนองรักษ์ สุวรรณฉวี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
ของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนของ อบจ. นครราชสีมา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการที่จะนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนของ อบจ. นครราชสีมา

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในการตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ ผลการศึกษาจะไม่มีผลกระทบต่อท่านและหน่วยงาน และจะเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่าน

1.เพศ

สำหรับนักวิจัย

[ ] 1) ชาย

[ ] 2) หญิง

[ ] sex

2.อายุ

[ ] age

[ ] 1) ต่ำกว่า 20 ปี

[ ] 2) 20-24 ปี

[ ] 3) 25-29 ปี

[ ] 4) 30-34 ปี

[ ] 5) 35-39 ปี

[ ] 6) 40-44 ปี

[ ] 7) 45-49 ปี

[ ] 8) 50-54 ปี

[ ] 9) 55-60 ปี

3. สถานภาพสมรส

[ ] sta

[ ] 1) โสด

[ ] 2) สมรส

[ ] 3) หม้าย/หย่า/แยก

4. ศาสนา [ ] reli
 1) พุทธ 2) คริสต์ 3) อิสลาม
5. การศึกษาสูงสุด [ ] edu
 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี
 3) สูงกว่าปริญญาตรี 4) อื่นๆ ระบุ.....
6. รายได้ต่อเดือนของท่าน [ ] inco
 1) ต่ำกว่า 9,000 บาท 2) 9,000-15,000 บาท
 3) 15,001-20,000 บาท 4) 20,001-25,000 บาท
 5) 25,001-30,000 บาท 6) 30,001-35,000 บาท
 7) 35,001-40,000 บาท 8) สูงกว่า 40,000 บาท
7. ระยะเวลาการปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัด [ ] exp
 1) ต่ำกว่า 1 ปี 2) 1-3 ปี 3) 4-5 ปี
 4) 6-10 ปี 5) 11-15 ปี 6) 16-20 ปี
 7) มากกว่า 20 ปี
8. ตำแหน่ง [ ] pos
 1) ข้าราชการประจำ 2) พนักงานจ้างตามภารกิจ
 3) พนักงานจ้างทั่วไป 4) อื่นๆ ระบุ.....
9. ส่วนงาน [ ] sec
 1) สำนักงานปลัด อบจ. 2) กองแผนและงบประมาณ
 3) กองพัสดุและทรัพย์สิน 4) กองช่าง 5) กองคลัง
 6) กองกิจการสภา 7) กองทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 8) กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต 9) กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 10) กองสาธารณสุข 11) กองการเจ้าหน้าที่
 12) หน่วยตรวจสอบภายใน 13) อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

หลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติ					สำหรับ นักวิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านหลักนิติธรรม						
1. ท่านปฏิบัติงาน โดยยึดกฎ ระเบียบและข้อบัญญัติของ อบจ.						L1 [ ]
2. ท่านปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายว่าด้วย การเงิน การบัญชี ราชการ การเงิน						L2 [ ]
3. ท่านมีการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ. ตามที่กำหนดกับประชาชนอย่างเสมอภาค						L3 [ ]
4. ท่านบังคับใช้กฎ ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ. โดยไม่มีการ ยกเว้นบุคคลหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ						L4 [ ]
5. ท่านปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแผน 5 ปี ของ อบจ.						L5 [ ]
6. ท่านปฏิบัติงานโดยคำนึงและยึดถือผลประโยชน์ของประชาชน						L6 [ ]
7. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน						L7 [ ]
8. ท่านปฏิบัติงาน โดยยึดหลักความเป็นธรรมและความเสมอภาคแก่ประชาชน						L8 [ ]
9. ท่านส่งเสริม/ปกป้องข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ให้ปฏิบัติงาน ได้ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ.						L9 [ ]
ด้านหลักคุณธรรม						
1. ท่านปฏิบัติงาน โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม						V1 [ ]
2. ท่านปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรส่วนท้องถิ่น						V2 [ ]
3. ท่านปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของบุคลากรส่วนท้องถิ่น						V3 [ ]
4. ท่านปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานด้วยความสงบเรียบร้อยและความมีระเบียบวินัย						V4 [ ]
5. ท่านปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน โดยปราศจากความขัดแย้ง						V5 [ ]

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติ					สำหรับ นักวิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
6. การปฏิบัติงานของท่านจะช่วยแก้ไขปัญหา การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของ อบจ.						V6 [ ]
7. การปฏิบัติงานของท่านช่วยส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. มีจริยธรรมและคุณธรรม						V7 [ ]
8. ท่านเห็นด้วยกับมาตรการลงโทษ/ต่อต้าน ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ที่ประพฤติมิชอบ						V8 [ ]
9. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต						V9 [ ]
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						V10 [ ]
ด้านหลักความโปร่งใส						
1. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลักความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนและองค์กรอื่นๆ						T1 [ ]
2. ท่านสามารถให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของท่าน						T2 [ ]
3. ท่านมีการปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้						T3 [ ]
4. ท่านปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา						T4 [ ]
5. ท่านปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ที่กำหนดไว้						T5 [ ]
6. ท่านปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของ อบจ. และสามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้						T6 [ ]
7. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลักให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก						T7 [ ]
8. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ เข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารของทางราชการ ได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ						T8 [ ]

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติ					สำหรับ นักวิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
9. ท่านมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ประชาชนและองค์กรอื่นๆ อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย						T9 [ ]
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้						T10 [ ]
ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
1. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน						P1 [ ]
2. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของ อบจ.						P2 [ ]
3. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมรับรู้ปัญหาในการปฏิบัติงานและแนวทางการแก้ไขที่ อบจ. จะดำเนินการ						P3 [ ]
4. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมรับรู้ผลการปฏิบัติงานของ อบจ.						P4 [ ]
5. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของจังหวัด เช่น การแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ						P5 [ ]
6. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของจังหวัดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน						P6 [ ]
7. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การสนับสนุนหรือคัดค้านโครงการต่างๆ ที่ อบจ. จะดำเนินการ						P7 [ ]

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติ					สำหรับ นักวิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
8. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของ อบจ.						P8 [ ]
9. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานใดๆ ที่จะมีผลต่อประชาชน						P9 [ ]
ด้านหลักความรับผิดชอบ						
1. ท่านมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบและปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ประชาชนและสิ่งแวดล้อม						A1 [ ]
2. ท่านมีความตระหนักในหน้าที่ ที่ท่านมีต่อประเทศชาติและประชาชน						A2 [ ]
3. ท่านมีความตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจปัญหาสาธารณะของจังหวัด						A3 [ ]
4. ท่านจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเรียบร้อย						
5. การตัดสินใจใดๆ ของท่านยึดหลักความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำต่อประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสีย						A4 [ ]
6. ท่านปฏิบัติงานโดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะถูกร้องเรียนหรือกล่าวหาว่าละเลย ประมาท หรือทุจริต						A5 [ ]
7. การปฏิบัติงานของท่านมีการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างทั้งของประชาชน บุคลากรและองค์กรอื่นๆ						A6 [ ]
8. ท่านนำผลการประเมินที่ผ่านมาเพื่อใช้ในการวางแผน แก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานของท่าน						A7 [ ]
9. ท่านมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีหรือผลเสียที่เกิดจากการกระทำของการปฏิบัติงานของตนเอง						A8 [ ]

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติ					สำหรับ นักวิจัย
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
10. ท่านมีการวางแผนสำรองในการปฏิบัติงานหรือหาทางป้องกันปัญหาต่างๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อเตรียมพร้อมกับเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้						A9 [ ]
ด้านหลักความคุ้มค่า						
1. ท่านบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม						E1 [ ]
2. ท่านปฏิบัติงาน ตามนโยบาย แผน วัตถุประสงค์ พันธกิจ และเป้าหมายของ อบจ. เพื่อสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด						E2 [ ]
3. ท่านใช้เงินงบประมาณของ อบจ. อย่างคุ้มค่า ประหยัด						E3 [ ]
4. ท่านใช้เงินงบประมาณของ อบจ. อย่างมีประสิทธิภาพ						E4 [ ]
5. ท่านปฏิบัติงาน ให้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนหรือบุคลากรจากหน่วยงานอื่นที่มารับบริการมี ความพึงพอใจ						E5 [ ]
6. ท่านปรับปรุงวิธีการทำงาน ให้มีคุณภาพอยู่เสมอ						E6 [ ]
7. ท่านปรับปรุงวิธีการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานอยู่เสมอ						E7 [ ]
8. ท่านพยายามลดระยะเวลาในการให้บริการ/ปฏิบัติงานเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก และได้รับบริการที่รวดเร็ว ทันเวลา						E8 [ ]
9. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดให้สมบูรณ์ อย่างยั่งยืน						E9 [ ]
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนประหยัดใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า						E10 [ ]
11. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ประหยัดพลังงานในสถานที่ทำงาน เช่น การปิดน้ำ ไฟ เครื่องปรับอากาศ ฯ เมื่อเลิกใช้งาน						E11 [ ]
12. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ประหยัดพัสดุ ครุภัณฑ์ต่างๆ เช่น กระดาษ อุปกรณ์สำนักงาน ฯ						E12 [ ]

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนจังหวัดของ อบจ.

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับระดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของ อบจ. นครราชสีมา โดยมีการกำหนดความสำเร็จเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์ ดังนี้ มากที่สุด หมายถึง อบจ.ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ร้อยละ 100-90

มาก หมายถึง อบจ.ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ร้อยละ 80-89

ปานกลาง หมายถึง อบจ.ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ร้อยละ 70-79

น้อย หมายถึง อบจ.ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ร้อยละ 60-69

น้อยที่สุด หมายถึง อบจ.ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย น้อยกว่า ร้อยละ 60

การดำเนินงานของ อบจ. ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา	ความสำเร็จตามเป้าหมาย					สำหรับ นักวิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาจังหวัด						
1.1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย และน้ำเสีย						S1 [ ]
1.2.การบริหารจัดการน้ำเพื่อส่งเสริมอาชีพ						S2 [ ]
2.ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร						
2.1 การพัฒนาความแข็งแกร่งทางการเกษตร						S3 [ ]
2.2 การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร						S4 [ ]
2.3 การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดสินค้าเกษตร						S5 [ ]
3.ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ใหม่						
3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่						S6 [ ]
3.2 การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีคุณภาพและได้ มาตรฐาน						S7 [ ]
3.3 การยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ใหม่						S8 [ ]
3.4 การส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่						S9 [ ]
4. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว						
4.1 การพัฒนามาตรฐานการบริการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว						S10 [ ]
4.2 การพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยว						S11 [ ]
4.3 การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว						S12 [ ]
4.4 การบริหารจัดการท่องเที่ยว						S13 [ ]

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐของ อบจ.(ต่อ)

การดำเนินงานของ อบจ. ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา	ความสำเร็จตามเป้าหมาย					สำหรับ นักวิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
5.ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
5.1 การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการดิน ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ						S14 [ ]
5.2 การป้องกัน เตือนภัย แก้ไข บรรเทาและฟื้นฟูความเดือดร้อน ความเสียหายจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย						S15 [ ]
5.3 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เหมาะสมเอื้อต่อการ มีคุณภาพชีวิตที่ดี						S16 [ ]
6. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน						
6.1 สร้างรายได้และศักยภาพของสังคมในระดับฐานรากโดยปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง						S17 [ ]
6.2 ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ครอบครัว ชุมชน และสังคมในการดำรงชีวิต						S18 [ ]
6.3 พัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดสวัสดิการสังคมให้แก่เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม						S19 [ ]
6.4 การพัฒนาความพร้อมของเมืองชุมทาง/เมืองอุตสาหกรรม						S20 [ ]
7. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ						
7.1 พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน						S21 [ ]
7.2 เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน						S21 [ ]
7.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย 1 แนวทางการพัฒนา						S23 [ ]
7.4 เพิ่มสมรรถนะบุคลากรให้มีความสามารถในการบริหารจัดการ ภาครัฐ						S24 [ ]

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำให้การนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบจ. นครราชสีมา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

การตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผลตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน ได้แก่

การหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญจากการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย

IOC คือ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าที่ใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยให้เกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อข้อความวัดได้ตรงหรือสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงหรือสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อข้อความวัดได้ไม่ตรงหรือสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

ตารางผนวก ค 1 ผลการให้คะแนน IOC หลักธรรมาภิบาลของผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน

หลักธรรมาภิบาล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC
	1	2	3	4	รวม	
ด้านหลักนิติธรรม						
1. ท่านปฏิบัติงาน โดยยึดกฎ ระเบียบและข้อบัญญัติของ อบจ.	+1	+1	+1	+1	4	1.0
2. ท่านปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายว่าด้วย การเงิน การบัญชี รายงานการเงิน	+1	-1	+1	+1	2	0.5
3. ท่านมีการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ. ตามที่กำหนดกับประชาชนอย่างเสมอภาค	0	+1	+1	+1	3	0.75
4. ท่านบังคับใช้กฎ ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ. โดยไม่มีการยกเว้นบุคคลหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ	0	+1	+1	+1	3	0.75
5. ท่านปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแผน 5 ปี ของ อบจ.	+1	+1	+1	+1	4	1.0
6. ท่านปฏิบัติงานโดยคำนึงและยึดถือผลประโยชน์ของประชาชน	+1	+1	-1	+1	2	0.5
7. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน	+1	+1	+1	+1	4	1.0
8. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลักความเป็นธรรมและความเสมอภาคแก่ประชาชน	+1	+1	+1	+1	4	1.0
9. ท่านส่งเสริม/ปกป้องข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ให้ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบัญญัติของ อบจ.	+1	+1	+1	+1	4	1.0
10. (ตัดทิ้ง)	+1	0	-1	+1	1	0.25

ตารางผนวก ค 1 (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC
	1	2	3	4	รวม	
ด้านหลักคุณธรรม						
1. ท่านปฏิบัติงาน โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม	+1	+1	+1	+1	4	1.0
2. ท่านปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรส่วนท้องถิ่น	0	+1	+1	+1	3	0.75
3. ท่านปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของบุคลากรส่วนท้องถิ่น	0	+1	+1	+1	3	0.75
4. ท่านปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานด้วยความสงบเรียบร้อยและ ความมีระเบียบวินัย	0	+1	+1	+1	3	0.75
5. ท่านปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน โดยปราศจากความขัดแย้ง	+1	+1	+1	+1	4	1.0
6. การปฏิบัติงานของท่านจะช่วยแก้ไขปัญหา การร้องเรียนหรือร้อง ทุกข์ในการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของ อบจ.	+1	+1	+1	+1	4	1.0
7. การปฏิบัติงานของท่านช่วยส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. มีจริยธรรมและคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	4	1.0
8. ท่านเห็นด้วยกับมาตรการลงโทษ/ต่อต้าน ข้าราชการและบุคลากร ของ อบจ. ที่ประพฤติมิชอบ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
9. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต	0	+1	+1	+1	3	0.75
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าและมี จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	4	1.0
ด้านหลักความโปร่งใส						
1. ท่านปฏิบัติงาน โดยยึดหลักความ โปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารให้แก่ประชาชนและองค์กรอื่นๆ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
2. ท่านสามารถให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของท่าน	+1	0	+1	+1	3	0.75
3. ท่านมีการปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานให้มีความ โปร่งใส ตรวจสอบได้	+1	+1	+1	+1	4	1.0
4. ท่านปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย ชัดเจน ตรงไปตรงมา	+1	+1	+1	+1	4	1.0
5. ท่านปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	4	1.0

ตารางผนวก ค 1 (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC
	1	2	3	4	รวม	
6. ท่านปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของ อบจ. และสามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้	+1	+1	-1	+1	2	0.5
7. ท่านปฏิบัติงานโดยยึดหลักให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก	+1	+1	+1	+1	4	1.0
8. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ เข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารของทางราชการ ได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
9. ท่านมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ประชาชนและองค์กรอื่นๆ อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	4	1.0
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้	+1	+1	+1	+1	4	1.0
ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
1. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน	+1	+1	+1	+1	4	1.0
2. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของ อบจ.	+1	+1	+1	+1	4	1.0
3. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมรับรู้ปัญหาในการปฏิบัติงานและแนวทางการแก้ไขที่ อบจ. จะดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
4. ท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมรับรู้ผลการปฏิบัติงานของ อบจ.	+1	0	+1	+1	3	0.75
5. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของจังหวัด เช่น การแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชมติ	+1	+1	+1	+1	4	1.0

ตารางผนวก ค 1 (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC
	1	2	3	4	รวม	
6. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของจังหวัดเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน	+1	+1	+1	+1	4	1.0
7. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น การสนับสนุนหรือคัดค้าน โครงการต่างๆ ที่ อบจ. จะดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
8. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของ อบจ.	+1	+1	+1	+1	4	1.0
9. ท่านส่งเสริม/สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานใดๆ ที่จะมีผลต่อประชาชน	+1	+1	-1	+1	+1	0.75
10. ตัดทิ้ง	+1	-1	-1	+1	0	0
ด้านหลักความรับผิดชอบ						
1. ท่านมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบและปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ประชาชนและสิ่งแวดล้อม	+1	+1	-1	+1	2	0.5
2. ท่านมีความตระหนักในหน้าที่ ที่ท่านมีต่อประเทศชาติและ	+1	+1	0	+1	3	0.75
3. ท่านมีความตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจปัญหาสาธารณะของจังหวัด	+1	+1	-1	+1	2	0.5
4. ท่านจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเรียบร้อย	-1	+1	+1	+1	2	0.5
5. การตัดสินใจใดๆ ของท่านยึดหลักความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำต่อประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสีย	+1	+1	-1	+1	+1	0.75
6. ท่านปฏิบัติงานโดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะถูกร้องเรียนหรือกล่าวหาว่าละเลย ประมาท หรือทุจริต	+1	+1	+1	+1	4	1.0

ตารางผนวก ค 1 (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC
	1	2	3	4	รวม	
7. การปฏิบัติงานของท่านมีการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างทั้งของประชาชน บุคลากรและองค์กรอื่นๆ	+1	0	+1	+1	3	0.75
8. ท่านนำผลการประเมินที่ผ่านมาเพื่อใช้ในการวางแผน แก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานของท่าน	+1	+1	+1	+1	4	1.0
9. ท่านมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีหรือผลเสียที่เกิดจากการกระทำของการปฏิบัติงานของตนเอง	+1	+1	+1	+1	4	1.0
10.ท่านมีการวางแผนสำรองในการปฏิบัติงานหรือหาทางป้องกันปัญหาต่างๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อเตรียมพร้อมกับเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้	+1	+1	+1	+1	4	1.0
ด้านหลักความคุ้มค่า						
1.ท่านบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม	+1	+1	+1	+1	4	1.0
2.ท่านปฏิบัติงาน ตามนโยบาย แผน วัตถุประสงค์ พันธกิจ และเป้าหมายของ อบจ.เพื่อสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	4	1.0
3.ท่านใช้เงินงบประมาณของ อบจ.อย่างคุ้มค่า ประหยัด	+1	+1	+1	+1	4	1.0
4.ท่านใช้เงินงบประมาณของ อบจ.อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
5.ท่านปฏิบัติงานให้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนหรือบุคลากรจากหน่วยงานอื่นที่มารับบริการมี ความพึงพอใจ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
6.ท่านปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีคุณภาพอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
7.ท่านปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน อยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
8.ท่านพยายามลดระยะเวลาในการให้บริการ/ปฏิบัติงานเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก และได้รับบริการที่รวดเร็ว ทันเวลา	+1	+1	+1	+1	4	1.0
9.ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดให้สมบูรณ์ อย่างยั่งยืน	+1	+1	+1	+1	4	1.0

ตารางผนวก ค 1 (ต่อ)

หลักธรรมาภิบาล	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC
	1	2	3	4	รวม	
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนประหยัดใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	+1	+1	+1	+1	4	1.0
11. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ประหยัดพลังงานในสถานที่ทำงาน เช่น การปิดน้ำ ไฟ เครื่องปรับอากาศ ฯ เมื่อเลิกใช้งาน	+1	+1	+1	+1	4	1.0
12. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ประหยัดพัสดุ ครุภัณฑ์ต่างๆ เช่น กระดาษ อุปกรณ์สำนักงาน ฯ	+1	+1	+1	+1	4	1.0

ตารางผนวก ค 2 ผลการให้คะแนน IOC หลักความสำเร็จในการดำเนินงานของผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน

การดำเนินงานของ อบจ. ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC
	1	2	3	4	รวม	
1. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาจังหวัด						
1.1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย และน้ำเสีย	+1	+1	+1	+1	4	1.0
1.2 การบริหารจัดการน้ำเพื่อส่งเสริมอาชีพ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร						
2.1 การพัฒนาความแข็งแกร่งทางการเกษตร	+1	+1	+1	+1	4	1.0
2.2 การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร	+1	+1	+1	+1	4	1.0
2.3 การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดสินค้าเกษตร	+1	+1	+1	+1	4	1.0
3. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ใหม่						
3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่	+1	+1	+1	+1	4	1.0
3.2 การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	+1	+1	+1	+1	4	1.0
3.3 การยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ใหม่	+1	+1	+1	+1	4	1.0
3.4 การส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่	+1	+1	+1	+1	4	1.0

การดำเนินงานของ อบจ. ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC
	1	2	3	4	รวม	
4. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว						
4.1 การพัฒนามาตรฐานการบริการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	+1	+1	+1	+1	4	1.0
4.2 การพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยว	+1	+1	+1	+1	4	1.0
4.3 การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว	+1	+1	+1	+1	4	1.0
4.4 การบริหารจัดการท่องเที่ยว	+1	+1	+1	+1	4	1.0
5. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
5.1 การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการดิน ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
5.2 การป้องกัน เตือนภัย แก้ไข บรรเทาและฟื้นฟูความเดือดร้อน ความเสียหายจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย	+1	+1	+1	+1	4	1.0
5.3 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เหมาะสมเอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี	+1	+1	+1	+1	4	1.0
6. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน						
6.1 สร้างรายได้และศักยภาพของสังคมในระดับฐานรากโดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	+1	4	1.0
6.2 ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ครอบครัว ชุมชน และสังคมในการดำรงชีวิต	+1	+1	+1	+1	4	1.0
6.3 พัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดสวัสดิการสังคมให้แก่เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม	+1	+1	+1	+1	4	1.0
6.4 การพัฒนาความพร้อมของเมืองชุมทาง/เมืองอุตสาหกรรม	+1	+1	+1	+1	4	1.0
7. ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ						
7.1 พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน	+1	+1	+1	+1	4	1.0
7.2 เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน	+1	+1	+1	+1	4	1.0
7.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย 1 แนวทางการพัฒนา	+1	+1	+1	+1	4	1.0

ตารางผนวก ค 2 ผลการให้คะแนน IOC หลักความสำเร็จในการดำเนินงานของผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน

การดำเนินงานของ อบจ. ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC
	1	2	3	4	รวม	
7.4 เพิ่มสมรรถนะบุคลากรให้มีความสามารถในการบริหารจัดการภาครัฐ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
4. ท่านปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานด้วยความสงบเรียบร้อยและความมีระเบียบวินัย	+1	+1	+1	+1	4	1.0
5. ท่านปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน โดยปราศจากความขัดแย้ง	+1	+1	+1	+1	4	1.0
6. การปฏิบัติงานของท่านจะช่วยแก้ไขปัญหา การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของ อบจ.	+1	+1	+1	+1	4	1.0
7. การปฏิบัติงานของท่านช่วยส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. มีจริยธรรมและคุณธรรม	+1	+1	+1	+1	4	1.0
8. ท่านเห็นด้วยกับมาตรการลงโทษ/ต่อต้าน ข้าราชการและบุคลากรของ อบจ. ที่ประพฤติมิชอบ	+1	+1	+1	+1	4	1.0
9. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต	+1	+1	+1	+1	4	1.0
10. ท่านส่งเสริม/สนับสนุน/รณรงค์ให้ประชาชนเห็นคุณค่าและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	+1	4	1.0

โดยสูตรการคำนวณ $IOC = \sum R/N$

เมื่อ R คือคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ค่าที่ต่ำกว่านี้ ผู้วิจัยได้ทำการตัดทิ้ง

2.การทดสอบแบบสอบถามเพื่อวัดความเชื่อมั่น (Reliability)

ส่วนที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 การใช้หลักธรรมบาลีในการปฏิบัติงาน

Reliability

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
LAW1	245.5000	665.2241	.6195	.9753
LAW2	245.8667	655.7057	.5405	.9757
LAW3	245.9333	665.7195	.5206	.9755
LAW4	245.8333	668.0747	.4193	.9758
LAW5	245.8000	669.0621	.5915	.9754
LAW6	245.6667	660.4368	.7799	.9751
LAW7	245.7000	659.4586	.7424	.9751
LAW8	245.7000	657.8034	.6789	.9752
LAW9	245.9000	657.1276	.6620	.9752
VIR1	245.6333	666.6540	.5613	.9755
VIR2	245.6667	662.8506	.6960	.9752
VIR3	245.8000	660.2345	.6837	.9752
VIR4	245.7667	663.9782	.6142	.9753
VIR5	245.9667	676.8609	.1921	.9762
VIR6	246.1000	672.2310	.4052	.9757
VIR7	246.0667	668.2713	.4288	.9757
VIR8	245.9667	676.7230	.2184	.9761
VIR9	246.0000	666.6897	.5255	.9755

VIR10	245.9000	668.5069	.5171	.9755
TRAN1	245.7000	668.0793	.5201	.9755
TRAN2	245.7667	658.1851	.7349	.9751
TRAN3	246.0333	662.3782	.5415	.9755
TRAN4	245.7333	654.1333	.6951	.9752
TRAN5	245.8333	652.2816	.7643	.9750
TRAN6	245.7667	653.7023	.8066	.9749
TRAN7	245.9333	657.8575	.7027	.9751
TRAN8	246.0667	657.9264	.5707	.9755
TRAN9	245.9000	652.5759	.7814	.9749
TRAN10	245.8333	660.2816	.7646	.9751
PAR1	246.1000	654.7828	.6979	.9752
PAR2	246.1000	662.1621	.6333	.9753
PAR3	246.1667	658.0747	.7635	.9750
PAR4	245.9333	666.3402	.6176	.9754
PAR5	246.2333	663.4264	.6088	.9754
PAR6	246.0000	661.3103	.6998	.9752
PAR7	246.2000	668.7862	.3213	.9762
PAR8	246.1000	660.3690	.6354	.9753
PAR9	246.1333	657.5678	.6910	.9752
ACC1	246.1000	666.0931	.4730	.9757
ACC2	245.7667	658.3230	.7307	.9751
ACC3	245.9333	660.5471	.6264	.9753
ACC4	245.7333	654.1333	.7367	.9751
ACC5	245.8667	653.9126	.7816	.9750
ACC6	245.9333	654.7540	.7388	.9751
ACC7	246.0000	657.4483	.7560	.9750
ACC8	246.0667	653.7885	.7457	.9750

ACC9	245.8333	656.8333	.7400	.9751
ACC10	246.1667	665.1092	.5034	.9756
EFF1	246.0000	657.5862	.7518	.9750
EFF2	245.8000	662.9931	.6580	.9753
EFF3	245.9000	662.8517	.6466	.9753
EFF4	245.8667	659.4989	.8126	.9750
EFF5	245.8333	656.1437	.8235	.9749
EFF6	246.0000	665.3793	.5678	.9754
EFF7	245.9333	665.1678	.5901	.9754
EFF8	246.0333	666.7230	.6152	.9754
EFF9	246.3000	660.4931	.5130	.9757
EFF10	246.3667	665.2747	.4644	.9757
EFF11	246.1000	647.0586	.8472	.9748
EFF12	246.0667	651.1678	.7685	.9750

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 60

Alpha = .9757

ส่วนที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

Reliability

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
WATER1	80.5455	269.4026	.8802	.9850
WATER2	80.6818	267.3701	.8422	.9851
AGRI1	80.5000	265.3095	.8875	.9848

AGRI2	80.5455	263.9740	.8233	.9853
AGRI3	80.5909	260.8247	.9422	.9845
SILK1	80.5000	267.4048	.8040	.9853
SILK2	80.5000	263.5952	.8889	.9848
SILK3	80.3636	267.1948	.8168	.9852
SILK4	80.4545	268.4502	.8287	.9852
TOUR1	80.3636	266.3377	.8510	.9850
TOUR2	80.4091	262.1580	.9431	.9845
TOUR3	80.3636	261.0043	.9292	.9846
TOUR4	80.5455	264.0693	.9423	.9845
ENV1	80.5909	263.8723	.7848	.9856
ENV2	80.4545	263.4026	.8948	.9848
ENV3	80.5000	261.3095	.8631	.9851
PROB1	80.4091	265.5866	.8765	.9849
PROB2	80.4091	265.0152	.8993	.9848
PROB3	80.4545	267.0216	.8900	.9849
PROB4	80.6818	265.4654	.9214	.9847
MAN1	80.2727	277.5411	.5170	.9867
MAN2	80.2727	267.0649	.8403	.9851
MAN3	80.3182	267.5606	.8095	.9853
MAN4	80.2273	265.1364	.8641	.9850

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 24   Alpha = .9856

ตารางผนวก ค 3 ข้อคำถามปลายเปิด

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ
1	ควรจะดูแลคุณภาพการให้บริการแก่ลูกจ้าง พนักงานจ้างในสังกัด อบจ.นม. ให้มากกว่านี้ อยากได้ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับสวัสดิการผลประโยชน์ของพนักงานจ้างระดับมืออาชีพไม่ใช่อะไรก็ซ้ากว่า หน่วยงานอื่น ที่ผลประโยชน์ของตัวเองรีบทำ ทีของพนักงานจ้างลูกจ้างเสร็จทีหลัง แต่เรื่องงาน พนักงานจ้างต้องทำให้เสร็จก่อน ตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย แต่ผลประโยชน์ได้ทีหลังทุกครั้ง
2	สร้างความเข้าใจเพิ่มความตระหนัก ผ่านกิจกรรม+เครื่องมือที่สร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ อย่างต่อเนื่อง
3	พัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงด้านการบริการและให้ความช่วยเหลือประชาชนให้ทันท่วงที ต่อองค์กรของรัฐ เช่น อบจ.
4	รับฟังความคิดเห็นของประชาชนว่าประชาชนต้องการอะไร แล้วนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดผล สัมฤทธิ์ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและสังคม
5	ถ้าทุกคนร่วมกันใช้จิตสำนึกรักประเทศชาติ การดำเนินการใดๆ ก็สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะต้อง ช่วยกันจึงจะสำเร็จ
6	เพิ่มประสิทธิภาพภาวะผู้นำทางฝ่ายการเมืองให้มีความโปร่งใส การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ อบจ.ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
7	ควรปฏิบัติตามแนวทางหรือตามหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง การดำเนินงานต่างๆ ต้องมีความ โปร่งใส ตรวจสอบได้
8	ควรจัดให้มีคณะกรรมการธรรมาภิบาลที่มาจากประชาชน ผู้แทนหน่วยงานรัฐและเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนข้าราชการและผู้บริหาร ทำหน้าที่จัดทำตัวชี้วัด เพื่อประเมินการปฏิบัติการ ตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงาน และนำผลการประเมิน ไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานในทุกรอบการประเมินและเผยแพร่ผลการประเมินธรรมาภิบาลของหน่วยงานให้ สังคมได้รับรู้
9	หลักธรรมาภิบาลที่กำหนดคิดที่สุดแต่ผู้บริหารข้าราชการของหน่วยงานนั้นๆจะสามารถนำมา ปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใดจะส่งผลต่อสังคมของเขาจะแสดงผลออกมาที่เป็นจริงในปัจจุบันและ อนาคต (เหตุใดจึงมีข่าวการยุบ อบจ.) เพราะถ้าทำตามหลักธรรมาภิบาล รัฐบาลคงไม่ปล่อยให้ ข่าวการยุบท้องถิ่นออกมาเป็นระยะๆ

ตารางผนวก ก 3 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ
10	อยู่ที่ตัวผู้บริหารที่กระทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีก่อน โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 80 บุคลากรส่วนใหญ่ปฏิบัติตามคำสั่งและนโยบายของผู้บริหารอยู่แล้ว ภายใต้กรอบกฎระเบียบของทางราชการ เพียงแต่ทำอย่างไรให้งานที่ออกมาประสบความสำเร็จและตัวบุคลากรอยู่รอดปลอดภัยทุกยุทธศาสตร์มีเนื้อหาครอบคลุมต่อการพัฒนาและผลประโยชน์ของประชาชนอยู่แล้ว
11	ขึ้นอยู่กับผู้นำ นักบริหาร ที่จะน้อมนำมาอย่างน้อยเพียงใด
12	การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของ อบจ. นครราชสีมา ควรดำเนินการดังนี้ 1. หลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและข้าราชการได้รับรู้และเสนอความเห็นประกอบการตัดสินใจและสร้างบรรยากาศที่ดีในการรับฟังข้อคิดเห็น 2. มีขั้นตอนในการรับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบสาเหตุ และแก้ไขโดยเร็ว 3. มีการณรงค์ เสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับข้าราชการในสังกัด ในการให้บริการประชาชน 4. เน้นการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม มีคุณธรรม
13	ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุข เรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมความดีให้คนดีปกครองบ้านเมือง และคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อน วุ่นวายได้ พระบรมราโชวาทในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ 11 ธันวาคม 2512
14	เห็นควรให้ผู้บริหารมีการนำหลักธรรมาภิบาล ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก การให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด
15	องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ควรนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการดำเนินงาน โดยยึดถือความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ด้อยโอกาสผู้ขาดแคลนปัจจัยในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ในภารกิจของรัฐด้วย
16	การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเปิดโอกาสน้อย

ตารางผนวก ค 3 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ
17	การนำหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนและองค์กรยังมีการดำเนินงานเป็นรูปธรรมน้อย
18	จัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
19	การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความต้องการให้ครอบคลุม ทัวถึง/การจัดสรรงบประมาณไม่ให้กระจุกตัว
20	ใช้คนให้เหมาะกับงาน/คุณศักยภาพเป็นสำคัญ/ระบบอุปถัมภ์ลดลงให้มากที่สุด/ความขัดแย้งในกลุ่ม+หน่วยงาน ลดลงให้มาก/คิดถึงผลประโยชน์ของชาติในระยะยาวและยั่งยืนถาวร/ความโปร่งใสไม่จำเป็นมีมากก็ได้ เปิดมาก รู้มาก ก็เรื่องมาก/ทำให้บุคลากรรักองค์กร ภูมิใจในงานที่ทำ และสามัคคีกัน เพื่อผลประโยชน์ของแผ่นดินและองค์กร
21	พัฒนาบุคลากรให้สามารถนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ได้เต็มความสามารถ

ภาคผนวก ง

เอกสารประกอบขออนุญาตระเห่เก็บข้อมูลและตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ 0522.17/ บ 1069

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

15 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา(ร้อยตรีหญิงระนองรักษ์ สุวรรณฉวี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน 500 ชุด

เนื่องด้วย นางนันทวัน อินทชาติ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผล
ต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา" ตามโครงการการศึกษา
วิทยานิพนธ์ที่ส่งมาพร้อมนี้

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากท่านซึ่งเป็นผู้บริหารในหน่วยงาน
ของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการขออนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ
การวิจัย หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกับนักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์
098-7469794

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา และขอขอบพระคุณล่วงหน้า
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์ เข็มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. 02-5048181-8186

โทรสาร. 02-5033612

ที่ ศธ 0522.17/ว. 1070

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

15 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการการศึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนันทวัน อินทชาติ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ กำลังทำการศึกษาวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา" ตามโครงการการศึกษาวิทยานิพนธ์ที่ส่งมาพร้อมนี้

การจัดทำการศึกษาวิทยานิพนธ์ เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาวิทยานิพนธ์ ไว้หนึ่งชิ้นแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัยโดยได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาดังกล่าว หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อกับนักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 098-7469794

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ จันทร์คง)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. 02-5048181 8186

โทรสาร. 02-5033612

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางนันทวัน อินทชาติ
วัน เดือน ปีเกิด	12 กุมภาพันธ์ 2505
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2528 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2557
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอบางแสน จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่ง	อาจารย์

